недјељни
ГЛАС
ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА
ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ
БАЊАЛУКА, 7. и 8. децембра 1985. Број 4578 Година XLII Цијена 50 динара
Жиро

ПРЕТКОНГРЕСНЕ ТЕМЕ

УДРУЖЕНИ РАД И ПРИВРЕЂИВАЊЕ

Како изаћи из кризе

Страна 6.

ЈЕДАН СУСРЕТ, ЈЕДНО ПРИСЈЕЋАЊЕ

Даница Спасић, професор из Јајца, бивши свједок крагујевачког масакра октобра 1941.

Туга лебди над Шумарицама

Страна 7.

ИНТЕРВЈУ НЕДЈЕЉНОГ „ГЛАСА"

АЛЕКСАНДАР ДОБРОВОЉСКИ, студент-проректор Универзитета „Ђуро Пуцар Стари" у Бањалуци

Бити студент данас...

Страна 9.

У ДУБРОВНИКУ, ОВИХ ДАНА

На Страдуну ништа ново

Страна 7.

ЗАНИМЉИВИ СУСРЕТИ: ХИМЗО ПОЛОВИНА

Живот обиљежио пјесмом

Страна 8.

ПОСЈЕТИЛИ СМО ТВОРНИЦУ СПОРТСКЕ ОДЈЕЋЕ У ОРАХОВИ

Дресови за Азуре

Страна 8.

С КАМЕРОМ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ „МИЛОШ ДУЈИЋ" У ЧЕЛИНЦУ

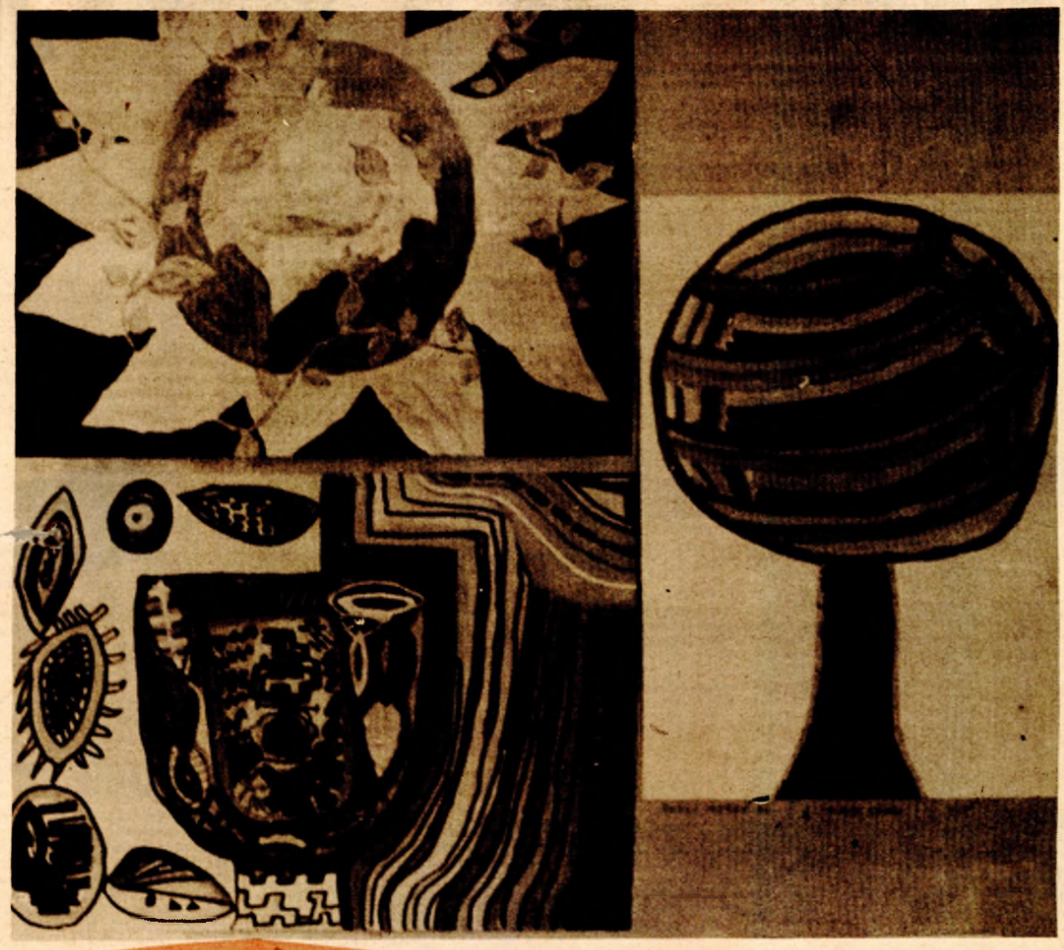

Велика изложба малих сликара

ЧЕЛИНАЦ, 6. децембра — Више од стотину дјечјих цртежа изложено је ових дана у холу Основне школе „Милош Дујић" у Челинцу. На ову праву југословенску изложбу малих сликара своје радове су послали ученици тринаест школа из цијеле земље.

На лијепим цртежима, уз различит приступ, технику и необухватну дјечију машту присутна је и јединствена порука — развити другарство, упознати завичаје других малишана, створити нова, чврста пријатељства.

Стр. 12. и 13.

ВИЈЕЋЕ РЕПУБЛИКА И ПОКРАЈИНА СКУПШТИНЕ СФРЈ УСВОЈИЛО ДЕВИЗНЕ ЗАКОНЕ

Динар једино средство плаћања

Страна 4.

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ

Мирко Маринковић, дипл. инж. машинства, главни пројектант хидраулике у „Јелшингради"

Знањем до врхунске технологије

Страна 6.

KRAJEM NEDJELJE

Evropska dvanaestorica

• Nemilosrdna borba za svjetski primat u tehnologiji i na tehničkim tržištima

Upravo završeni samit evropske dvanaestorice i zaključci na njemu usvojeni nedvosmisleno otkrivaju da je ova, prvenstveno ekonomska grupacija, zakoračila, ili bar odredila takav iskorak, ka evropskom ujedinjenju i zajedničkom suprotstavljanju konkurentskim državama i udruženim snagama traženju mjesta u sve nemilosrdnijoj borbi za svjetski primat u tehnologiji i na tehničkim tržištima.

Od prvobitne šestorice, koji su se u Rimu 1957. godine odlučili da osnuju zajedničko tržište (Francuska, Zapadna Njemačka, Italija, Holandija, Belgije i Luksemburg) danas se Evropska ekonomska zajednica (EEZ) udvostručila pristupanjem Velike Britanije, Irske, Danske, Grčke, Španije i Portugala, čime je izrasla u po ljudskim i ekonomskim potencijalima u ravnopravnog, ako ne i nadmoćnijeg partnera prema Japanu i Sjedinjenim Državama, ali i partnera koji u nekim oblastima očito zaostaje. A to se u prvom redu odnosi na najnoviju tehnologiju, u kojoj je, u poređenju sa Zapadnom Evropom, nadmoćniji i Sovjetski Savez, mada u onim globalnim parametrima zaostaje.

Proces evropskog ujedinjavanja traje već godinama. Ekonomisti, a oni su i inicirali stvaranje zajednice, još odavno su uočili da pojedinačno ni jedna evropska zemlja ne može da se ravnopravno nosi sa intenzitetom tehničkog i tehnološkog razvoja u SAD, SSSR-u i Japanu koji danas nesumnjivo predstavljaju vodeće sile u tom domenu. U posljednjih nekoliko godina, međutim, javljaju se i nove zemlje koje, baš zbog svoje zaostalosti u prošlosti, odjednom uskaču u dvadeset prvi vijek, jer jednostavno preskaču u sopstvenom razvoju ne samo decenije nego i stoljeća, a u isto vrijeme raspolažu nerazmaženim ljudskim potencijalom, kakav je zapadnoevropski. U prvom redu to se odnosi na Kinu, zatim Indiju, Brazil, Indoneziju i još neke azijske zemlje.

No, istorijski uslovljene političke razlike, i uopšte ukupni razvoj Evrope sa njenim karakteristikama podijeljenosti, teško je bilo prevazići u kratkom periodu. Tek surova konkurencija na svjetskom tržištu i brojna iskušenja sa kojima se svijet u posljednji, deceniju - dvije suočio, prinudili su evropske političare da prevaziđu opterećenja iz prošlosti i svoju pažnju usmjere ka godinama koja dolaze. Ideološka suprotstavljanja sa socijalističkim društvenim sistemom na istoku Evrope, u kome preovladavaju na drugi način uspostavljena pravila ponašanja, ali u praksi važeća pravila, nemilosrdna konkurentnost Sjedinjenih Država u početku, a u novije vrijeme i Japana, jednostavno su prinudili kapitalistički svijet Zapadne Evrope da se ujedinjen pokuša suprotstaviti opasnostima pred kojim se nalazi.

Sastanak u Luksemburgu može se smatrati, zbog odluka koje su na njemu usvojene, značajnom prekretnicom u razvoju Zajednice kao ekonomske, a posebno je to važno naglasiti, političke, zajednice. Usvajanje jedinstvene monetarne politike samo je prvi korak ka političkom ujedinjavanju dvanaestorice. Prvi put od nastanka Zajednice u drugi plan postisnuti su uski nacionalni interesi radi bržeg zajedničkog napretka. Razumije se, svako je u tom kontekstu morao da se odrekne nekih od svojih vlastitih interesa, što je i učinjeno, ali su ipak svi šefovi država ili vlada na kraju duge noćne sjednice otišli zadovoljni, jer su nešto i postigli. Prije svega je to saglasnost da se Zapadna Evropa, po ovom materijalnom bogatstvu jedino ujedinjena može nositi sa konkurentima. Drugo, evropski interesi, ekonomski, politički, pa i vojni, nisu sasvim identični sa američkim. Treće, Evropa ima snage da se samo ujedinjena, tehnološki može nositi sa konkurentima. Četvrto, posljednja finansijska kriza u svijetu pokazala je da ovisnost o dolaru kao svjetskoj moneti nosi u sebi pregršt opasnosti i rizika, koji su se, da nije bilo te potcijenjenosti dolaru, mogli izbjeći. I tako dalje.

Evropsko okupljanje i ujedinjavanje, međutim ima i svoju veliku manjkavost. Ono je usredsređeno na zapadnoevropske prostore, pri čemu se zanemaruje činjenica da Zapadna Evropa nije više metropola kolonijalnih carstava, nego samo dio svijeta u kome ona, po ljudskom faktoru predstavlja manje od osmine čovječanstva, iako je njena ekonomska snaga dvostruko veća. Ali „taj ostatak svijeta" sve manje se miri s položajem u koji ga nastoje da dovedu ne samo dvanaestorica. Nego u istoj mjeri i ostali konkurenti na svjetskom tehnološkom i monetarnom tržištu. I mada su ti otpori danas relativno neuvjerljivi i neefikasni, sve je jasnije da takvo stanje neće moći dugo potrajati.

A. OTOVIĆ

GRUBA ANTIJUGOSLOVENSKA PROVOKACIJA U AUSTRALIJI

Energične mjere - međunarodni interes

BEOGRAD, 6. decembra - Glavni grad Australije, Kanbera, bio je posljednjih dana novembra poprište grubog napada proustaških emigranata na jugoslovenske zvanične predstavnike. Napadnut je jugoslovenski ambasador u toj zemlji Starčević naočigled policije koja je intervenisala sa zakašnjenjem, iako se nalazila samo nekoliko koraka od terorista.

To nije prvi put da pripadnici ekstremne emigracije u Australiji „demonstriraju" za 29. novembar. Jer, na taj dan 1943. godine udareni su temelji nove, slobodne, socijalističke Jugoslavije, a to je upravo ono što najviše smeta proustaškim i drugim antijugoslovenskim teroristima. Naime, oni bi željeli nekakvu „drugačiju Jugoslaviju", odnosno njeno rasparčavanje i stvaranje „nezavisnih" država u granicama kvislinških tvorevina iz vremena drugog svjetskog rata. Ne jednom, samozvani „rukovodioci" ovih profašističkih grupa i organizacija u Australiji javno su izjavljivali da bi se „udružili i sa đavolom" samo da naškode novoj Jugoslaviji.

Logično je pretpostaviti da takva „politička" djelatnost ekstremnih emigrantskih grupa mora biti poznata i zvaničnim organima Australije koji su i za ovaj 29. novembar dali odobrenje za „mirne demonstracije".

U jugoslovenskoj javnosti još su u sjećanju svojevremeni nemili događaji vezani za aktivnost neprijateljske profašističke emigracije u Australiji: Pored ostalog, ubacivanje terorista u Jugoslaviju sa poznatim epilogom, grubi napadi na jugoslovenske predstavnike, „demonstracije" ulicama Melburna, Sidneja, Kanbere i drugih gradova sa fašističkim amblemima, poligoni za obučavanje terorista vatrenim oružjem, prijetnje iseljenicima kojih u Australiji ima više od 300.000 i koji su u ogromnoj većini lojalni građani. Sve to može se zaključiti svjedoči da australijski organi ne preduzimaju odlučne korake da se konačno spriječi vršljanje terorista na australijskom tlu.

Teško je, zapravo, oteti se utisku da politika Australije prema Jugoslaviji nema dva kolosijeka. S jedne strane, nerijeto stižu izjave zvaničnika o želji za dobrim odnosima sa Jugoslavijom, dok se s druge strane toleriše aktivnost ekstremne emigracije uperena protiv jedne nezavisne i suverene zemlje. Takav stav unosi nepovjerenje i ima negativne posljedice po jugoslovensko-australijske odnose u cjelini.

Pre četiri godine kako se podsjeća u Australiji je održano maratonsko suđenje trinaestorici pripadnika antijugoslovenske emigracije iz redova „Hrvatskog revolucionarnog bratstva". Djelilac pravde na tom suđenju, sudija Torli, izjavio je tom prilikom da „Australija neće dozvoliti da se pretvori u poligon za trening terorista". Događaj od prije nekoliko dana navodi na zaključak da još nisu shvaćene neke pouke prošlosti.

Mjere koje je do sada preduzela Australija nisu, izgleda, bile ni dovoljno efikasne ni dovoljno oštre za konačno suzbijanje djelovanja antijugoslovenske emigracije. Iskustva nekih drugih zemalja pokazuju da je moguće provesti mjere koje terorističku aktivnost mogu sasjeći u samom korijenu.

U suštini, aktivnost proustaških i drugih emigrantskih grupa u Australiji i drugdje, ne može nanijeti veću štetu Jugoslaviji, njenom ugledu u svijetu i njenim interesima. Međutim, tolerantan stav prema takvim aktivnostima ohrabruje međunarodni terorizam u svim njegovim vidovima koji predstavlja opasnost za sve zemlje i sve narode i podstiče teroriste na nove, drskije i opasnije forme djelovanja. Gledanje kroz prste takvoj aktivnosti šteti i samoj zemlji - domaćinu, u ovom slučaju Australiji i njenom ugledu kao slobodnoj i demokratskoj zemlji. Jer, poznata je činjenica da zemlja iz koje se puca može doći u iste neprilike kao i zemlja na koju se puca.

Australijskoj strani je, povodom najnovije proustaške provokacije, ponovo ukazano na nedopustivost tolerantnog odnosa prema aktivnosti antijugoslovenske emigracije. One su u posljednje vrijeme u ovoj zemlji učestale, što je suprotno međunarodnim normama i preuzetim obavezama svake zemlje da suzbijaju međunarodni terorizam, s kojim se jedino može svrstati „politička" djelatnost antijugoslovenske emigracije. Jugoslovenska javnost sa punim pravom očekuje da će australijski organi konačno preduzeti energične mjere za onemogućavanje terorističke aktivnosti emigracije, što je ne samo u interesu dobrih odnosa između Jugoslavije i Australije, već i u širem međunarodnom kontekstu.

Đorđe MILOŠEVIĆ

REKLI SU...

Borba na idejnoj fronti

Borbu Saveza komunista Jugoslavije na idejnoj fronti, u zadnje vrijeme, pratilo je sužavanje njene kadrovske osnove. Radi se, u stvari, o dvostrukom sužavanju. Prvo, učešće relativno malog broja intelektualaca u otvorenoj idejnoj borbi stvara utisak da je među intelektualcima zavladao oportunizam, ravnodušnost i neutralnost, iako je, čini se, stvar, s jedne strane, o dojmu koji svojom propagandnom agresivnošću nameće opozicija i, s druge strane, o našoj nedovoljnoj angažiranosti na animiranju intelektualnih snaga u Savezu komunista i u društvu na ovom planu. Drugo, usljed slabosti u djelovanju Saveza komunista u Socijalističkom savezu radnog naroda, nedovoljno se angažira širi krug građana u idejnoj borbi, pa se stvara utisak da je to stvar intelektualne elite, nekolicine tzv. partijskih intelektualaca ili čak profesionalnih novinara. Nužno je zbog toga i u ovoj izbornoj aktivnosti izvršiti kritičku analizu dosadašnjih programa marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja partijskog članstva i u njih unijeti takvu problematiku koja će omogućiti najširem partijskom članstvu da nesamo razumije kretanje na idejnoj fronti, nego da bude i neposredni učesnik i organizator subjektivnih snaga socijalizma u toj borbi.

(Hrvoje Ištuk, član Predsjedništva CK SKBIH, iz intervjua „Oslobođenju")

Kurs Milenko KOSANOVIĆ

KAKO PODIJELITI PRIHODE OD STRUJE?

Druga strana medalje

Najnovije procjene Poslovne zajednice elektrodistributivnih organizacija na užem području Srbije ukazuju i na „drugu stranu medalje" nedavne odluke o zaštiti malih potrošača. Distributivne organizacije će imati manji prihod od 1,2 milijarde dinara jer „mali potrošači" čine polovinu korisnika električne energije i ima ih oko milion i sto hiljada.

Odluka Republičke samoupravne interesne zajednice elektroprivrede Srbije pozdravili su oni koji prosječno mjesečno troše ispod 100 kilovat-sati električne energije, a među njima ima i nemali broj „vikendaša". Međutim, ostaje zagonetka zašto je ovakav potez ostao usamljen u jugoslovenskom elektroprivrednom sistemu. Naime, nijedna elektrodistributivna organizacija u zemlji nije posegla za ovom „zaštitom", iako sve one imaju dosta potrošača koji koriste ispod isto kilovat-sati struje. u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, iznosi za kilovat angažovane snage su čak i veći vjerovatno su ove distribucije imale drukčije - manje socijalne, a više ekonomske razloge. Uostalom, na svakom „mjestu mjerenja", dakle na svakom brojilu, postoje fiksni troškovi-baždarenja, čitanja, evidencije, zamjene, koji su isti, bez obzira na to da li potrošač troši 5 ili 5.000 kilovat-sati mjesečno a to se obično zaboravlja.

Ipak, čitava priča oko „izgubljenog" prihoda od „malih potrošača" može ostati i finansijski periferna, u odnosu na inače pogoršan ekonomski položaj, naročito nekih elektrodistributivnih organizacija na užem području Srbije. Ona je samo ilustrativni primjer kako se lako ovim organizacijama „skraćuje" prihod, a teško pronalaze novi izvori finansiranja. U ovom trenutku posebno se elektrodistribucije Beograda i Leskovca nalaze u delikatnom položaju, zbog nepovoljne strukture potrošnje električne energije. Gotovo po pravilu, elektrodistributivne organizacije u kojima domaćinstva učestvuju s više od 50 odsto ukupne potrošnje energije, ekonomski su slabije u odnosu na one u kojima većina čine privredne organizacije.

Upravo ovih dana se u republičkom SIZ-u elektroprivrede vode dugi razgovori o tome da se osigura bolji položaj elektrodistributivnih organizacija u raspodjeli prihoda od struje sa združenom elektroprivredom. To je zamršen problem oko koga će se još „lomiti koplja". Jer, združena elektroprivreda mora u ovom trenutku da vodi računa o svakom dinaru zbog velikih investicionih obaveza u 1986, odnosno zbog završetka započetih elektrana. Međutim, ako se nešto ne učini, postoji stvarna opasnost da distribucije - uplove u gubitke.

„GLAS" List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas" Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora NIGRO „Glas" Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: Anton Kasipović (desk), Emin Krkić (popodnevni desk), Tomo Marić (sport), Fadil Smajić (Bosanska krajina), Arif Sitnica (tehnička redakcija), Sahira Piragić (banjalučka hronika), Nada Puvačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Dragiša Spremo (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas": Ivan Andričić, Nusreta Borić (predsjednik), Edhem Čizmić, Milenko Ćerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa" izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas" izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine", a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine". Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas". Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas" je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. ferbruara 1983. „Glas" izlazi kao dnevni list.

OPŠTINSKI KOMITET SK BANJALUKA O KULTURI

Uslovi bolji od rezultata

- Organizovano bavljenje problematikom kulture svih u komuni samo se djelimično ostvaruje, dok se ova tematika uglavnom zadržava u okvirima institucija - Pohvale KUD-ovima za rad s mladima

BANJALUKA, 6. decembra - Nivo i kvalitet kulturnih sadržaja u Banjaluci posljednjih godina stagnira, kulturno-vaspitni rad s mladima ne zadovoljava, institucije kulture imaju sve bolje uslove za rad, ali su neadekvatno samoupravno organizovane i slabo kadrovski ekipirane, a neophodno akciono povezivanje i djelovanje komunista u kulturi još nije ostvareno.

Ovo je osnovni smisao ocjena koje su izrečene na sinoćnjoj sjednici Opštinskog komiteta Saveza komunista Banjaluka kada je analizirano ostvarivanje zadataka CK SK BiH i vlastitih zadataka u ovoj oblasti.

Za pomenuto stanje u banjalučkoj kulturi vjerovatno osnovni razlog treba tražiti u činjenici koju je istakao uvodničar

NEBOJŠA RADMANOVIĆ:

- Prvi i suštinski zadatak, koji nalaže organizovano bavljanje problematikom kulture svih u komuni, samo se djelimično ostvaruje. Ova tematika se još zadržava u okvirima institucija kulture, organa društveno-političkih organizacija, Skupštine opštine i SIZ-a kulture, a veoma su rijetki primjeri organizacija udruženog rada i mjesnih zajednica koje planiraju svoje kulturne potrebe.

Razumljivo, to ima za posljedicu stanje koje je ocijenjeno kao nezadovoljavajuće iako su uslovi u posljednjih nekoliko godina znatnije poboljšani.

NEMA KREATIVNIH KADROVA

Broj institucija i organizacija u kulturi je brzo porastao, ai su one usitnjene i nepovezane, pa to ima negativne posljedice na organizovanje i osmišljavanje kulturnih sadržaja. U ovom trenutku u Banjaluci djeluje 37 institucija i organizacija kulture koje raspolažu sa bezmalo 25 hiljada kvadratnih metara prostora, ali je taj prostor neadekvatno raspoređen. Prema podacima u mnogo boljem položaju su profesionalne institucije, dok su amateri, koji su sinoć dobili i najbolju ocjenu, u daleko nepovoljnijem položaju.

- Na jednog amatera u banjalučkoj kulturi otpada samo 16 kvadratnih centimetara prostora, a to je ispod svih minimuma, rekao je Muharem Insanić.

Po broju novozaposlenih u banjalučkoj kulturi mogao bi se steći utisak da su ostvareni rezultati kao nikad dosad, međutim, i dalje se brže zapošljava administrativno i tehničko osoblje od kreativnih kadrova, a posebno zabrinjava činjenica da među onim zaposlenim koji se nazivaju „kreativni kadrovi" ima veoma malo mladih ljudi. Po opštoj ocjeni nedostatak stvaralačkih kadrova može se objasniti i činjenicom da je društveni i lični standard radnika u ovoj oblasti vrlo nizak. Pored ovoga, neke analize pokazuju da je jedan broj kolektiva kulture i dalje zatvoren za mlade i avangardne kadrove.

O KULTURI SVE OOSK

Sve ovo, razumljivo, ima negativne posljedice na kvalitet i broj kulturnih sadržaja koji se prezentiraju najširoj javnosti, pa i stvaralaštvo kako mladih tako i onih najizraslijih stvaralaca.

- Kulturne aktivnosti još nisu postale dio vaspitno-obrazovnog procesa, a rasprave u OO SK u obrazovanju pokazuju da se o ovom pitanju i ne razmišlja ozbiljno, pa samim tim se i ne može očekivati neka konkretnija aktivnost. Kulturno-zabavne aktivnosti u srednjim školama svedene su na minimum, a kulturna djelatnost na Univerzitetu koja se odvija kroz programe UKUD „Ivica Mažar" i klubova na pojedinim fakultetima, uključuje samo manji broj mladih.

Nešto bolji rezultati postižu se u predškolskom i osnovnom obrazovanju, a zavređuju riječi pohvale rad mladih i sa mladima u amaterskim kulturno-umjetničkim društvima, rekao je Nebojša Radmanović.

Zbog svega ovoga sinoć je zaključeno da se materijal pod nazivom „Zadaci Saveza komunista u daljem socijalističkom samoupravnom preobražaju kulture" koje je OK SK Banjaluka ranije usvojio ponovo stave na dnevni red 630 partijskih organizacija u Banjaluci.

Posebna obaveza ostaje za komuniste u kulturi da se akciono bolje povežu i jedinstvenije djeluju na ostvarivanju utvrđenih ciljeva.

B. BOŽIĆ

AKCIJA: „GLASOV" DJEDA MRAZ U MOSTARU

PRILOG OD ZIDARA

- Učešće u akciji prijavili GIK „Kozara" OOUR „Standard", RO „Veleprehrana", „Energopetrol" i pjesnik Mile Knežević

BANJALUKA, 6. decembra - I zaposleni u **OOUR-u „Standard", banjalučkog GIK-a „Kozara", učestvovače svojim poklonom u našoj akciji. To nam je jutros javio Boško Savanović**, predsjednik OO Saveza sindikata u ovom kolektivu. Lijepe vijesti o uključivanju u prikupljanje novogodišnjih poklona za djecu tragično nastradalih radnika mostarske Radne organizacije „Parkovi" stižu i iz **„Veleprehrane" i „Energopetrola".**

Mile Knežević želi svim porodicama nastradalih radnika da pokloni svoju knjigu poezije „Otisci" s posvetom.

Za danas je na redu objavljivanje imena djevojčica i dječaka od petog do osmog razreda osnovne škole. Bez oceva su ostali i **Tihomir Lugonja, Ivana Ljubić, Anđa Ćorić, Jasna Gadara, Sead Omerović i Marinko Jelić.**

Oni koji žele da se uključe u ovu akciju „Glasa" mogu sve dodatne informacije dobiti na telefone broj 37-977 i 37-979, ili direktno u Redakciji „Glasa" u Ulici AVNOJ-a 93. Novčane priloge treba uplaćivati na žiro-račun OOSS Novinska djelatnost broj 10500 - 678 - 7615, sa naznakom - za djecu „Parkova".

JUČE U BANJALUCI

Najuspješniji „Merkur"

BANJALUKA, 6. decembra - Do danas u 15 sati, kako smo saznali u Opštinskoj komisiji za upis zajma u Banjaluci, 3.059 radnih ljudi i građana ove komune uključilo se u ovu opštedruštvenu akciju. Oni su upisali ukupno 96 miliona i 269 hiljada dinara.

Danas je upis zajma najuspješnije protekao u OOUR-u „Merkur" gdje je 255 radnika upisalo 6 miliona i 375 hiljada dinara narodnog zajma za zapošljavanje.

L. M.

BANJALUKA: OPŠTINSKA KOMISIJA ZA UPIS ZAJMA

Obavještenje

Zbog izuzetnog interesovanja za upis narodnog zajma Opštinska komisija u Banjaluci je uvela nove telefone na koje se mogu dobiti sva obavještenja i dodatne informacije. Telefoni su 35-051, 44-903 ili centrala 32-955 lokal 355.

Zainteresovani mogu doći i u zgradu Skupštine opštine, soba 130.

KOZARAC

Karabašić među prvima

KOZARAC, 6. decembra - I u mjesnoj zajednici Kozarac upis zajma za zapošljavanje odvija se željenim tokom. Svih 182 radnika OOUR-a „Proizvodnja obuće" Kozarac, koji godinama uspješno posluju u sastavu banjalučke Radne organizacije Tvornica obuće „Bosna", upisali su o jedan prosječan lični dohodak od 40 hiljada dinara.

Privatni zanatlija Bejdo Karabašić iz Brdjana upisao je stotinu hiljada dinara i on je za sada rekorder na ovom području. I penzioneri Božo Dragičević i Muharem Agić upisali su po 54, a Stevo Končar 34 hiljade dinara. Uzorni poljoprivrednik iz Brdjana Mehmed Arifagić dao je 50, a vjerski službenik Ilijas Mahmuljin 30 hiljada dinara.

L. 3.

BOSANSKA GRADIŠKA

Podjednako službenici i sjekači

BOSANSKA GRADIŠKA - 6. decembra - Spremnost radnih ljudi i građana da vlastitim odvajanjem smanje teškoće nezaposlenosti sve više dolazi do izražaja. Potvrđuju to i podaci koji govore o upisu narodnog zajma za zapošljavanje u bosanskogradiškoj opštini. Danas izdvajamo primjer svih članova SK i Izvršnog odbora Saveza sindikat u OOUR-u PTT saobraćaja koji su sinoć na zajedničkom sastanku za zajam upisali po jedan lični dohodak između 36 i 80 hiljada dinara. Njima su se danas pridružili i ostali radnici ovog kolektiva, te zaposleni u OOUR-u Šumsko gazdinstvo „Posavina", gdje je formirano šest potkomisija za upis zajma. U „Posavini" po jednu mjesečnu zaradu će dati službenici, i vozači i sjekači drveta. Takođe, zajam su već upisali i zaposleni u osnovnim zadružnim organizacijama u Orahovi i Romanovcima.

V. S.

ČELINAC

Šest programa čeka

ČELINAC, 6. decembra - Upis narodnog zajma za zapošljavanje sve se uspješnije odvija na području čelinačke komune. Danas je većina radnika Fabrike svilenih tkanina prve smjene upisala po jednu mjesečnu zaradu. Među njima je dosta i onih koji daju i do 40 odsto više od ličnog dohotka. Ima i takvih da mjesečnu zaradu daju bespovratno, o čemu svjedoči i primjer Gorana Pejakovića i Dobrinke Savić koji su dali po jednu mjesečnu zaradu.

U čelinačkom OOUR-u Mehanička prerada drveta upis zajma za zapošljavanje privodi se kraju. Slobodan Babić je upisao 90. Živojin Todorović, Tripo Babić i Vlado Savić 72 hiljade dinara.

Uporedo sa vođenjem ove akcije, predočeno je i šest proizvodnih programa za naredno petogodište razvoja čelinačke komune. Za njihovu izgradnju investiraće se i dio sredstava narodnog zajma i na taj način zaposliće se 711 mladih radnika.

S. M.

BANJALUKA

Mladi mladima

BANJALUKA, 6. decembra - Na sjednici Predsjedništvo OK SSO Banjaluka odlučili smo da upišemo po jedan lični dohodak bespovratno. Usvojili su to jednoglasno svi članovi Radne zajednice, a u ovu akciju uključiće se i ostali zaposleni članovi Predsjedništva, objašnjava Enver Mulahasanović, predsjednik omladine u Banjaluci.

Podrška i konkretnost mladima ni do sada nije nedostajala.

S. H.

MJESNA ZAJEDNICA ŠIMIĆI

Počelo uspješno

ŠIMIĆI, 6. decembra - Osim u prostorijama Mjesne zajednice u Šimićima će se zajam upisivati i na upisanim mjestima u četiri četvororazredne škole.

Do sada su najviše upisali **Vlado Blažević, 54 i Josip Pranjić** 50 hiljada dinara. Među poljoprivrednicima prednjači **Stipo Stjepanović** koji je upisao 30 hiljada dinara.

Ovdje očekuju da se zajam zahukta kada na odmor dođu mještani koji privremeno rade u inostranstvu.

D. DERMAN

JUČE U KASARNI „KRAJIŠKE BRIGADE"

Nezaposlenost glavni motiv

BANJALUKA, 6. decembra - Starješine i građanska lica na službi u JNA iz Kasarne „Krajiških brigada" danas su upisali zajam za zapošljavanje. Odziv je bio potpun, a po osobi je u prosjeku upisano 45 hiljada dinara.

Starješina **Vojislav Žunić** je upisao 54 hiljade dinara. Uvjeren je da je ideja o zajmu veoma dobra i korisna, ali da je propagiranje ove akcije ipak moglo biti bolje, jer bi i efekti bili znatniji. Za starješinu **Ostoju Barašina** nije bio osnovni motiv upisivanja zajma to što i sam ima dvoje djece. On smatra da je, bilo krajnje vrijeme da se počne rješavati problem nezaposlenosti.

Svoj doprinos akciji dali su između ostalih i **Ratomir Sarčević, Lazo Miličević, Dragan Jovanović.** Ukupno su bespovratno upisali 134 hiljade dinara.

- Smatram da je ovo izvanredna, solidarna akcija, prava pomoć nezaposlenima. Nije mi zato ni trebala neka posebna motivacija da upišem zajam. I ranije sam učestvovao u svim akcijama i pomagao koliko sam mogao, kaže starješina **Lazo Miličević.**

D. R.

JUČE U BANJALUCI

Umro Mustafa Šanta

BANJALUKA - 6. decembra - Mustafa Šanta, poznati banjalučki društveno-politički radnik i sindikalni aktivista, preminuo je juče u 68. godini života. Sahrana će se obaviti u subotu, 7. decembra, na groblju u Stupnici.

U svom dugogodišnjem plodnom društveno-političkom radu Mustafa Šanta posebno se isticao svojim angažovanjem u Sindikatu u koji stupa još prije rata kao mlad obućarski radnik. Gotovo čitavo vrijeme rata proveo je na ilegalnom radu u Banjaluci, da bi u maju 1945. godine otišao na slobodnu teritoriju.

Sa još intenzivnijom aktivnošću nastavlja u posljeratnom periodu, u teškim uslovima obnove i izgradnje. Obavlja niz odgovornih dužnosti u organima i organizacijama Sindikata. Bio je član Predsjedništva Zemaljskog odbora Sindikata kožarskih radnika, član opštinskog sindikalnog vijeća u više mandata, predsjednik Sindikata tekstilnih i kožarskih radnika u Republici. Nakon penzionisanja ostaje i dalje aktivan, naročito u radu mjesne zajednice i osnovne organizacije Saveza komunista.

Mustafa Šanta nosilac je većeg broja odlikovanja i društvenih priznanja, među kojima i Ordena zasluga za narod, Ordena rada sa zlatnim vijencem, Zlatne medalje BiH za amaterski kulturno-umjetnički rad, Plakete sa poveljom grada Banjaluke, Povelje sa zahvalnicom OVSS Banjaluka i drugih.

SA SJEDNICE SKUPŠTINE OPŠTINE BIHAĆ

VODA NEZDRAVA ZA PIĆE

BIHAĆ, 5. decembra - Poslije dvogodišnjih analiza vode iz vrela na području Bihaća nepobitno je utvrđeno da voda iz izvorišta Klokot, Priviica, Ostrovica i Žegar sadrži nepoželjne sastojke. U pomenutom periodu za bakteriološku analizu uzeto je 295 uzoraka vode od koje je bilo neispravno 121, ili 42 odsto.

Od ukupno 16 uzoraka vode koji su za dvije godine date na hemijsku analizu ćak 14 nije zadovoljilo. U uzorcima vode pronađene su bakterije koje žive u kanalizaciji i smetljištima, što rječito govori o tome da dezinfekcija vode za piće nije efikasna. U vodi su prisutni još i senol, masti, ulja, ugljovodonici, a registrovane su i pojačane količine magnezijuma bakra i cijanida.

U informaciji je rečeno, da pomenute materije u vodi za piće predstavljaju stalnu opasnost od epidemija, a njihovim skupljanjem u organizmu dolazi do težih oštećenja unutrašnjih organa.

Inspektori su u saradnji sa pomenutim institucijama utvrdili da su glavni zagađivači gradska deponija smeća na Vučijaku, te kanalizacija i otpadne vode iz Udbine i Titove Korenice, koje imaju podzemnu vezu sa vrelima na bihaćkom području.

Voda za piće svakodnevno je pod kontrolom, a o eventualnim opasnim koncentracijama štetnih materijala u vodovodu stanovnici će na vrijeme biti obaviješteni.

M. ZULIĆ

BANJALUKA

AEROZAGAĐENJE

Prema podacima dobijenim od banjalučkog Instituta zaštite za 5. i 6. decembar 1985. godine, koncentracija sumpor-dioksida po kubnom metru izmjerena je u Centru 188, Boriku 220, Mejdanu 353, Vrbanji 375, Česmi 211 i Delibašinom selu 260 mikrograma.

Dozvoljena gornja granica kratkotrajne koncentracije iznosi 500, a dugotrajne 150 mikrograma.

Koncentracija čađi po kubnom metru izmjerena je u Centru 249, Boriku 364, Mejdanu 338, Vrbanji 231, Česmi 223, Delibašinom selu 55, a dozvoljena gornja granica i kratkotrajne i dugotrajne koncentracije je 150 mikrograma.

VIJEĆE REPUBLIKA I POKRAJINA SKUPŠTINE SFRJ USVOJILO DEVIZNE ZAKONE

DINAR JEDINO SREDSTVO PLAĆANJA

BEOGRAD, 6. decembra (Tanjug) — Vijeće republika i pokrajina Skupštine SFRJ usvojilo je danas tri zakona kojima se utvrđuju ekonomski odnosi sa inostranstvom. To su Zakon o deviznom poslovanju, o kreditnim odnosima s inostranstvom i o prometu robe i usluga sa inostranstvom.

Jugoslavija je dobila novi devizni sistem, koji afirmiše dinar kao jedino sredstvo plaćanja u zemlji, podstiče rad deviznog tržišta, stvara uslove za jačanje izvozne orijentacije jugoslovenske privrede i za zajednički nastup u svijet.

Novi propisi primjenjivaće se od 1. januara iduće godine. Do tada SIV i Narodna banka Jugoslavije treba da donesu šezdesetak podzakonskih akata neophodnih za primjenu novog deviznog sistema.

U NJUJORKU

Veliki uspjeh Kusturičinog filma

NJUJORK, 6. decembra (Tanjug) — U veoma strogom izboru filmova koje Njujork Tajms preporučuje gledaocima za novogodišnje praznike na prvom mjestu je film Emira Kusturice „Otac na službenom putu".

Kritičar lista Vinsent Kenbi ovaj film ubraja u „otkriće" i „pun pogodak" njujorškog filmskog festivala na kome su, takođe po strogom izboru, predstavljeni najbolji filmovi svijeta.

Kenbi je Kusturičin film shvatio kao „porodični portret" u kome se posmatrana dječjim očima - ogleda isto tako i jugoslovenska politička realnost početkom pedesetih godina. Kritičar njujorškog lista je oduševljen „leženošću i humorom, sa kojima mladi reditelj različite elemente priče stapa u jedinstvenu cjelinu".

„Pravljen sa toplinom i jednostavnošću sa izrazitim smislom za pojedinosti, film ima trajnu privlačnost".

Ovo mišljenje dijele i mnogi drugi filmski kritičari među kojima i možda najstrožiji među njima Herbert Klajn.

Ne pamti se zaista, da je jedan strani film na tržištu koje nema pretjerani afinitet za evropske suptilnosti, doživio tako mnogo pohvala. Da je, iako sniman u takozvanom „lokalnom miljeu" film dobro prihvaćen i od gledalaca, svjedoči činjenica da je inače ekskluzivna dvorana „Place" u Njujorku, gdje je film prikazivan, bila gotovo uvijek puna.

Prikazivanje filma će se nastaviti u komercijalnim dvoranama na - kako se pokazalo - obostrano zadovoljstvo i gledalaca i kritičara.

Ako i ima nekih primjedbi, one bi se najviše mogle odnositi na prevod koji nije uspio da u potupnosti izrazi kolorit i bogatstvo jezika. Dužni smo da takođe primijetimo da jugoslovenske zvanične institucije koje se time bave i ovdje i u zemlji nisu u dovoljnoj mjeri shvatile kakvu je reklamu za jugoslovenski film i kulturu uopšte Kusturičin film ovdje stvorio.

ZBOG ISPARAVANJA TEČNOG OLEUMA

Gas izazvao paniku

NJU DELHI, 6. decembra (Tanjug) — U Fabrici za proizvodnju vještačkih đubriva u Starom Delhiju danas je ponovo iscurio tečni gas oleum, čija su obilna isparenja prekjuče zahvatila centralni, istočni i sjeverni dio grada i izazvala paniku širih razmjera.

Vlasti su juče naredile da se zatvore te fabrike, a policija je danas saopštila da je gas zaustavljen samo poslije 15 minuta i da niko nije zatrovan. Od prekjučerašnjeg isparavanja oleuma sinoć je u bolnici umro 58-godišnji advokat Čarandžit Sing Valija. Prema nezvaničnim saopštenjima, od 12 zatrovanih osoba zadržanih u bolnicama, zdravstveno stanje samo jednog pacijenta je kritično. Ljekari povremeno kontrolišu zdravlje više hiljada ljudi koji i dalje imaju napade kašlja, osjećaj gušenja i nadražaje u očima.

U međuvremenu, danas su gotovo svi opozicioni poslanici demonstrativno napustili Donji dom sveindijskog parlamenta, nezadovoljni odlukom predsjedavajućeg da se ne otvori debata o isparavanju oleuma.

ISTUPANJE BRITANIJE IZ UNESKA — REAGOVANJE U SVIJETU

Neophodna reforma organizacije

BEOGRAD, 6. decembra — Australijski ministar inostranih poslova Bil Hajden izjavio je da njegova zemlja žali zbog odluke Britanije da napusti članstvo u organizaciji UN za obrazovanje, nauku i kulturu (UNESCO). On je istakao, javlja agencija Frans Pres, da će odlazak Britanije ostaviti UNESKO bez značajnog doprinosa u oblasti ideja, inicijativa finansija.

Žaljenje je izrazilo i Ministarstvo inostranih poslova Holandije, javlja AFP, ističući da bi do unutrašnjih reformi koje Zapad očekuje od UNESKA došlo znatno brže da je Britanija ostala član te organizacije. Proces reformisanja UNESKA, smatra se u Hagu, već je „stupio na snagu" i dao izvjesne rezultate, počev od jula 1984 godine.

„Kanada će ostati u članstvu UNESKA" izjavila je ministar inostranih poslova Kanade Moinik Vezina i „neće slijediti primjer onih koji to članstvo napuštaju".

Japanski ministar inostranih poslova Šintaro Abe rekao je na konferenciji za štampu u Tokiju da je odlazak Britanije iz UNESKA za žaljenje i da će Japan nastaviti da se kao član te međunarodne organizacije bori za potrebne reforme.

VELIKA MATERIJALNA ŠTETA U SJEDIŠTU NATO-a

EKSPLOZIJA BOMBE U VERSAJU

PARIZ, 6. decembra (Tanjug) — U Versaju, isped zgrade u kojoj je sjedište CEDA, insistitucije NATO-paktu zadužena za raspodjelu goriva u slučaju rata, eksplodirala je rano jutros bomba.

U snažnoj eksploziji nije bilo žrtava, ali je pričinjena velika materijalna šteta. Policija pretpostavlja da je eksploziv bio postavljen na jednom od prozora zgrade CEOA.

Za tu najnoviju terorističku akciju još niko nije preuzeo odgovornost. U ovdašnjim policijskim izvorima se pretpostavlja da bi eksplozija u Versaju mogla da bude u vezi sa jutrošnjim atentatom na vojni naftovod NATO-pakta u blizini Odenarda u Belgiji, za koji je odgovornost već prihvatila belgijska teroristička organizacija „borbene komunističke ćelije".

U ZAGREBU

ZAVRŠEN SASTANAK „GRUPE 77"

ZAGREB, 6. decembra (Tanjug) — Stručnjaci iz dvadesetak zemalja, članica Grupe 77, završili su danas u Zagrebu trodnevni sastanak posvećen saradnji zemalja u razvoju u šumarstvu i drvnoj industriji. U zaključnom dokumentu skupa naglašava se da, bi zemlje u razvoju trebale smanjiti izvoz trupaca, a povećati izvoz rezane građe, furnira, ploča i gotovih proizvoda.

CENTRALNI KOMITET SK JUGOSLAVIJE

Vrijeme istinske ozbiljnosti

BEOGRAD, 6. decembra (Tanjug) — Članovi Centralnog komiteta SKJ na današnjoj, 23. sjednici, razmatrali su osnovna idejno-politička pitanja novog srednjoročnog plana i razvojne i ekonomske politike u 1986. godini. Na sjednici će, kako se očekuje, biti usvojene idejno-političke osnove za izmjene i dopune Statuta Saveza komunista Jugoslavije. Biće donesena i odluka o utvrđivanju broja članova CK SKJ, Komisije za statutarna pitanja SKJ i Nadzorne komisije SKJ.

Uvodno izlaganje o osnovnim idejno-političkim pitanjima novog srednjoročnog plana i ekonomske politike u narednoj godini podnio je potpredsjednik SIV-a član CK SKJ **Janez Zemljarič.** Ključni zadaci ekonomske politike za ovu godinu se ne ostvaruju u planiranom obimu i ekonomska situacija je teža nego na početku godine, rekao je Zemljarič. Ta nepovoljna kretanja znatno su otežala sadašnje pripreme i donošenje privredno-sistemskih promjena, plana i rezolucije. Izgradnju i razradu konzistentnih i efikasnih uslova privređivanja, razvojne i ekonomske politike, prema njegovim riječima, otežava i činjenica da u društvu i u Savezu komunista Jugoslavije, pa i u jednom dijelu rukovodstva, još nije preovladalo saznanje i otrežnjenje o ozbiljnosti, dubini i težini naših ekonomskih poremećaja i problema.

ORIJENTACIJA — IZVOZ

Milan Pavić, je istakao da naša dugoročna orijentacija mora da bude povećanje izvoza. To je neophodno ne samo zbog obezbjeđivanja plaćanja inostranstvu, nego i zbog rasta proizvodnje i ukupnog privrednog razvoja.

Govoreći o investicijama Pavić je naglasio da u tom domenu moramo imati vrlo selektivnu politiku, zasnovanu na čvrstim ekonomskim kriterijumima, pogotovo ako se imaju u vidu ograničene materijalne mogućnosti zemlje.

Sljedeća godina, kao prva u ostvarivanju novog srednjoročnog plana, ima, bez sumnje, presudan značaj za realizaciju stabilizacionog programa, istakao je **Lazar Đodić.** Međutim, usvajanje rezolucije i plana u posljednjem trenutku nužno će dovesti do toga da uslovi privređivanja u 1986. godini ne budu poznati na vrijeme. On smatra da je mjere za finansijsku konsolidaciju privrede trebalo donijeti istovremeno kad i rezoluciju, odnosno ne čekati završne račune za tekuću godinu.

Veoma složena društveno-ekonomska situacija u zemlji posljedica je, prije svega, subjektivnih slabosti i propusta, mada se i uticaj međunarodnih ekonomskih tokova ne mogu zanemariti, istakao je **Sinan Hasani.** Upravo ta činjenica upućuje na neophodnost zaokreta u ponašanju svih društvenih subjekata. Ako to ne učinimo svi zaključci, stavovi i rezolucije neće nam pomoći.

POSLJEDNJA PRILIKA

Napominjući da u više planskih perioda nisu realizovani svi utvrđeni ciljevi, **Dobrivoje Vidić** je predložio da zaključci CK SKJ ovoga puta budu više kategorični i obavezujući. On je ocijenio da bi dobro bilo i da se javnosti konačno da dokumentovan

AKCENTI IZ UVODNOG IZLAGANJA POTPREDSJEDNIKA SIV-a JANEZA ZEMLJARIČA

Zajedništvo u programu stabilizacije

U punom jeku su razmatranje i usaglašavanje značajnih privredno-sistemskih zakona, novog društvenog plana Jugoslavije, Rezolucije za 1986. godinu i mjera za finansijsku konsolidaciju organizacija udruženog rada, banaka i drugih korisnika društvenih sredstava. Cjelokupnošću tih aktivnosti i mjera biće, osim u monetarnoj sferi, završene sve privredno sistemske promjene iz prve etape stabilizacionog programa i pripremljene osnove za bitni zaokret u praksi svih subjekata u privređivanju u sljedećem periodu, rekao je u uvodnom izlaganju na današnjoj sjednici CK SKJ potpredsjednik SIV-a Janez Zemljarič.

Zemljarič je zatim istakao da su u ovoj godini postignuti određeni rezultati u poboljšanju ukupnog bilansa naših ekonomskih odnosa sa inostranstvom, u djelimičnom rasterećenju proizvodnje, u početnom prestruktuiranju i ekonomičnijem ponašanju jednog dijela privrede i u usklađivanju svih vidova potrošnje sa realnim mogućnostima. Zaustavljen je pad realnih vrijednosti ličnih dohodaka, povećana je zaposlenost, ali se prema Zemljaričevom mišljenju, ključni zadaci ekonomske politike za ovu godinu ne ostvaruju u planiranom obimu. Ekonomska situacija je teža nego na početku godine, a osnovni uzrok je u tome što se Dugoročni program stabilizacije provodi necjelovito, sporo, neusklađeno, sa mnogim kolebanjima i odstupanjima. Privreda se sporo prilagođava nužnosti bržeg rasta izvoza, povećava se i njena akumulativna nesposobnost za razvoj, sve je opterećenija deficitima.

Janez Zemljarič

Put u dugoročnom programu

Nepovoljna kretanja su znatno otežala sadašnje pripreme i donošenje privredno-sistemskih promjena, plana i Rezolucije. Umjesto da se u zemlji vodi jedinstvena akcija za dosljedno i cjelovito ostvarivanje Dugoročnog programa stabilizacije, i dalje se vode rasprave o njegovim opredjeljenjima i rješenjima. Umjesto većeg uključivanja u međunarodno tržište i podjelu rada, bržeg afirmisanja tržišnog načina privređivanja, u kome će samoupravno konstituisani udruženi rad biti osnovni nosilac i garant svih promjena u ostvarivanju stabilizacionog programa, birokratsko-etatističke snage i drugi protivnici socijalističkog samoupravljanja. Koristeći se našim teškoćama, oživljavaju i nude razne etatističke i neoliberalističke varijante razvoja i ekonomske politike, kao spasonosna rješenja za izlaz iz krize, rekao je Janez Zemljarič.

U nastavku izlaganja Zemljarič je naglasio da se nova sistemska rješenja i zajednička razvojna i ekonomska politika mogu zasnivati i voditi samo na osnovnim opredjeljenjima Dugoročnog programa. Od toga se, dodao je, i polazilo pri pripremanju plana.

Izgradnju i razradu konzistentnih i efikasnih uslova privređivanja, razvojne i ekonomske politike otežava, prema Zemljaričevim riječima i činjenica da u društvu u Savezu komunista, pa i u jednom dijelu rukovodstva, još nije preovladalo saznanje i otrežnjenje o ozbiljnosti, dubini i težini naših ekonomskih poremećaja i problema. To pokazuju i česte neusklađenosti u ocjenama društveno-ekonomskih i idejno-političkih dimenizija kriznog stanja, o mogućim pravcima i mjerama za njegovo otklanjanje, a naročito u sprovođenju dogovorenih idejno-političkih stavova, odnosno akcija i mjera.

Obračun s izvorima inflacije

Zemljarič je istakao da potrošnja još prevazilazi naše mogućnosti i da se o inflaciji mnogo raspravlja, ali se pri tom traži administrativno zaustavljanje cijena. Malo je, međutim, spremnosti za obračun sa pravim izvorima inflacije, uključujući tu i spremnost da se likvidiraju one organizacije udruženog rada koje nisu u stanju da racionalno koriste društvena sredstva. Pred društvo se postavljaju novi zahtjevi iznuđuju nova prava, iako je jasno da to prevazilazi sadašnje finansijske mogućnosti zemlje i da doliva ulje na vatru inflacije.

Savez komunista se sa takvim ponašanjem mora najozbiljnije razračunati, jer je to jedan od uslova za uspješnije sprovođenje stabilizacione i razvojne politike.

Janez Zemljarič je zatim rekao da donošenje sistemskih i planskih dokumenata čini složenijim i to što se

O RAZVOJNIM DOKUMENTIMA

● Dugoročna orijentacija - izvoz ● Selektivna politika u investiranju ● Dugoročni program ekonomske stabilizacije osnova svih planova ● Uz dokumente i mjere za ostvarivanje

pregled naših zaduživanja i upotrebe tih sredstava.

Današnja rasprava treba da doprinese otklanjanju nekih otvorenih pitanja kako bi se razvojni dokumenti za iduću godinu i naredno petogodište usvojili do kraja 1985 - istakao je **Munir Mesihović**. Ključno je pitanje koliko nacrt srednjoročnog plana odražava osnovna opredjeljenja i stavove iz Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije. Ovo je posljednja prilika da se u planu cjelovito razrade rješenja izlaska iz sadašnje ekonomske krize.

Nikola Kmezić smatra da plan i rezoluciju o socijalnom i ekonomskom razvoju zemlje donosimo u vrlo teškoj ekonomskoj situaciji. Zbog toga u tim dokumentima mora da se predlože mjere za njihovo savladavanje. Težište izlaganja Kmezić je posvetio prilikama u poljoprivredi.

Situacija u kojoj se nalazimo zahtijeva odlučan zaokret u raščišćavanju slabosti kako ne bi upali u još veću krizu, rekao je **Igor Uršić**.

Kao centralnu slabost naše privrede Uršić je označio nedopustivo nisku efikasnost privređivanja. Dosadašnja ekonomska politika nije, prema ocjeni motivisala integraciju.

BLAGOVREMENO DONOŠENJE I USPJEŠNO OSTVARIVANJE

Rješavanje tekućih problema Makedonije je trajni interes cijele zemlje, istakao je **Jakov Lazarovski**. Osvrćući se na težak materijalni položaj privrede te republike, Lazarovski je naglasio da se bez angažovanja šire zajednice problemi ne mogu razriješiti.

Drago Šofranac je ocijenio da bi u sadašnjoj, dosta složenoj ekonomsko-socijalnoj situaciji bilo veoma loše ako bi srednjoročni plan bio donesen bez razrade pratećih mjera. Bila bi greška i CK i drugih odgovornih organa ako bi se - kako je istakao - dozvolilo da srednjoročni plan doživi sudbinu programa stabilizacije.

Jure Bilić je plan ocijenio kao jednu od sugestija kako da se izađe iz postojeće situacije, dodavši da se slaže sa osnovnom orijentacijom ponuđenog nacrta. Govoreći o ulozi Centralnog komiteta u pripremi plana, Bilić je istakao da bi on trebalo da pravi sintezu kako izvući zemlju iz stanja u kojem se nalazi i da Centralni komitet ne treba da bude poštansko sanduče i za opravdane i za neopravdane zahtjeve.

Blagovremeno donošenje, a pogotovo uspješno ostvarivanje planskih dokumenata imaće veliki značaj za naš unutrašnji društveno-ekonomski razvoj i međunarodni položaj, istakao je Ilijaz Kurteši. On je dalje, upozorio da u ovom trenutku u Skupštini SFRJ postoje velike razlike o nekim sistemskim rješenjima i naglasio potrebu maksimalnog angažovanja svih društvenih subjekata. To je vrlo značajno, dodao je, jer će sljedeća godina biti provjera realnosti planskih projekcija i spremnosti da se dogovoreno i - ostvari. Do zaključenja lista 23. sjednica CK SKJ nije završila rad.

● Osim u monetarnoj sferi završene su sve privredno-sistemske promjene iz prve faze stabilizacionog programa i pripremljene osnove za bitni zaokret u praksi svih subjekata privređivanja ● Inflaciju ne može zaustaviti administrativno stopiranje cijena, već obračun s njenim izvorima ● Jačati ulogu i odgovornost radnika u udruženom radu

oni pripremaju uporedo, a naročito to što nisu razvijene nužne aktivnosti u organizacijama udruženog rada i drugim subjektima društvenog planiranja za pripremanje i donošenje njihovih i zajedničkih programa i planova razvoja proizvodnje i izvoza. Zbog toga još nije dostignuta zadovoljavajuća samoupravna zavisnost, usaglašenost i kvalitet planova organizacija udruženog rada i njihovih asocijacija, društveno-političkih zajednica i plana Federacije. To može negativno uticati i na mobilizaciju i odgovornost udruženog rada za ostvarivanje planova. Stoga je, naglasio je Zemljarič, od najveće važnosti da se odmah pojačavaju odgovarajuće aktivnosti i organizacijama udruženog rada i kod svih subjekata planiranja, kako bismo postigli nužni društveni kvalitet planova i programa rada i razvoja.

Naredni srednjoročni period će nositi karakteristiku sanacije i normalizacije, postepenog ekonomskog oporavljanja i otklanjanja strukturnih neskлada, stvaranja uslova za afirmaciju rada i stvaralaštva i uspješnije privređivanje. Polazeći od zajedničkih ciljeva i interesa, predviđeni su i materijalni okviri i zadaci rasta i razvoja. Društveni proizvod ukupne privrede treba da raste po prosječnoj stopi od 4 odsto godišnje. Rast industrijske proizvodnje iznosio bi 4,6 procenata, a poljoprivredne 5,4 odsto. Taj rast, rekao je Zemljarič, treba da se ostvari podjednakim rastom zaposlenosti i produktivnosti rada od dva odsto, prosječno, godišnje. Time bi se omogućilo zapošljavanje oko 1.750.000 lica, od ukupno 2,6 miliona, koji će tražiti zaposlenje u ovom periodu.

Izlaz u efikasnosti privređivanja

Izvoz robe i usluga bi se povećavao godišnje po stopi od šest odsto. Devizni priliv od turizma bi krajem ove decenije trebalo da dostigne 2.1 milijarde dolara.

Dio izlaganja Janez Zemljarič je posvetio inflaciji, odnosno mogućnosti za njeno suzbijanje. U prijedlogu operativnih mjera, kao jedan od polaznih zadataka je povećanje proizvodnje i izvoza i već efikasnost privređivanja. Dalja bitna pretpostavka za suzbijanje inflacije je i osposobljavanje privrede za intenzivno privređivanje.

U oblasti potrošnje nastavio je Zemljarič mora se što prije završiti preispitivanje prava i zakonskih obaveza koje opterećuju udruženi rad, a nisu neophodne, niti opravdane u sadašnjem vremenu. Predviđa se da u idućoj godini opšta i zajednička potrošnja ostanu na dostignutom realnom nivou. Međutim, i u takvim uslovima bilo je neophodno, iz poznatih strateških razloga, predložiti realno povećanje budžeta Federacije.

Prvenstveni smisao privredno-sistemskih promjena, novih planova, mjera finansijske konsolidacije i ekonomske politike u cjelini, jeste u tome da utvrđivanjem pravaca i uslova razvoja, pokrenu jaču motivacionu snagu, da podstaknu masovnu inicijativu i pruže moralnu, društvenu i materijalnu podršku produktivnom radu i stvaralaštvu. To će biti najefikasnija osnova za to da se, u skladu sa našim društvenim opredjeljenjima, otpočne nov razvojni i ukupan proces samoupravnog društvenog preobražaja, na pravcu savladavanja ekonomskih teškoća i izlaska iz krize, jačanja uloge i odgovornosti radnika i udruženog rada. Od toga će, umnogome, zavisiti preokret inflacionog i neinflacioni, opadajućeg u rastući ekstenzivnog u intenzivni način privređivanja i razvoja i jedinstvenije ostvarivanje stabilizacione politike i daljeg samoupravnog razvoja, rekao je potpredsjednik Saveznog izvršnog vijeća Janez Zemljarič u uvodnom izlaganju na današnjoj sjednici CK SKJ.

SKUPŠTINA SFRJ: O ČLANU 25. SAVEZNOG PENZIJSKOG ZAKONA

PRIMJENA OD 1987.

BEOGRAD, 6. decembra (Tanjug) — Delegati Odbora Saveznog vijeća Skupštine SFRJ za rad, zdravlje i socijalnu politiku nisu prihvatili na današnjoj sjednici prijedlog odluke SIV-a, prema kojoj primjena člana 25. saveznog penzijskog zakona treba da počne od 1. januara 1988. godine. Umjesto toga, jednoglasno su se opredijelili da primjena počne godinu dana ranije, to jest od 1. januara 1987. i to u četiri etape.

Odbor se, opredijelio da se lični dohoci iz kojih se formira penzijski osnov - a član 25. se na to odnosi - preračunavaju prema porastu ličnih dohodaka u posljednjoj godini rada i to 1987 - sa 25 odsto, 1988 - 50, 1989 - 75 i 1990 - sa 100 odsto.

Prijedlog da se sa primjenom člana 25. počne od 1. januara 1987. godine podržali su danas i predstavnici Socijalističkog saveza, Saveza sindikata Jugoslavije, Saveza penzionera i Saveza penzijskih zajednica Jugoslavije.

IZBORI U SOCIJALISTIČKOM SAVEZU HRVATSKE

VELIKA KADROVSKA OBNOVA

ZAGREB, 6. decembra (Tanjug) — Izbori u Socijalističkom Savezu radnog naroda Hrvatske u završnoj su fazi. Dosad je u oko 4000 mjesnih i 113 opštinskih konferencija SSRN u radna tijela i na nove funkcije izabrano gotovo 270.000 članova te najmasovnije društveno-političke organizacije. Do kraja posla predstoji još održavanje izbornih sjednica Konferencije Zajednice opština Sisak, Gradske konferencije SSRNH - Zagreba, te konstituiranje nove Republičke konferencije, početkom januara iduće godine.

Prema podacima, što iz „baze" stižu u Republičku konferenciju SSRN vidljivo je da je izabrano oko 50 posto novih delegata, što predstavlja veliku kadrovsku obnovu, a i struktura je nešto povoljnija nego u proteklom mandatu. Opšta karakteristika ovogodišnjih izbora jest zadovoljavajući odziv birača, te poštivanje izbornih pravila i postupaka u gotovo svim sredinama u Republici.

U Metkoviću, od 64 članova Opštinske konferencije, 47 ih je iz materijalne proizvodnje, od 11 članova Predsjedništva, 3 su žene, a 3 nisu članovi Saveza komunista.

Unatoč nastojanjima, samo je djelimično poboljšana strutkura opštinskih konferencija SSRN osobito kad se radi u prisutnosti radnika iz neposredne proizvodnje i poljoprivrednika. No i to varira od sredine do sredine. U Opštinskoj konferenciji Benkovac od 93 delegata, 60 ih je iz materijalne proizvodnje, 15 poljoprivrednika, 11 omladinaca i 7 žena.

ZAJEDNIČKO ULAGANJE „INA—NAFTAPLINA" I AMERIČKOG ŠEVRONA

Bušotine u Jadranu

ZAGREB, 6. decembra (Tanjug) — Najveći jugoslovenski proizvođač nafte i plina, „Ina-Naftaplin" zaključio je danas u Zagrebu ugovor o zajedničkom istraživanju Jadranskog podmorja sa američkom firmom Šveron iz San Franciska. Prva faza geološko-geofizičkih istraživanja trajat će 12 mjeseci, a druga dvije godine. Ukupna zajednička ulaganja u tim fazama iznosit će oko 32 miliona dolara, a bit će u omjeru po 50 posto.

JUGOSLOVENSKO—SOVJETSKI PROTOKOL

OSNOVA ZA DALJU SARADNJU

MOSKVA, 6. decembra (Tanjug) — Ovdje su danas okončane konsultacije planskih i spoljnotrgovinskih organa SFRJ, i SSSR o razvoju njihove ekonomske saradnje u narednom petogodišnjem periodu. Zamjenik direktora Saveznog zavoda za društveno planiranje Vojo Knežević i zamjenik predsjednika Državnog komiteta za plan SSSR Vasil Laktin potpisali su o tome protokol.

On odražava interese obiju zemalja i predstavlja solidnu osnovu za potpisivanje sovjetsko-jugoslovenskog sporazuma o ekonomskoj saradnji za period od 1985. do 1990. godine. Vrijednost razmjene u oba pravca u narednom srednjoročnom periodu iznosice oko 36 milijardi kliring̃skih dolara.

ZA PREDSJEDNIKA PREDSJEDNIŠTVA SRH

KANDIDAT EMA DEROSI - BJELAJAC

ZAGREB, 6. decembra (Tanjug) — Predsjedništvo SR Hrvatske nakon smrti druga Pere Cara ostalo je bez predsjednika, te je na sjednici 22. decembra ove godine pokrenulo inicijativu da se za funkciju predsjednika Predsjedništva SR Hrvatske, do kraja ovog mandata, kandidira Ema Derosi - Bjelajac, član Predsjedništva SRH.

ODLUKOM PREDSJEDNIŠTVA SFRJ

ODLIKOVANA DOLORES IBARURI

BEOGRAD, 6. decembra (Tanjug) — Predsjedništvo SFRJ odlikovalo je predsjednicu Komunističke partije Španije Dolores Ibaruri Ordenom jugoslovenske zvijezde sa lentom za njenu dugogodišnju revolucionarnu aktivnost. Odluka o odlikovanju donijeta je povodom 90. rođendana čuvene „La Pasionarije".

PREMA IZVJEŠTAJU SAVEZNOG ZAVODA ZA STATISTIKU

Proizvođači se ponašaju komotno

BEOGRAD, 6. decembra (Tanjug) — Cijene na malo u novembru su bile za 3,3 odsto više nego u oktobru. Prema najnovijem izvještaju Saveznog zavoda za statistiku godišnja inflacija u prošlom mjesecu (novembarske cijene u odnosu na cijene iz istog mjeseca 1984.) iznosila je 78 procenata.

Na ukupan porast cijena najviše su uticala poskupljenja prehrambenih proizvoda (meso, mlijeko i mliječni proizvodi, jaja), zatim tekstilne robe i drugih proizvoda i usluga. U novembarsku inflaciju statistika, uglavnom nije uračunala povećanje cijena jestivog ulja i šećera, pa će to biti učinjeno na kraju ovog mjeseca.

Cijene proizvođača industrijskih, proizvoda rastu nešto brže i u novembru, su bile za 5,6 procenata veće nego mjesec dana ranije, dok je povećanje u odnosu na isti mjesec prošle godine iznosilo 84,2 odsto. Taj podatak potvrđuje da su proizvođači robe, široke potrošnje, zbog smanjene kupovne moći stanovništva, prinuđeni da sporije povećavaju cijene, nego što to čine proizvođači koji se ponašaju nešto komotnije.

Inflacija je uticala i na porast troškova života. Proizvodi koji su stanovništvu najpotrebniji u novembru su bili za 4,4 odsto skuplji nego u septembru, a za 104,4 procenta nego godinu dana ranije.

U KAKANJSKOM RUDNIKU UGLJA

PRVA DOMAĆA HIDRAULIČNA PODGRADA

KAKANJ, 6. decembra (Tanjug) — Danas je u jami „Ričice" kakanjskog Rudnika uglja, uključena u proizvodnju prva samohodna hidraulična podgrada, proizvedena u Kombinatu „Bratstvo" u Pucarevu. Na osvajanju ove proizvodnje, poredstručnjaka iz ovog kolektiva, radili su Rudarski institut iz Tuzle i SIZ za nauku Bosne i Hercegovine.

U BOSANSKOM PETROVCU

Uspomene na Prvu konferenciju AFŽ

BOSANSKI PETROVAC, 6. decembra (Tanjug) — Na svečanoj sjednici Sekcije za društvenu aktivnost žena Opštinske konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda danas su u Bosanskom Petrovcu evocirane uspomene na Prvu zemaljsku konferenciju antifašističkog fronta žena Jugoslavije, koja je 6,7 i 8. decembra 1942. godine održana u ovom krajiškom gradiću. O tom istorijskom skupu žena Jugoslavije, na kojem je drug Tito odao veliko priznanje ženi - borcu - majci, govorila je Borka Boci, predsjednica Sekcije za društvenu aktivnost žena Opštinske konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda u Bosanskom Petrovcu. Danas je na spomen-bistu Prve predsjednice Antifašističkog fronta žena Jugoslavije Kate Peinović u Parku narodnih heroja u Bosanskom Petrovcu položen vijenac.

PROMOCIJA KNJIGA

SJEĆANJE BORACA TREĆE KRAJIŠKE

BEOGRAD, 6. decembra (Tanjug) — Treća knjiga sjećanja boraca Treće proleterske krajiške brigade predstavljena je danas u Domu JNA, na prigodnoj svečanosti koju je otvorio ratni komandant brigade general-pukovnik Vlado Bajić. Svečanosti su prisustvovali članovi skecije boraca te brigade, koja je i izdala knjigu, zatim predstavnici društveno-političkih organizacija Beograda, Mladenovca i Valjeva, gardijske jedinice u Požarevcu, koja njeguje tradicije Treće krajiške i „Grafike" iz Kikinde, koja je štampala knjigu.

Treća knjiga sjećanja boraca Treće krajiške proleterske brigade je dopuna prethodnih dviju knjiga, koje su izašle još prije 16 godina. Obrađene su potpuno nove teme, proširena kazivanja iz prethodne dvije knjige i tako dopunjena epopeja borbenog puta brigade.

Autori, nekadašnji ratnici, prate borbeni put brigade od njenog formiranja 1942. godine i „preživljavaju" svaku od njih 375 bitaka, rekao je na svečanosti ratni zamjenik komesara bataljona general-potpukovnik Ljubiša Ćurguz. Treća krajiška, dodao je Ćurguz, jedina je od 20 krajiških brigada dobila nazi u sastavu jedinica koje su sačinjavale operativnu grup Vrhovnog štaba. Prošla je borbeni put od 23.000 kilometara - od Titovog Drvara preko Beograda do Trsta. U njenim redovima borilo se oko 10.000 boraca iz svih krajeva Jugoslavije, kao i 300 antifašista iz Italije. Izbacila je iz stroja oko 30.000 neprijateljskih vojnika.

Jedanaest boraca ove brigade odlikovano je Ordenom narodnog heroja, a taj orden se nalazi i na ratnoj zastavi brigade.

PRETKONGRESNE TEME | UDRUŽENI RAD I PRIVREĐIVANJE

Kako izaći iz krize

● U Platformi za pripremu 13. kongresa SKJ naglašava se da se potiskivanje ekonomskih zakonitosti i nasilje nad njima „uvijek pokaže štetno, kako sa stanovišta ekonomskih rezultata, tako i za razvoj samoupravljanja"

Piše: mr MLADEN IVANIĆ

Jugoslavija već nekoliko godina živi sa ekonomskom krizom. Dugo je trebalo da se sam pojam krize uvede u našu naučnu, ali i političku praksu. Tako se u vrijeme početka rada na izradi Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, u Polaznim osnovama, govorilo o „teškoćama u privredi", da bi u zaključnom dijelu ovaj termin bio zamijenjen nedvosmislenijim pojmom „ekonomske krize". Suočena s jasnim, svakodnevnim i negativnim posljedicama krize, naša naučna misao tražila je uzroke i pravce izlaska iz krize nakon dugog rada sačinjen je Dugoročni program ekonomske stabilizacije, koji ukazuje na potrebu svobuhvatnije promjene principa i metoda privređivanja.

Rast nezaposlenosti, pad životnog standarda, povećane socijalne razlike, otiskivanje rada kao osnove prisvajanja, visoka inflacija i strukturne disproporcije uticali su odlučujuće na djelovanje subjektivnih snaga u našem društvu. One su znatno više nego ranije svoju pažnju usmjerile privredi i ekonomskoj situaciji u zemlji. To se posebno odnosi na SK. Centralni komitet SKJ koji je najveći broj svojih sjednica od začetnog kongresa posvetio pitanjima privređivanja. Nerijetko je to bio posljedica i sporosti u skupštinskom sistemu, ali i izraženih razlika u gledanjima na neke konkretne probleme. Iako se ušlo u početak realizaciju Dugoročnog programa, još smo daleko od toga da bi se moglo reći kako se Dugoročni program, onako kako je zamišljen, provodi u praksi. Stoga se od predstojećeg kongresa, a naročito 13. kongresa SKJ, s pravom očekuje ne samo da ukaže na probleme i razlike, koje trenutno opterećuju privredni i politički život, nego i da ponovno ukaže na osnove izlaska iz krize. Već i sama Platforma za pripremu 13. kongresa SKJ čini značajan doprinos u tom pravcu.

SUKOB INTERESA

U Platformi se kao jedan od gorućih problema društva jasno naznačava **sukob između radničke klase i otuđenih nosilaca ekonomske i političke moći oko raspolaganja viškom rada". Ovaj sukob se u Platformi ističe kao „istorijski preobražen oblik klasne borbe u našem društvu". Sukob je jasan - ili će se razvijati društveno-svojinski odnosi i socijalističko samoupavljanje ili će etatističke, birokratske i tehnokratske snage zadržati monopol u odlučivanju i upravljanju društvenim sredstvima. A da je pravo rješenje ono prvo, ne treba, čini se, posebno naglašavati.**

Efikasnost u privređivanju ne zavisi samo od njih u proizvodnji

Svi poremećaji u privredi tokom posljednjih nekoliko godina krize neminovno su vodili jačanju administriranja. To je došlo do izražaja na svim nivoima - u Federaciji, republikama i pokrajinama, pa čak i opštinama. Organi društveno-političkih zajednica nisu se zadržavali samo na tome da svojim odlukama, u skladu sa planskim zadacima, utiču na privređivanje, već su u poremećenim uslovima, vrlo često i protiv svoje volje, bili prisiljeni da se i sami uključuju u privredne tokove. Nerijetko su organi društveno-političkih zajednica preuzimali na sebe brigu oko obezbjeđenja najneophodnijih repromaterijala i energije za „sopstvenu" privredu, „uticali na odluke banaka o dodjeli kredita, brinuli se o saniranju OUR-a, o održavanju likvidnosti banaka. Briga društveno-političkih zajednica bila je i sklapanje finansijskih konstrukcija novih investicija, pa ih je to dovelo u dominantnu poziciju u proširenoj društvenoj reprodukciji. **Platforma zato jasno ukazuje na potrebu uklanjanja svega što je omogućilo takvu situaciju. To je moguće ostvariti sa „što manje etatističkih izvora u finansiranju investicija", odnosno ukidanjem propisa koji omogućavaju koncentraciju sredstava za investicije fiskalnim putem, ali i onih koji omogućavaju društveno-političkim zajednicama da neposredno usmjeravaju kreditni potencijal banaka.** Po stavovima iz Platforme, sanacija i likvidacija OUR-a mora se zasnivati na potpuno novim osnovama. Umjesto da u tome dominantno učestvuje društveno-politička zajednica, to bi trebalo da rade OUR-i koji imaju interes za opstanak takvih kolektiva.

JAČANJE ADMINISTRACIJE

U velikom broju zakona i propisa, što je karakteristika naše privrede posljednjih godina, mnogo vremena i rada organizacija udruženog rada gubi se na pribavljanje potrebnih dozvola, ispunjavanje formulara i tumačenje propisa. Time se bitno smanjivala efikasnost privređivanja i stvarala šuma propisa u kojoj su se OUR-i teško snalazili, pa se jedan dio propisa i nije poštovao. Administrativne odluke, po svom karakteru, nemaju selektivan pristup, već linearno djeluju i na dobre i na loše proizvođače. Na taj način ukupni rezultati OUR-a više zavise od vrste i karaktera administrativne odluke, a manje od kvaliteta rada OUR-a, čime je rad stvari u robno-novčanoj privredi ozbiljno narušen.

Istinska brana jačanju administriranja sigurno je robna proizvodnja i tržište, čije će slobodnije djelovanje eliminisati nepotrebno etatističko uplitanje u regulisanje privrednog života. U težnji za tobožnjim stabilizovanjem privrede, pojačano administriranje potiskuje objektivne ekonomske zakonitosti i smanjuje prostor na kome tržište reguliše privredne tokove. Na taj način otvorila su se vrata subjektivizmu i voluntarizmu. Upravo zato su robna proizvodnja i tržište najbolja brana za ovakve tendencije.

Sigurno je da tržište mora biti regulisano i upravo je tu velika uloga samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora, kao mehanizama kroz koje bi se tebalo najdirektnije ispoljavati interes neposrednih proizvođača. To što su ovi mehanizmi u skoroj prošlosti ponekad bili lažno „samoupravno ruho" za administriranje, što nije njihova suština, i što ne mogu potpuno potisnuti tržište, ne smanjuje njihovu bitnu ulogu. Zato se mora osloboditi prostor za samostalno povezivanje OUR, u skladu s njihovim izvornim interesima, i sa što manje uplitanja države.

KONSOLIDOVATI ODNOSE

Ukoliko se to pitanje ne riješi na pravi način, upozoravao je i Kardelj, može doći do teških posljedica jer:

„... u procesu društvene reprodukcije mogu se pojaviti neki faktori koji će se spolja nametati i nastojati da diriguju društvenim kapitalom, ili će se, pak, usljed zatvaranja organizacija udruženog rada u sebe, Savez komunista, Sindikat i druga društveno-političke organizacije morati nametati kao nekakva spoljna moralno-politička snaga koja će pozivti radnike na svest i prisiljavati ih na nešto što oni neposredno neće osećati kao svoj interes, a što će voditi stvaranju jaza između Saveza komunista i Sindikata s jedne i širokih masa radnika, s druge strane". (Kardelj: Slobodni udruženi rad, str. 33)

Potrebno je naglasiti da svoje objektivno mjesto u regulisanju privrednih tokova imaju i tržište, i sporazumijevanje i dogovaranje, i država. Samo tržište rađa anarhiju, sama država etatizam i okoštalu privredu, samo sporazumijevanje subjektivizam. U bliskoj prošlosti uloga sporazumijevanja i dogovaranja bila je u nas prenaglašena, pa se već počelo govoriti o fetišizaciji sporazumijevanja. Ipak, je preovladao stav da se može graditi zdrava i jaka ekonomija koja će naše društvo još brže povući naprijed samo na međusobnoj usklađenosti tržišta, države i sporazumijevanja i dogovaranja, a nikako na prenaglašavanju jednog na štetu ostalih mehanizama. Bez toga, a naročito bez svođenja države i njene uloge u privredi na nužne razmjere, jačaće subjektivističko i voluntarističko nasilje nad ekonomskim zakonima, što se, kako se kaže i u Platformi, „uvijek pokaže kao štetno, kako sa stanovišta ekonomskih rezultata tako i za razvoj smoupravljanja". Zato smanjivanjem administriranja u privredi i eliminisanjem teritorijalnih zatvaranja svih vrsta, a naročito onih na republičkoj i pokrajinskoj osnovi, likvidiraće se i po Platformi, „najveća kočnica razvoju samoupravljanja".

Razgovor s povodom

MIRKO MARINKOVIĆ, DIPL. INŽ. MAŠINSTVA, GLAVNI PROJEKTANT HIDRAULIKE U „JELŠINGRADU"

Znanjem do vrhunske tehnologije

● Marinković je jedan od rijetkih stručnjaka koji su raščistili sa šefovanjem i opredijelili se isključivo za kreativni posao inženjera mašinca

U našim sistemima raspodjele, po nekom nepisanom pravilu rukovodna radna mjesta bolje su plaćena od drugih. Čak i od onih za koje je potrebna visoka stručnost, kreativnost, pa i neka prirodna skłonost i nadarenost. Zbog toga nije rijetka pojava da i najstručniji ljudi odlaze „u rukovodioce", gdje se, u raznim aktivnostima, postepeno gubi stručnost, a o specijalizaciji u pojedinim oblastima nema ni govora.

Diplomirani inženjer mašinstva **Mirko MARINKOVIĆ** sa svojih trideset i osam godina života ima bogato radno iskustvo u kome, pored inženjerskog staža, bilježi i nekoliko godina obavljanja rukovodnih poslova i zadataka.

U „Jelšingradovu" Radnu zajednicu stručnih službi došao je prije godinu dana iz „Univrzala", gdje je zadnjih godina obavljao poslove tehničkog direktora i vršio dužnost direktora Tvornice.

Nakon završetka studija, početkom sedamdesetih godina, Mirko počinje inženjersku praksu. Tada mlad i neiskusan, ali prodoran i s neobuzdanim ambicijama, latio se prvih konstruktorskih poslova. Jedan od njegovih uspješnih prvenaca je konstruktivno rješenje dizalice za podizanje teretnih vozila i autobusa. Ovo rješenje našlo je punu potvrdu i primjenu u „Univerzalovom" pr-

Školovao se da stvara, a ne da šefuje!

oizvodnom programu i predstavlja značajnu stavku u smanjenju uvoza.

Zanimljivo je, međutim, to što je ovaj mladi stručnjak uočio da rukovodni poslovi neminovno obavezuju čovjeka u mnogim aktivnostima koje najčešće malo šta imaju zajedničkog sa strukom. Željan da stvara i daje nova rješenja odlučio je da se potpuno posveti struci i „plodno tlo" za rad našao je u „Jelšingradu" - kolektivu koji ne poznaje prepreke i, uprkos teškoćama, krupnim koracima grabi naprijed. Ovdje je sasvim razumna težnja da se savremenom proizvodnjom stane u red svjetskih proizvođača alatnih mašina i da se sopstvenim rješenjima uvoz svede na najmanju mjeru.

Eto izazova prava prilika da se pokažu i dokažu mogućnosti i sposobnosti.

Pitali smo Mirka kakvu ulogu hidraulika danas igra na alatnim mašinama.

- Danas se nijedan savremeni stroj ne može zamisliti bez hidrauličnog pogona i upravljanja, svakako u sprezi sa elektronikom (mikroprocesori i kompjuteri). Ova sprega hidraulike i elektronike, poznata danas pod nazivom „mehatronika", čini osnovni organizam mašine. Naravno, uz sve ovo dolazi robotika, pomoćni uređaji i manipulatori - sastavni dijelovi jedne linije za obavljanje određenog tehnološkog procesa. Kolika je aplikacija hidraulike na proizvodni program alatnih strojeva u „Jelšingradu" može najbolje da posluži primjer primjene hidraulike na brzohodnim presama, odnosno štanc automatima, umjesto elektromehaničkog pogona sa ekscentrom.

O zamjeni uvoza hidrauličnih komponenata Mirko kaže:

- Činjenica je da se dosta hidraulike uvozi sa Zapada i da je to neosporno vrhunska i kvalitetna hidraulika, ali je neosporno i da se dio te hidraulike može zamijeniti i domaćom, koja je razvijena sopstvenim snagama ili licencnim partnerstvom. Uveliko se angažujemo na supstituciji uvoza i već imamo izvjesnih rezultata. Cilj nam je da bez ugrožavanja kvaliteta proizvoda damo vlastita rješenja za proizvode koji su inače skupi i nabavljaju se od inostranog partnera.

Prelaskom u „Jelšingrad" MARINKOVIĆ se u jednome prevrio. Nije mu se ispunila želja da dobije više slobodnog vremena. Želja i nastojanje da se prodrednostavno gube dah i nestaju.

Jasmina KEZIĆ

Jedan susret, jedno prisjećanje

DANICA SPASIĆ, PROFESOR IZ JAJCA, BILA JE SVJEDOK KRAGUJEVAČKOG MASAKRA OKTOBRA 1941.

Tuga lebdi nad Šumaricama

Danica Spasić

● Moja učionica nalazila se ispod stepeništa, pa sam po batu teških cokola saznala da je došao red i na nas. Upadali su u učionice, a odmah potom izvodili nastavnike i učenike...“

● „Direktor je opkoljen đacima, ali očekivani odgovor nije im mogao dati. Kamionima su ih odvezli u barake...“

I ove jeseni, ovog oktobra, bilo je podsjećanja na streljanje u Kragujevcu. Među onima koji dolaze da se podsjete na taj davni oktobar 1941. je i **Danica Trbojević-Spasić** koja je kao vaspitač u Ženskoj učiteljskoj školi i predavač francuskog jezika u Državnoj gradskoj školi bila sudionik najgnusnijeg zločina u istoriji čovječanstva. Samo u jednom danu strijeljano je 7.300 Kragujevčana. Među njima i 300 đaka.

Preživjeli profesori i đaci Prve i Druge muške kragujevačke gimnazije, Ženske gimnazije, Učiteljske, Zanatlijske i Građanske škole i ovog oktobra sastali su se ispod velike krošnje žalosne vrbe koju poslije izvršenog zločina zasadi jedna majka njihovog strijeljanog druga. I upravo ovdje stalno započinju istu, ali nikada nedovršenu priču. O onima kojih više nema među živima; o kolegama, đacima, direktoru koji ni pred mitraljeskim cijevima ne htjede izaći iz redova svojih đaka...

xxx

Nerado Danica pristaje na razgovor o tome. Suza začas zaiskri, a glas zadrhti. Ona bi da to prikrije, ali ne može. To je iače od nje. Trebalo je ispričati najpotresniju priču. A nije lako.

— Jeste, rođena sam u Bosanskoj Gradišci. Posljednjih dvadesetak godina živim u Jajcu, ali tada sam sa majkom i bratom bila nastanjena u Kragujevcu. Nakon završene učiteljske škole, uz veliko vlastito odricanje, majka mi je omogućila da u Beogradu završim i fakultet-grupa francuski jezik i jugoslovenska književnost. Odmah potom počela sam da radim kao vaspitač u Ženskoj učiteljskoj školi. A nešto kasnije, na zahtjev direktora, predavala sam francuski jezik i u Građanskoj školi.

— Pa, kako da izdvojim najteže trenutke kada su od ulaska Nijemaca u Kragujevac, mislim da je to bio 14. april, pa do onog stravičnog oktobra svi dani, svi trenuci bili istovjetni: život se odvija u neizvjesnosti, u strahu od onog što predstoji, što se očekivalo i najavljivalo.

Jednog dana svi nastavnici dobili su od njemačke komande dopise u kojima je pisalo da su se u okolini Kragujevca pojavili banditi (tako su nazivali partizane). Iako se sadržaj nije mijenjao, dugo smo ih, svakog jutra, morali da čitamo u razredima.

Nešto kasnije Rajskomanda je zahtijevala spiskove đaka i nastavnika koji nisu bili u školi. Imena odsutnih morali smo dostavljati svaki dan. Pojava, međutim, plakata izlijepljenih po fasadama zgrada u kojima je pisalo da će biti strijeljano stotinu Srba za jednog poginulog njemačkog vojnika bila je prvi nagovještaj da će se dogoditi nešto strašno. Ipak, nismo mogli ni pretpostaviti da će Nijemci smoći snage da na ovakav način proslave svoj pobjednički pir.

Suza je zaiskrila u Daničinom oku. Zastala je na trenutak da smogne snage, da se pribere. Potresna priča sve je bila potresnija.

— Dva dana prije zločinačkog čina odveli su profesore komuniste i žene partizana, a sutradan i sve ostale muškarce i odraslije đake. Upravo tog jutra škola je bila puna đaka i nastavnika. Svi smo se plašili izostanaka. Nijemci su prijetili da će kazniti sve one koji iz bilo kojih razloga ne budu u školi.

Hajka na ljude počela je u jutarnjim satima. Naoružani do zuba, Nijemci su počeli upadati u kuće i ustanove. Odvodili su gotovo sve odraslije muškarce. Idući prema školi, vidjeli smo šta se događa na ulicama. Iako strah nismo mogli prikriti, ušli smo sa đnevnicama među učenike. U zbornici su ostali samo oni nastavnici koji nisu imali prve časove.

Moja učionica nalazila se ispod stepeništa, pa sam po batu teških cokula saznala da je došao red i na nas. Upadali su u učionice, a odmah potom izvodili nastavnike i učenike. U moj razred utrčao je poslužitelj Milutin Čardić. Naredila sam mu da se sakrije iza table. Nije uspio. Jedan njemački vojnik već je otvorio vrata... Trebalo je izdržati taj prijeteći pogled, to ljudsko lice sa životinjskim naličjem. Očekivali smo komandu koja se kroz otvorena vrata čula po hodnicima i učionicama. Pogledom je prebirao jednog po jednog učenika. I kad se valjda uvjerio da se radi o prvom razredu, ostavio nas je, ali ne i poslužitelja. Nikada se više nije vratio. Imao je 24 godine. U dvorištu škole postrojavali su učenike i nastavnike. Nas žene su poštedili. Direktor je opkoljen đacima, ali očekivani odgovor nije im mogao dati. Kamionima su ih odvezli u ranije izgrađene barake.

Bio je to 20. oktobar '41.

Kragujevac danas

xxx

— Vratila sam se kući. Izbezumljena lica žena najbolja su potvrda onoga što se maločas događalo. Sjedile su po ulicama i unezvijereno gledale u pravcu kuda su im odveli najmilije: muževe, braću, sinove, prijatelje... Tako je potrajalo sve do policijskog časa, kada je grad utonuo u nekakvu nedefinisanu muklu tišinu. Slutnje su bile svakojake. Neizvjesnost nikad teža. Noć kao vječnost. Oko sedam sati i trideset minuta čula sam mitraljeske rafale. Crne misli vrzmale su se po glavi, ali o onom što se dogodilo saznala sam tek oko deset sati.

Tu strašnu vijest saznali su tada svi preživjeli Kragujevčani. Grupa pijanih ljotićevaca, proslavljajući stradanje vlastitog naroda, saopštila je to izbezumljenim majkama koje su čak i od njih tražile zaštitu svoje djece. O gradu koji se pretvorio u pakao, Šumaricama što su ličile na stravičnu klaonicu, Danica nije mogla da priča. Plač i lelek i sada joj paraju dušu i srce. Žene su među mrtvima tražile muževe, majke sinove, sestre braću. Danica je tražila kolege iz škole, đake, mnoga draga lica.

Ona ih i sada u mislima traži. Svakog dana, svakog trenutka. U oktobru, pod onom žalosnom vrbom okupljaju se svi preživjeli đaci i nastavnici. Evociraju sjećanja, razgovaraju o njima, zavjetuju im se. Tako je bilo i ove godine. I prethodne. I svih prethodnih. Tako će biti i iduće, i svake naredne. Tako će potrajati sve dok budu mogli dolaziti. A onda će svoj dug ostaviti u amanet drugima.

xxx

Posljednjih dvadesetak godina Danica živi u Jajcu, gradu koji, kako kaže, ima neke sudbinske sličnosti sa Kragujevcem. Sve to vrijeme radila je u Muzeju Drugog zasjedanja AVNOJ—a kao muzejski pedagog i direktor. Svakog dana pričala je đacima iz svih krajeva zemlje šta se i kako dogodilo novembra 1943. u Jajcu. Kragujevačkim đacima i studentima o oktobarskim događajima i u Kragujevcu.

Odnedavno je Danica u zasluženoj penziji. Za četrdeset i više godina rada iza sebe je ostavila mnogo, iako kaže da nije potpuno zadovoljna. Mnogo toga ostalo je nedorečeno, nezavršeno, pa bi da i to dovrši. To je, veli, njen mali dug za velika djela onih koji su dali svoje živote, a tek su počeli da žive.

Hadžo KLIPO

U DUBROVNIKU, OVIH DANA

Na Stradunu ništa novo

Prognoze su bile zabrinjavajuće. Vrijeme nestabilno i promjenjivo, s kišom povremeno. Vjetar sjeverni-slab do umjeren. More umjereno valovito, s pojačanom burom u Mljetskom kanalu.

Tako je bilo i prethodnih godina, koncem novembra i početkom decembra — reći će stariji Dubrovčani. A kelneri u poznatoj kavani na ulazu za Stradun „Dubravki“, javno proklinju anticiklonu zagrebačkog meteorologa Milana Sijerkovića. Zaista, ništa novo! Nema čak ni „festivala malograđanštine“: jeftinih ruleta, tombola u kojoj „svaka dobija“, sitnih švercera i probušenih balona, kao u mnogim drugim dalmatinskim sredinama. Nema previše ni turista, posebno onih sa „deviznim buđelarom“, ali zadovoljno se i postojećim.

Dubrovačke ljetne igre ostavile su samo toliko traga da se mogu koristiti kao solidno iskustvo, (istaknimo: uspješno), za naredne godine. Poneka izložba, izuzetno lijepo aranžirani izlozi, čist grad, zelene agave i pepeo na Srđu.

U Konavlima se privodi kraju farma za 600 muznih krava, zbog čega Dubrovčani zadovoljno trljaju ruke. Jer mlijeka će biti u izobilju. Iole upoznatiji Dubrovčanin sa privrednim stanjem opštine pomenuće i krajiške farmere: Borisa (Vukobrata), Smaju, Josipa. Pomenuće i zahvaliti banjalučkoj mljekari koja im je prethodnih godina pomagala da obezbijede dovoljno mlijeka. S punim će zadovoljstvom pričati i o šest stotina hiljada maslinovih stabala, punom pogonu ovdašnje hidrocentrale, izuzetno dobrim primanjima u Tvornici boje i „Luki“, o svojim narandžama, limunima, mandarinama. Zapravo, o svemu se tome pripovijeda „uzduž i poprijeko Republike“ koja je zaista nekad kao Dubrovačka Republika, predstavljala izuzetno važno trgovačko i privredno sjedište na Mediteranu. Stiče se stoga dojam da se ovdje svako interesuje za brži napredak svoga grada i stvaranje srećnijeg sutra.

***— Upravo je tako!** — uvjerava nas **Niko Mičić**, predsjednik OK SSRN Dubrovnika žureći u Kunu na Pelješcu, gdje se privodi kraju rekonstrukcija tamošnje tvornice „Plamet“.*

***— Nemojte se tome čuditi** — govori nam **Ivo Jašić**, trenutno vodeći dubrovački kipar, čovjek koji se kao dječak ovdje preselio iz Novog Sela sa otoka Brača. Prohladno decembarsko veče učini mi se toplim. Jer, kada se jedan takav umjetnik za kojeg poznati likovni kritičar Josip Depolo napisa: „Jašić je lirik sa dlijetom u rukama, lirik u postupku i pedantno uglačanoj površini sitno-zrno mramorne strukture. Lirik po nagovještaju svojih kiparskih budućnosti“... Kad takav umjetnik brine kako rade privrednici, političari, omladina-kako je u seoskim mjesnim zajednicama, onda je to zaista prava slika jednog grada koji vijekovima poznaje samo uspjehe. U njegovom ateljeu, na Putu Iva Vojnovića u kući broj 68, u kipovima čija duša nema „rok trajanja“, pokušavamo shvatiti disciplinirani nemir ovog četrdesetogodišnjaka-spoj mramora, umjetnosti i realnog života.*

***— Primjećujete** — reći će Jašić — **sve žitelje ovog kraja brine njegov budući razvoj. Ja zato pokušavam svojim kipovima udahnuti neku dušu koja će podstaći, koja će ljude povući, okupiti. „Bokser“, „Ona i njezine sjene“, „Fizionomija“, „U gnijezdu“ — samo su dio mog dugogodišnjeg rada** — završiće **Ivo Jašić**, nuđeći svakog dobronamjernog gosta domaćom lozovačom, ili autohtonom „Raguzom“ iz Dubrovačke vinarije.*

I opet neka toplina: i sa Lapada, i sa Pila, i sa Gruža. Čini nam se, donose je i hiljade ovih golubova što se „besposleni“ motaju oko Orlandovog stupa, po tornju crkve Svetog Vlahanegdašnjeg zaštitnika Dubrovnika, ispred palače Sponza, po zidinama Tvrđave. I to je dio života i svakodnevice. Baš kao i sadašnja briga svih za svoju budućnost i prosperitet. Pomalo iznenađujuće za naše prilike, ali istinito.

Dakle, dosta razloga za optimizam i zadovoljstvo. Istina, može se naići i na nimalo prijatne „slike“. Uostalom novinarstvo je uzaludna bitka s vremenom, ili, kako reče jedan ovdašnji aforist za novinare. „Primalje su i grobari svog vremena“, ovaj istrgnuti isječak dubrovačke svakodnevice zaista je lijepa poruka i pouka. A onaj poznati meteorolog za sutra najavljuje: more mirno, malo valovito, uz pojačan sjeverac“. Dubrovčani su očigledno stekli navike i okreću se vremenu, umjesto ono njima.

Dragan KISIN

Ljetni dan na Stradunu

POSJETILI SMO TVORNICU SPORTSKE ODJEĆE U ORAHOVI

Dresovi za Azure

Visoka produktivnost i kvalitet - garancija za uspjeh na tržištu

Kada se fudbaleri Italije - aktuelni prvaci svijeta uskoro sastanu s nekom od reprezentacija nosiće sportsku opremu jugoslovenskog proizvođača. Paolo Rosi, Đentile Kabrini, Marko Terdeli ili Bruno Konti i njihove kolege - sigurno nikada ne bi pogodili da su im dresove, trenerke i gaćice sašile mlade radnice „Trikoovog" OOUR-a Sportska odjeća iz Orahova. Na dresovima i trenerkama Azura istina neće biti „Pume" - zaštitnog znaka za opremu ove tvornice, već italijanska firme Dijadora, koja je (ukazala povjerenje jugoslovenskom kolektivu. Za istog poslovnog partnera izradiće se ukupno 44.000 kompleta sportske odjeće, koju će nositi italijanski reprezentativci u svim sportovima.

Tvornica sportske odjeće u Orahovoj izgrađena je na posljednjem obronku Kozare, gdje uzani pojas ravnice i cesta Bosanska Gradiška - Bosanska Dubica, dijeli Potkozarje od rijeke Save. Počela je rad tačno prije jedanaest godina. Za deceniju i 366 dana - tvornica nije samo povećavala proizvodnju i broj zaposlenih. Mijenjala je ovo seosko područje i njegove ljude. Rastao je sve brže i životni standard, koji je danas u pojedinim porodicama znatno veći nego u gradu.

PROZVODI BEZ GREŠKE

Nekada je Orahovu od Bosanske Gradiške dijelilo 24 kilometara makadamskog puta. Danas onu seosku mjesnu zajednicu i grad, spaja savremena asfaltna saobraćajnica, kojom sve češće dolaze brojni poslovni partneri, sportski radnici i prijatelji u „Trikoov" OOUR Sportska odjeća. Istim putem na domaće i svjetsko tržište lansiraju se atraktivni modeli sportske odjeće. Najbolji dokaz priznanja i povjerenja kolektivu su i specijalne narudžbe naših poznatih sportskih kolektiva. Radnice ove tvornice izrađuju sportsku opremu za fudbalske klubove Crvenu zvezdu, Hajduk, zagrebački i vinkovački Dinamo, Metaloplastiku...

Na skučenom radnom prostoru raspoređene u dva reda - šivače mašine i mlade radnice koje sjede za njima - ne prestaju raditi praktično 16 sati. Pored pauze za doručak i večeru, mašine nakratko, još jedino utihnu oko 14 sati, kada se mijenjaju smjene. Radno vrijeme se ovdje koristi makimalno. Pažnju mladih žena za mašinama ne odvlače ni brojni gosti koji često obilaze proizvodnju i odabiru modele za kupovinu. Njihove spretne ruke i velike odgovornost prema radnim zadacima - rezultira visokim kvalitetom proizvoda i praktično nijednim pogrešno urađenim komadom.

U ovom kolektivu za to i ne znaju za reklamacije kupaca. To je vjerovatno i jedan od najznačajnijih razloga što se proizvodi ove tvornice s lakoćom prodaju u Iraku, Sovjetskom Savezu, SR Njemačkoj, Italiji, Austriji i na našem tržištu.

ZARADA NA GRAFIKONU

Samo uzani hodnik u kome je garderoba, proizvodnju dijeli od kancelarija koje koristi nekoliko rukovodilaca. U njima međutim, teško je zateći

Teufika Kasumovića, direktora OOUR-a ili **Mihajla Mikića** tehničkog direktora. Stroga podjela posla, i odgovornost za posao koji obavljaju, zajedno s još nekoliko kolega - ne dozvoljava im - kako pomalo u šali kazuju - gubljenje vremena u kancelariji. Važnije je svakodnevan i tačan uvid u sve elemente proizvodnje, kako bi se isključilo svako neprijatno iznenađenje.

U šivaonici smo zatekli **Safetu Jahić,** rukovodioca proizvodnje i predsjednicu Radničkog savjeta OOUR-a. U kolektivu je od osnivanja. Odlično poznaje svaku fazu rada, i člana kolektiva. Vodi računa o dvije smjene. Kada prva napusti tvornicu, ona ostaje da radnicima koje rade popodne ukaže na najvažnije detaljne produkcije, pa tek onda odlazi kući.

- Zahvaljujući dobroj snabdjevenosti, kvalitetu proizvodnje, radnoj disciplini i zalaganju zaposlenih - a posebno visokom kvalitetu izrade u kolektivu ne znamo za probleme. Jedina teškoća je što nismo u stanju da udovoljimo želji kupaca da osjetno povećamo proizvodnju, za kojim je potražnja mnogo veća od naših proizvodnih mogućnosti. S novim mašinama postizaće se neuporedivo bolji rezultati. Radni elan je na visokom nivou.

Svakodnevno se na grafikonu prati učinak svakog radnika, tako da onaj ko danas manje zaradi, već sutra ima mogućnosti da „koriguje" prebačaj i zaradu, kaže Safeta Jahić.

UKORAK S MODOM

Tvornica u Orahovi samo po lokaciji je seoska. U svemu ostalom kolektiv se može mjeriti s najpoznatijim domaćim proizvođačima tekstila. Visoka proizvodnost rada i kvalitet proizvoda - zaposlenima omogućuje dobre zarade. Lični dohoci kreću se od 40 do 50 hiljada dinara.

● Reprezentativci Italije ubuduće će nositi sportsku odjeću proizvedenu u „Trikoovom" OOUR-u u Orahovi

● Samo po lokaciji tvornica u Orahovi je seoska, što potvrđuju brojne porudžbine iz zemlje i svijeta

● Radnici Tvornice sportske odjeće obiječe i fudbalere Zvezde, Hajduka, Dinama, rukometaše Metaloplastike...

Među 400 zaposlenih najveći broj su mlade radnice koje imaju 22 do 24 godine. One su i garancija za još uspješnije poslovanje. Vrijedne su, dobro obučene i nema zadatka koji nisu u stanju da obave. Ništa im nije teško, pogotovo što se za svaki dodatni sat ili smjenu dobro plati. Zato su spremne, po potrebi doći u tvornicu i subotom, nedjeljom ili u treću smjenu.

Na domaće, pa i svjetsko tržište, iz ove tvrnice lansira se moda za sportsku odjeću. Ali i njene radnice ne zaostaju u odijevanju za vršnjakinjama iz naših najvećih gradova. Kada dolaze i odlaze s posla, ove mlade žene kao da reklamiraju najnovije modele čizmica i zimskih kaputa. Nije im žao novca, samo da nabave ljepu i modernu garderobu. Zbog nje se putuje u Banjaluku, Zagreb, pa i dalje.

U subotu, 23. novembra, proslavio se dan kolektiva, 11 godina rada. Mada proizvodnja ni najmanje to nije osjetila - atmosfera slavlja bila je prisutna među zaposlenima već nekoliko dana ranije. Razmišljalo se gdje nabaviti što ljepšu haljinu, bluzu, suknju, jer to je i prava prilika da se što svečanije proslave radni uspjesi da se mladi sretnu i provesele i izvan proizvodnog pogona.

Mirko KISJAN

Život obilježio pjesmom

Tu, nedavno, sagovornik nam je bio Himzo POLOVINA, poznati izvođač sevdalinki, pjesama koje imaju duboke korijene na tlu Bosne i Hercegovine. Rođen je 1924. godine u Mostaru. Dosad je snimio pet LP ploča i više desetina singlova. Posebno zapamćene su mu interpretacije pjesama **„Emina", „Alipaša na Hercegovini", i „Hasanagin sevdah".** Prvu ploču snimio je 1958. godine na kojoj su pjesme **Stade se cvijeće rosom kititi" i „Višegrade grade".**

ZANIMLJIVI SUSRETI

Razgovarati s Himzom POLOVINOM, i slušati njegovu pjesmu, isto je kao u kasne večeri osluškivati šapat Neretve, biti u Mostaru, gradu tihe sjete i teška, neprebolna sevdaha. Slično je to kao kad vas zapljusne toplina juga i ne dopusti da odete bilo kud.

● Druže Polovina, recite, nam nešto o sebi i svom gradu

- Što sam stariji, sve više sam ubijeđen da postoji period u mom životu kojem se često vraćam. To je djetinjstvo i doba rane mladosti.

Rođen sam u Mostaru, u Donjoj mahali. Sada je to Ulica Gojka Vukovića. Skromna, ali dosta duga, oko 2 kilometra. U to doba bila je vrlo prometna i mi djeca nismo mogli da se igramo njenim pločnicima nego smo išli u obližnje sokake. Igrali smo se tokadžija i klisa, lopte krpenjaka. Međutim, jedan dečko iz komšiluka, ime sam mu zaboravio, Oručević se prezivao, imao je mali bicikl, jedini u mahali, a možda i u Mostaru. Bilo je to negdje 1932. godine. I on je vozio taj bicikl, a pošto u avliji nije imao česmu, išao bi na gradsku, na bicikl bi stavio ibrik i vozio vodu. I ja sam silno želio da imam bicikl i to mi je bila prva velika ljubav. Tatu sam molio da mi ga kupi i on je stalno obećavao govoreći: „Kupiću ti ako prođes s odličnim". Ja prođem s odličnim, donesem svjedodžbu, ali bicikla opet nema. Kaže. „Nisu ti sve petice". A ja sam bio slab iz matematike; uvijek su mi poklanjali ocjenu, tek da prođem. I zbog tog sam ja svom sinu, čim mi je pomenuo, kupio bicikl, ali on nije imao volje za to...

Doktor koji pjeva: Himzo Polovina

● Koju ocjenu ste imali iz muzičkog?

- Eh, kada je muzika u pitanju, dogadale su se interesantne stvari. Imao sam dobru ocjenu, ali kad sam poželio da idem u muzičku školu, da učim nešto svirati, odbili su me i, zamislite, rekli da nemam sluha. A prije nekoliko godina imao sam koncert u Mostaru i kad sam otpjevao jednu frazu, jednu kadencu iz pjesme „U Stambolu na Bosporu", priđe mi bivši direktor muzičke škole i kaže: **Bože, slušam te, a ja te vratio iz muzičke škole i rekao da nemaš sluha. A ti otpjevaš potpuno tačno i intonativnio, poslije štimaš..."**

● Himzo Polovina: „Kad sam poželio da idem u muzičku školu, da učim nešto svirati, odbili su me i, zamislite, rekli da nemam sluha..."

● Kasnije ste preselili u Sarajevo?

- Da, bilo je to nakon rata. Tad sam već bio student. Dosta teško sam živio; nisam imao para i opet interesantna stvar. Jedan drug s fakulteta mi je rekao: **„Hajde, bolan pjevaj! Znam ja šta jedne kafane, Babića Bašića, da pjevaš, da zaradiš nešto".**

I on me odveo u tu kafanu. Kad me šef čuo, kaže: **„Niste vi za kafane, probajte na radiju."**

A na radio se nisam smio usuditi, jer teško izgovaram „r". Dugo je trajalo moje kolebanje, ali sam ipak prikupio hrabrosti i otišao. Za audiciju sam odabrao inserte iz nekoliko pjesama u kojima se ne pominje „r". Bile su to pjesme, dobro se sjećam, **Tamna noći, tamna li si, nevjestice bijeda li si", „Bol boluje mlado momče"** i još neke. Ali u toj pjesmi „Bol boluje" se u posljednjoj riječi pominje „r" „Djevojke crnooke" - tako nešto, a ja to ranije nisam primijetio.

Međutim, jedan iz komisije, Božo pokojni, Srbijanac, osjetio je da ja teško izgovaram „r" i kaže profesoru Jungiću koji je bio predsjednik komisije: **„Ovaj ti ima govornu manu, zar nisi primijetio kako šuška?"**

Onda je profesor Jungić ušao u studio i rekao: **Šta je s tim tvojim „r"** Profesore, znate... (znate kako izgleda kad se đak skupi, slegne ramenima, pruži ruke uz tijelo). Kaže on meni: **Hajde ti pjevaj - „Vrti kolo"** - znate ono; vrti, vrti kolo, ko do mene" - a tu stalno „R".

I onda su se oni meni mnogo smijali, ali su me primili. Poslije sam radio govorne vježbe i išlo je nabolje. Sad je publika navikla na taj moj šprah-feler...

● Mnogo je toga što Vas veže za djetinjstvo, školu i studentske dane. Ima li nešto da Vas veže za neku od pjesama?

- Sve pjesme su mi drage, svaka me za nešto veže, sve ih volim. Publika mi voli **„Eminu", „Hasanagin sevdah"...** a ja najviše volim jednu pjesmu koju sasvim rijetko pjevam, možda jednom godišnje. To je pjesma **„Dvore gradi Komadina Mujo",** koja mi je prosto prirasla za srce.

● Koliko često dolazite u Bosansku krajinu?

Ne baš tako često, mada mi je svaki susret s ovim krajevima neobično drag. Sjećam se, 1966. godine gostovao sam u Velikoj Kladuši. A dok sam bio sasvim mali naučio sam pjesmu „Od mora do mora", moji roditelji su je često pjevali. I tad sam je izvodio u Kladuši. Kad se koncert završio, priđe mi jedan starijhi čovjek, sijed, izduženog lica, i kaže: **„Doktore, ne pjevate VI to dobro!" A što?** - pitam. **„Ovdje to ide ovako".** I otpjeva mi: **„Od mora do mora eto svatova, da vode Ajku Sarajku. Ajka Sarajka majci zaplakala..."** i tako dalje. Bio je to i drugi tekst i drugačija melodija od onog šta sam ja do tada izvodio. Meni se to toliko dopalo da sam sve svoje ranije snimke te pjesme brisao i pravio nove, u verziji koju sam čuo u Kladuši.

Milan PILIPOVIĆ

INTERVJU „NEDJELJNOG GLASA"

Biti student danas...

ALEKSANDAR DOBROVOLJSKI, STUDENT -PROREKTOR UNIVERZITETA „ĐURO PUCAR STARI" U BANJALUCI

A. Dobrovoljski: O svemu imati i sopstveni stav

Univerzitet „Đuro Pucar Stari" u Banjaluci obilježiće ovih dana deset godina postojanja. U želji da saznamo kako u ovoj jubilarnoj godini žive i uče njegovi studenti, razgovarali smo sa **Aleksandrom Dobrovoljskim,** studentom-prorektorom, inače apsolventom medicinskog fakulteta.

Njega je, doduše, teško pronaći, a i kada ga nađete uz knjigu, žao vam je da ga od nje odvajate. Kako sam kaže, da mu nije ove funkcije na Univerzitetu, diplomirao bi već do nove godine, a ovako, ostaju mu još tri ispita. Ipak, ne žali što se prihvatio ovog mjesta:

— To je počasno zvanje i tako ga i prihvatam, mada sa sobom nosi mnogo obaveza, putovanja, sastanaka. To vam je kao nekakav posao. Više ne možeš biti polustudent, nego se Fakultetu i Univerzitetu predaješ cio; profesionalno si vezan za njega. Biti prorektor, znači ući u neki drugi svijet, među ljude, razmišljati o mnogo čemu i imati svoj stav o tome.

● Kako tvoje kolege gledaju na to zvanje?

— Mnogo toga ih interesuje; znaju sa mnom veoma ozbiljno da razgovaraju. Često ne i na ulici zaustavljaju da nešto upitaju i predlože. A i šale se. Kažu da sam postao pravi političar, da pričam isto kao oni.

● Ti si sad podjednako često i među profesorima. Koliko oni poštuju tvoj glas?

— Ja nemam baš običaj da previše pričam. Tačno znam gdje, kao zastupnik studentskih interesa, treba šta da uradim i kažem i čini mi se da su moje prijedloge i zaključke do sada prihvatali i korektno se prema njima odnosili.

● Šta znači biti student ove, 1985. godine, i to u Banjaluci?

— Pa, ovdje je isto kao i drugdje. Iz mog ličnog iskustva, to je mnogo učenja i mnogo vremena provedenih na vježbama, krajnje psihičko i fizičko učešće u svemu tome i veoma malo izlazaka i zabave. Možda je to na drugim fakultetima drugačije, ali mi na medicini za pet godina moramo savladati veoma obiman program — prodrijeti u samu bit nauke, shvatiti je, jer, u suprotnom ništa od ljekara.

● Kako studenti danas ostvaruju svoje želje i prava?

— Najveći problem na Banjalučkom univerzitetu je slaba organizovanost studenata. Koliko čujem, ni drugdje nije mnogo bolje. Oni se sa zahtjevima i idejama javljaju pojedinačno, prenebregavajući sve samoupravne i društveno-političke organe i organizacije na fakultetima. Pojedinačni istup je veoma lako osujetiti, pa makar on bio i ispravan, a zajednička akcija je nešto preko čega se ne može preći. Koliko znam iz iskustva sa ovog fakulteta, zborovi studenata se najviše bave ispitima i ispitnim rokovima, dosadni su i jednolični. Oni ništa ne nude, tu nema dinamike. Na Medicinskom fakultetu je mnogo više u zbližavanju među studentima i nastavnicima učinio mr Vladimir Buljan, već onog momenta kada je izabran za predsjednika Akcione konferencije SK. Organizacijom raznih akcija, proslava druženja, drugarskih večeri probudio je studente. Tu su i razni studentski klubovi, koji mnogo više čine za njihovu stvar od organa koji bi tim trebalo da se bave.

● Nije li razlog slabom radu zborova studenata i omladinskih organizacija na fakultetima i u tome što su mladi na vlastitoj koži osjetili da njihovi prijedlozi ne „prolaze" kod profesora?

— Mislim da ovdje treba vidjeti i drugu stranu. Studenti, uopšte svi mladi ljudi, iako puni entuzijazma, brzo izgube polet. Oni bi sve htjeli da riješe odjednom, na brzinu, a znamo da se to ne može. Ima, zaista, i profesora koji staju na put rješavanju nekih studentskih zahtjeva, ali mnogo je veći problem u labavoj organizaciji. Stoga se sada u Opštinskoj konferenciji Saveza socijalističke omladine Banjaluka, u dogovoru s Univerzitetom, razmišlja o osnivanju Akcione konferencije SSO Univerziteta „Đuro Pucar Stari".

● Ima, zaista, i profesora koji staju na put rješavanju nekih studentskih zahtjeva, ali mnogo je veći problem u labavoj organizaciji. Stoga se sada u Opštinskoj konferenciji Saveza socijalističke omladine Banjaluka, u dogovoru s Univerzitetom, razmišlja o osnivanju akcione konferencije SSO Univerziteta „Đuro Pucar Stari", kaže Aleksandar Dobrovoljski, studenti-prorektor

Ekonomski fakultet: U očekivanju ispita

● Za ovih deset mjeseci koliko si prorektor, da li je bilo kakvih pritužbi na profesore?

— Meni se niko nije obraćao. U stvari, malo mi se studenata i javljalo s nekim pitanjima i zahtjevima. Biće da je i to stvar organizacije. Čini se da su studenti veoma malo obaviješteni o ustrojstvu Univerziteta. On postoji deset godina i za to vrijeme je morao biti štampan i nekakav vodič za studente u kome bi im se pomoglo, ne samo da se snađu na fakultetu i Univerzitetu, nego i u Banjaluci. On je posebno potreban brucošima koji često ne mijenjaju samo način učenja i rada, nego i grad. Oni su obično dezorijentisani i u prostoru i u vremenu. Na Medicinskom fakultetu je već nešto preduzeto. Student-prodekan Denis Trto je napravio vodič za naše studente i vjerujem da će do sljedećeg septembra on biti odštampan u dovoljnom broju primjeraka. Međutim, siguran sam da je bolje i jeftinije takvo što napraviti za cijeli Univerzitet.

● Koliko su studenti Banjalučkog univerziteta uključeni u naučno-istraživački rad?

— Tu tačnih podataka nemam, ali ako se u obzir uzmu prijave na ovogodišnji konkurs (a bilo ih je samo 7), onda je to veoma malo. Ako je samo toliko od 6.500 studenata uključeno u naučne projekte, to je ništa i moglo bi da bude indikator da se provjeri o čemu se radi: o malom interesu ili nespremnosti nastavnog osoblja da prihvati studentsku saradnju.

● Skoro si na sjednici Skupštine Univerziteta govorio o studentskom standardu. Tada se čulo i mišljenje delegata da treba istjerati ilegalce iz Studentskog centra „Veljko Vlahović". Šta o tome misle studenti?

— Ilegalisanje je dokaz da su studenti sami sebi izišli u susret i riješili veliki broj materijalnih i stambenih problema. Normalno je da to što u Domu živi hiljadu duša, a ima 6 stotina kreveta, znači da je mladima ugroženo zdravlje, da su uslovi života i rada mnogo teži, da stanje nije najbolje ni kad je u pitanju bezbjednosna situacija. Međutim, studenti su tako odlučili. Da bismo ih istjerali iz Doma, morali bismo sagraditi još jedan da ih sve smjestimo, jer to su mladi bez materijalnih mogućnosti da žive kod privatnih stanodavaca. Ono što mislim, a u tome nisam sam, je samo to da Aktiv omladine Doma mora svakako napraviti i evidenciju o ilegalcima, isto kao što je ima za legalne stanare. Danas studirati daleko od kuće, upravo je užasno. To se najbolje vidi i po navali na restoran u Studentskom centru, gdje je hrana, iako ne najukusnija, najprikladnija za studentski džep.

xxx

S Aleksandrom se može još dugo pričati. Ostaše nezavršeni razgovori o studentskoj praksi, udžbenicima, materijalnom položaju visokog obrazovanja i nizu drugih, isto tako važnih pitanja. Reče da će na njihovom rješavanju imati mnogo posla i studenti-prorektori u sljedećih deset godina Banjalučkog univerziteta, za koga Aleksandar Dobrovoljski kaže da ne daje ni za dlaku lošije kadrove od onih koji dolaze iz najstarijih visokoškolskih centara.

Svetlana ŠILJEGOVIĆ

Studenti medicine na času

S JUGOSLOVENSKIM PISCIMA U ŠTUTGARTU

Domovinska riječ u srcu

● Zašto je mali Robert svoj najdraži poklon darivao piscu? ● Ovakvih gostovanja i susreta trebalo bi biti znatno više - jednodušno tvrde nastavnici u jugoslovenskim dopunskim školama ● Živa pjesnička riječ je najbolji put da naše dijete u tuđini zavoli knjigu i ostane privrženo materinskom jeziku

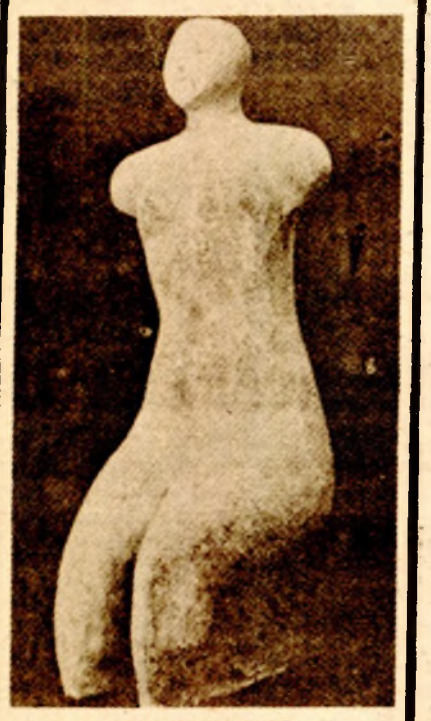

IBRAHIM BILAJAC: „SJEDEĆA FIGURA", BRONZA

Uvijek vedro Robertovo lice odjednom je prekrila sjenka blage sjete. Desetogodišnjak je ustao iz školske klupe i prišao piscu koji je iz domovine stigao u Ingershajm, nedaleko Štutgarta, da učenicima jugoslovenske dopunske škole govori svoje stihove povodom Dana Republike.

-Uzmite - kazao je odvažno Robert i pjesniku pružio značku velikokladuškog „Agrokomerca".

-Zašto? - iznenadio se pjesnik. - Ove značke vam je posalala velika privredna organizacija koja je omogućila naš dolazak među vas. Ja sam mislio da će vam one biti drage.

-I jesu - nije se zbunjivao dječak. - Baš zato što mi je ova značka draga, hoću da vam je poklonim, da me se uvijek sjećate.

Malo kasnije, poslije vrlo uspjele književne matineje, tokom koje je 29 učenika jugoslovenske dopunske škole u Ingershajmu upijalo svaku riječ izgovorenu na materinskom jeziku, nastavnik **Nedim Rifatbegović** i predsjednik Savjeta roditelja **Milan Bilić** pokušali su piscu objasniti ovaj Robertov postupak. Svi učenici, pričali su oni, rođeni su u SR Njemačkoj. Pojam zavičaja za njih je poprilično maglovit. Malo kasnije dijete zna ime mjesta iz koga su njegovi roditelji, mnogi desetogodišnjaci posjete domovini mogu nabrojati na prste jedne ruke. U Robertu i njegovim vršnjacima pjesnička riječ pobudila je osjećanja koja su u tom trenutku niti što ih vežu sa domovinom učinila čvršćim i zato je mališan piscu želio da pokloni ono što mu je tada bilo najdraže.

Podrška i novi poziv

Nedavno sedmodnevno gostovanje jugoslovenskih književnika jugoslovenskim dopunskim školama u Obertirkhajmu, Vangenu, Bad-Kanštatu, Cufenhauzenu, Bergu, Botnangu, Foerbahu, Gajzburgu i drugim dijelovima Štutgarta i okolme sigurno će se dugo pamtiti. To najbolje potvrđuju riječi **Mire Kruhan**, u Konzulatu SFRJ zadužene za školstvo i kulturu:

-Ovakvim gostovanjima treba dati punu podršku. Ubuduće ćemo s njima nastaviti i potruditi se da njihova organizacija bude još uspješnija. Ne smijemo zaboraviti da su sada, povodom Dana Repbulike, jugoslovenska djeca na području Štutgarta prvi put čula živu pjesničku riječ koja predstavlja istinsku vezu sa domovinom.

Ugledna jugoslovenska književna manifestacija **„Kalnik s Titom u nama"**, koju već šest godina organizuju književni klubovi „Antun Nemčević" iz Križevaca i „25. oktobar" iz Karlovaca, ove godine proširila se na Selce kod Crikvenice, Veliku Kladušu i Trstenik. Pod pokroviteljstvom „Agrokomerca" i uz pomoć udruženja „Radnik-pjesnik u tuđini", Aktiva nastavnika jugoslovenskih dopunskih škola i Konzulata SFRJ u Štutgartu nedavno je zukoračila i među Jugoslovene koji privremeno borave i rade u Saveznoj Republici Njemačkoj, a na proljeće će najvjerovatnije nastaviti ostvarivanje svoje plemenite funkcije među našim ljudima u Francuskoj.

Đakomo Skoti, Rade Obrenović, Momir Lazić, Nebojša Debeljaković i potpisnik ovih redova, zajedno s predstavnikom „Agrokomerca" **Muhamedom Abdićem** i urednikom Obrazovnog programa Radio-Sarajeva **Mirjanom Nastić** na svakom koraku dočekivani su kao najdraži gosti. Svi susreti završeni su pozivom i željom da se ova manifestacija nastavi i iduće godine.

Nezamjenjiva živa riječ

-Ovakva gostovanja imaju neprocjenjivu vrijednost - ističe Vera Ristić, nastavnica u Štutgartu. - Moji učenici su bili oduševljeni. Živa pjesnička riječ, izgovorena na materinskom jeziku, ima neprocjenjivu vrijednost u vaspitanju i obrazovanju naše djece u inostranstvu.

-Ovo je, bez sumnje, najbolji put da dijete zavoli knjigu - nastavlja njenu misao **Esma Džafić**. -Drago nam je što dolaze jugoslovenski pisci i što nam donose knjige koje imaju nezamjenjivu funkciju o organizovanju procesa nastave.

-Zamolila bih naše pisce - rekla je nakon završne književne večeri u Klubu Jugoslovena „Dunav" u Bad-Kanštatu nastavnica **Ivana Vučenović - da se pobrinu da među naše učenike stigne što više dječijih listova u kojima bi bili objavljivani i njihovi literarni radovi. Mi se trudimo da naša djeca što bolje nauče materinski jezik i da na njemu pišu svoje literarne sastave.**

Zdenka Tomić i Slavica Mihaljević takođe su izrekle riječi pohvale ovoj manifestaciji i založile se da se ona nastavi.

Korisni su bili i razgovori s članovima Udruženja „Pjesnik-radnik u tuđini" koje kroz raznovrsne forme djelovanja okuplja jugoslovenske literarne stvaraoce u SR Njemačkoj i još nekim evropskim zemljama. Dogovoreno je da se do Dana mladosti iduće godine u karlovačkom časopisu „Osvit" dvojezično (na srpskohrvatskom i njemačkom) objavi zbornik njihovih radova. U posebnoj knjizi objaviće se i učenički literarni radovi. Takođe je dogovoreno da se stvaraoci iz SR Njemačke ubuduće masovnije uključe u neke književne manifestacije u zemlji.

Ranko PAVLOVIĆ

AKTERI AMATERSKE SCENE:

MARKO POPOVIĆ, pedagog i muzičar

Kad usitni tamburica...

● Neophodno je konsolidovanje ansambla, poboljšanje uslova i materijalnog položaja, popravka insturmenata i kontinuirana repertoarska dopuna. Planiramo i veće društveno angažovanje. Sigurni smo i svjesni da u gradu uopšte ne postoji od banjalučkih snaga sličan orkestar i mislim da se na nas i u narednom periodu može ozbiljno računati, kaže Marko Popović

Marko Popović - Na amatera se, bez tri godine djelovanja, ne može ozbiljno računati

*Gotovo tri decenije prisutan je na banjalučkoj sceni. Najviše vremena proveo je u RKUD-u „Pelagić" gdje je i počeo rad kao član Tamburaškog orkestra, čiji je sada rukovodilac. **Marko Popović** danas je jedan od najstarijih aktivnih amatera. Dirigent je i orkestra veterana u kojem svira i njegov nekadašnji učitelj, dirigent **Milan Bokan**, zatim **Mehmedalija Kušmić** i drugi. O njima on govori s poštovanjem pravog muzičara, pedagoga, maestra koji poznaje dušu orkestra, ali i svaki nedostatak u radu.*

*Rukovodilac je **Tamburaškog orkestra RKUD-a „Pelagić"**, orkestra kojim je dirigovao i jedan od narodnih heroja **Avdo Čardžić**. Već dvadeset godina brine o repertoaru, podmladivanju kadrova, širenju masovne muzičke kulture. Zahvaljujući njemu, ovaj orkestar, i pored padova, još je jedini istinski ansambl na koji se računa ne samo u banjalučkoj sredini već i u Republici. **Marko Popović** radio je nešto više od trideset i sedam godina kao prosvjetni radnik, a penzionisan je prije dvije godine.*

KAKO OSPOSOBITI MUZIČARE — AMATERE

● Kako je i kad počelo vaše bavljenje muzikom?

*-To je teško odvojiti. Već sa osam godina vodio sam u Romanovcima seoski tamburaški orkestar. Bio sam samouk, a kasnije, u Učiteljskoj školi u Banjaluci i na Pedagoškoj akademiji u Sarajevu, naučio sam dosta o muzici, polagao ispite iz opšteg muzičkog obrazovanja kao i „znanje instrumenta". U banjalučkoj Učiteljskoj školi polagao sam violinu kod profesora **Vlade Miloševića**. Tada se violina morala korektno svirati. Na Pedagoškoj akademiji naučio sam tamburu, harmoniku i klavir. Od 1946. godine radim kao prosvjetni radnik u Srpcu, Topoli, Bosanskoj Gradišci. Bio sam društveno aktivan na selu, u organima vlasti, član Sreskog i Opštinskog komiteta SK u Bosanskoj Gradišci i Novoj Topoli. U Banjaluku sam došao 1958 godine i od tada sam u „Pelagiću". Četiri godine bio sam u „Masleši", pa se vratio u „Pelagić". Svirao sam kod **Milana Bokana**, dirigenta tamburaškog orkestra išli smo na festivale tamburaške glazbe u Osijek, a 1965. godine preuzeo sam orkestar.*

● Radili ste u Banjaluci kao prosvjetni radnik, muzički pedagog, ali ste i nastavili sa djelovanjem u Tamburaškom orkestru „Pelagića". Da li ste zadovoljni rezultatima?

-Trudio sam se da se održi standard i izvođački nivo orkestra, da se osposobe muzičari - amateri. U tom svijetu treba sagledati i naše predstavljanje na republičkom festivalu tamaburaške glazbe Jugoslavije. Do sada smo učestvovali na četiri festivala. Oni se održavaju u Osijeku, svake druge godine i imaju oštru selekciju. Prema uslovima koje imamo zadovoljni smo dosadašnjim učešćem bili smo do sada jedini predstavnici Republike. Gledano u kontinuitetu, to je, u stvari, dvadeset godina rada. Trudio sam se kroz sve to vrijeme održi interes, jer su to kod mladih oblici okupljanja koji izazivaju pažnju.

*Narodni orkestar je davao programe koji interesuju mlade. Tu je i folklorni program koji je jedan od oblika djelovanja orkestra, zatim rad na folklornom programu koji je dosta atraktivan. Želeći da očuvamo kvalitet borimo se sa šundom, nastojeći da očuvamo vrijedno narodno blago. U vrijeme zemljotresa orkestar je nastavio rad nakon višemjesečne pauze - kaže **Popović**.*

BILO JE VIŠE ENTUZIJASTA...

● Kako ocjenjujete sadašnje uslove i repertoarske domete Tamburaškog orkestra „Pelagića"?

*-Neophodni su uslovi za rad orkestra. Već smo računali da bi godišnje bilo neophodno do 300.000 dinara, radi ulaganja u programe i popune muzičkih instrumenata (aranžiranjem muzike i pisanjem) da i sami muzičari budu zadovoljni onim što izvode. Planiramo posebno program revolucionarne i ozbiljne tematike. To je atraktivan i klasičan repertoar. Kad je riječ o klasičnom repertoaru, nešto imamo odranije - imali smo odlomke iz opera **„Čarobna frula"** Mocarta, Verdijev **„Nabuko"**, Smetaninu **„Prodanu nevjestu"**, u planu nam je priprema Grigove **„Slavujeve pjesme"**. Mi, koji dijelimo mišljenje o širenju masovne muzičke kulture, smatramo da je dobro izvođenje i na fruli kvalitetno, bez obzira na repertoar, dok se ovakvi pokušaji često dočekuju sa podsmijehom, iako sve zavisi od interesa. Može se i na fruli izvoditi i klasični repertoar, kao recimo gondolijeri u Italiji.*

● PRIZNANJA I PLANOVI?

*-Neophodno je konsolidovanje ansambla, poboljšanje uslova i materijalnog položaja, popravka instrumenata i kontinuirane repertoarska dopuna. Planiramo i veće društveno angažovanje. Sigurno smo i svjesni da u gradu uopšte ne postoji od banjalučkih snaga sličan orkestar i mislim da se na nas može i u narednom periodu ozbiljno računati. Ranije je u obučavanju mladih bilo više entuzijasta. Danas usredsređujemo snaga na članove ansambla koji imaju dosta inicijative i koji su odgojeni u ovom društvu. Za sada jedino računamo na podmladak u Osnovnoj školi „Ranko Šipka", a moramo se prilagoditi organizaciji rada u društvu, iako znamo da se na amatera bez tri godine djelovanja ne može ozbiljnije računati - kaže **Marko Popović**.*

Tamburaški orkestar „Pelagić" dobitnik je drugog mjesta na republičkom festivalu tamburaških orkestara u Hadžićima prošle godine, a za izuzetno dug i predan rad kao, pedagog i višegodišnji amater dirigent i muzičar Marko Popović dobitnik je više priznanja i odlikovanja, među kojima su i Medalja rada maršala Tita i Zlatna medalja Saveza amaterskih kulturno-umjetničkih društava SR BiH za amaterizam. Tamburaški orkestar „Pelagić", koji od 1927. godine izvodi i klasičnu muziku domaćih i poznatih autora, još nema dovoljno instrumenata koje za sada pozajmljuje, a ni sredstva za novu garderobu, iako nas predstavlja kao jedine predstavnike na republičkim, ali i saveznim festivalima.

Jagoda PRNJA

Dodiri

Marija LAZIĆ

Ugledam oko nas, odjednom, silnu trku i mnogo ljudi što se dotiču. Izmišljeni su neki uljudni dodiri, rukovanja, poljupci, tapšanja, smješkanja, klimanja glavom, predstavljanja, mahanja. Žude ljudi da se dotiču, malo nesavjesno, pokvareno. Osama prijeti i davi. Žurno i nervozno određuje se dan odmora, stihijski. Postoje pristojni dani poslije ručka za čitanje novina, kućni redovi da bi susjedi mogli lupati ako im zaluta pjesma u pravila lijepog ponašanja. Pobjeći se ne može, jer osama prijeti i davi.

xxx

Ima li u nama dovoljno istine da je iskažemo? Istine ima, ali hrabrosti ne toliko da prije ne bismo promislili ili se bar zacrvenjeli. Vode jurišaju niz obale ranjive, proljetne, nedozrele. Vrijeme se koprca i štuca u oblacima. Gase se peći uz koje se milujemo, dolaze dani sunčanih šetnji, držanja za ruke. Da li nas razdvaja priroda, mami li nas k sebi kao bludnica, da nas poslije ostavi, a više nismo sebi bliski, ni toliko daleki, tek negdje na pola puta prevareni, a stidimo se priznati. Mutne vode peru različke, mladu pšenicu, šetališta uspavana. Probude se vrbe i sve nekako tužno i umorno počne da bubri, da se rastvara strasno i čedno. Imamo proljeća iza sebe, drugačija po sjenama, stazama, uspjesima, djeci. Izmiču li nam proljeća iz sjećanja, iz godina? Vrijedi li pamtiti krupne događaje, kad su oni sitni tako značajni i prisni? Možemo li zaboraviti miris močvare i šaša podno djedove kuće: uklet, hladan i staklen, slika toplog cvata zerdelije trudne, jedna sijeda vlas na tjemenu, svibanjske kiše koje su donijele ljubav i tebe? Hoćemo li moći upamtiti vrijeme kojem pripadamo? Imamo li u sebi dovoljno kronologije? Bilo bi tužno da nam promaknu dragi trenuci i..-.istina. Reći samo to! Da li je dovoljno? Najljepši trenuci razgovora kada smo razumni, ponesu nas krilima vlastitih, dubokih shvaćanja. Otkrijemo samo sebi praznine i bujice, sav trud da izbjegnemo nostalgiju i prkos života. Kao papirnati avioni prelijeću nas u jednom trenutku stradanja, a čini se da tada ni sreća nije tako blistava. Pobjeda je veća ako smo se borili bez daha, posrtali pomalo nemoćni. Treba biti pravedniji pred samoćom, naći vratnice, jer ponekad smo sami krivi za tumaranja, za tupost koja nas obuzima. Djevojački snovi rasipni su i meki. Tvrdogalavi, prkosni. Žene se zapliću o radno vrijeme, zaljubljenost skrivaju u ladice. Toliko mi se topline i tuge gomila u njedrima, pružene ruke - sve dotiče prazne šupljine i sumaglice. Glasa nemam da kažem. Rubovi hladnih šalica taložе se s vjetrovima. Više nisam u svijetu stvarnih koraka i mirisa. Mukli tutanj, stope odzvanjaju ulicom, dječji glasovi u tami, vosak se razlijeva po staklu, a krupne se sjene rastaću zidovima, prezrela ruža blijedi s rubova. Šaputanjima u slatkom ugođaju noći, s dodirom većim od želje sakupljamo proteklo vrijeme da ga čuvamo na dlanu, da priznamo male tajne i neke poglede. Ranjeni smo kupinovim šibama u prolazu do nove vedrine, a bilo ih je više nego što smo slutili. Jarka sreća sjuri se niz jastuke pravo u otvorene zjene, pod rukom osjećam da te volim. Dajemo li previše sebe u titraju života, imaju li drugi ljudi veće pravo na nas; jednom ću telefon izbaciti van.

xxx

Skoro da te i ne razaznajem od straha i tuge. Prazna je bol i nada se skupila u koljenu. U kutu sobe i ja se skupila, odlažem pakete, bez veze i smisla gledam ruže na stolu. Tebe guraju, svi šute, šuška neki aparat što se kao zvijer pritajio uz postelju. Oči tvoje vide li me; zračak hvale i molbe u njima. Idite svi van!(Breza iščupana s korijenom posađena je ispod tvog prozora. Oluja će i bojim se. Ali ruke tvoje su lijepe i tople. Uhvatila sam se za njih i pričam ti nešto; dugo, pričam, jer ne znam i ne mogu ti pomoći. Hoću da ti dodirom usadim bujicu života, ljubavi... Glasom da nadjačam sebe u nutrini. Hladno mi je i trebam te. Izvan bijelih hodnika život je stao, to samo za nas vrijedi. Kiša ravnomjerno lupa i ja još klizim po rubu, zapljuskuju me trzaji bola i htjela bih da već jednom ušutim i postanem svjesna. Ti padaš i gubiš se, izmičeš mi iz ruku, a ja i dalje blebećem, kao ružnu uspavanku, ponavljam nesvjesno kao i ti daljine i mrlje koje se uvlače između daha i rastaljenog krika. Kroz tvoje prste liznu dah nesvjestice u moje. I još čvršće te prihvaćam; želim da sve prijeđe u moje ruke, osjećam se jakom i konačno su utihnule riječi. Ukočenih udova prepoznaješ me i šutiš. Oči tvoje kao školjke izranjaju iz dubine.

xxx

Pažjivo, bez velike buke da se ne izazove sažaljenje, saopćila sam sebi da se osjećam beskorisnom. Uz prazninu i uzaludno očekivanje nekih rezultata, tinjalo je vrijeme, prozori se iznova zaprljali kišom i prašinom, nagomilalo se mnogo ljuski i papirića, jer još nisam sredila svoju torbu i još uvijek nisam sredila sve važne obaveze. Očito je da sam u vremenskom zaostatku, spotičem se o nečija htijenja i svoju uzaludnost. I nekako mi se čini da sve što učinim nije dobro i nije dovoljno. Čemu služe primjedbe? Zbog bola ili inata, zbog čiste nagonske želje ponižavanja, da se osjeti nadmoć i rasulo?

Odmjereno i sa finom dozom uništavanja baciti slobodu niz liticu, da bude pokopana, počupati korijene trave da ponovo ne iznikne. „Sloboda je kad nema protivnika" - reklo je dijete. A odrasli to ne znaju. Jer guše i otimaju onu svilenu nit postojanja i osobnosti, koja se ne ukalupljuje, koja ne plovi mirnim tokom sužanjstva. Lako je povrijediti čovjeka, a nikada tu nije prisutna spoznaja da se ruši caklina, komad po komad, ožiljci koji ne blijede. Kroz razvaline lako pobjegne poštovanje i sve što čuvamo. Neće se moći popraviti pukotina, jer izmiče, a druga se strana postavlja za udare. Što će ostati od svega toga? Kome i čemu? Kome i čemu je stalo koliko popijem kava dopodne, zašto pismo nije ostavljeno na svoje mjesto, zašto nije kupljen šećer ili mlijeko?

A ne pita se nikad kako provoditi vrijeme odlazaka i telefonskih razgovora, strepnja od samoće i ružnih stvari. Možda ostavljam upravo to izgubljeno pismo da bude pronađeno u trenutku praznine i osame. Možda upravo taj šećer budi važnu stvar kada sam sama i kada pobjegnem u beskraj, u godine koje su klesale poseban pretinac užasa da bi sve obaveze ostavila tebi kao zalog da ne možeš otići daleko.

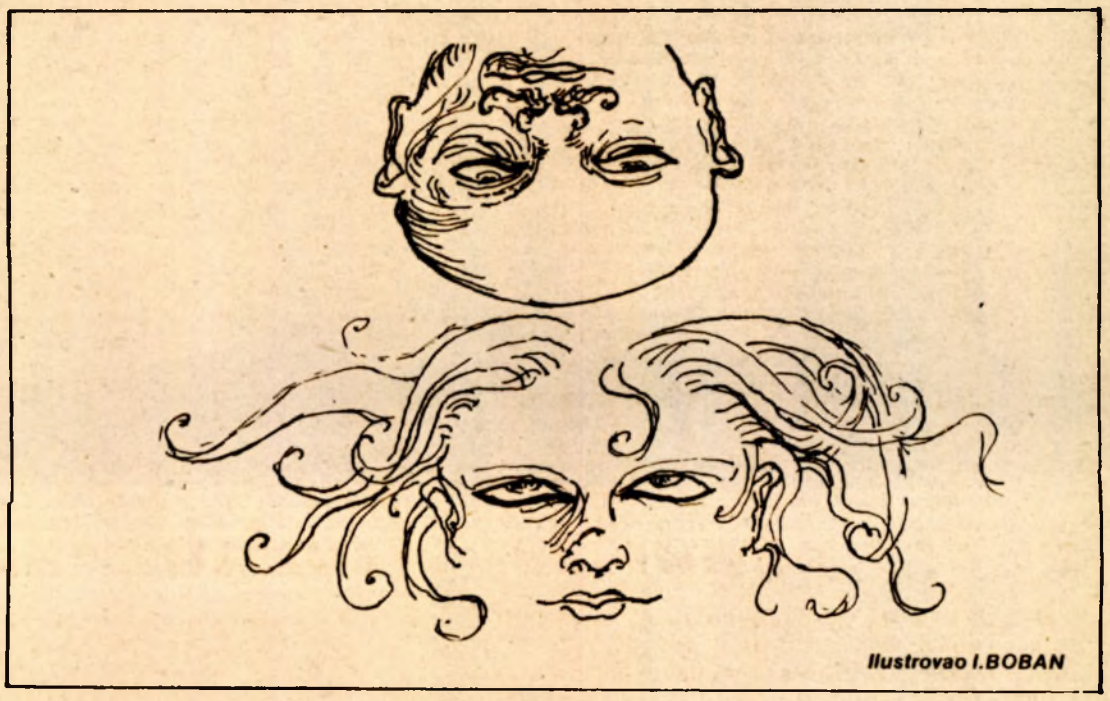

Ilustrovao I.BOBAN

POEZIJA

PJESME STVARNOSTI I NADE

● *Momir Delibašić: Pred Šilerovom kućom, NIO „Univerzitetska riječ" i Književni klub „Vladimir Mijušković", Titograd, 1985.*

Već niz godina pjesnik u Štutgartu Momir Delibašić ispisuje svoju poeziju. U nju unosi treptaje svoje duše, svoje snove i nade, želje i čežnje. Mada se javlja prvom zbirkom, njegova poezija odaje utisak zrele književne umjetnine, iskrene i istinite, doživljene i proživljene. Čak i prilikom parcijalnog sagledavanja Delibašićevog književnog stvaralaštva i njegove poezije u zbirci PRED ŠILEROVOM KUĆOM, dolazi se do spoznaja koje mogu ohrabriti ovog mladog pjesnika.

Za razliku od mnogih pjesnika u tuđini koji robuju klasičnom stihu i stilu i koji su okupirani motivima rodoljublja i ljubavi, Delibašić se uzdigao iznad te tematike. On se nameće zrelinom i proživljenošću motiva, ulazi hrabro u svijet snova, koristi simboliku i imaginaciju, traga za smislovima ljudskog življenja i postojanja i besmislom lutanja i potucanja. Solidnom razinom intelektualnog govora Delibašić se predstavlja kao pjesnik egzistencijalnih kontroverzi u kojima nije samo objektivni posmatrač, nego i aktivan učesnik. On izdvaja iz realne stvarnosti životne detalje i paradokse koji uzrokuju egzistencijalno sivilo i ukazuje na njih kao moguće uzroke ljudske nesreće.

Pjesnik je osjetljivo i senzibilno biće otvoreno za svijet oko sebe, izložen životnim tegobama, treperav i nezaštićen. On je više od ostalih izložen životnim udarcima i dublje od ostalih ih proživljava. Pjesnik to izražava u svojoj poeziji koja je dio njega, njegovog bića i duše. Ove konstatacije možemo uzeti kao idejne premise Delibašićeve poetike izražene u ovoj zbirci.

Zbirka PRED ŠILEROVOM KUĆOM ima tri ciklusa koji se međusobno dodiruju, prepliću, presipaju, dopunjuju i objašnjavaju. To su ciklusi KAMENO BLAGO, KRUŽNO PUTOVANJE i PRED ŠILEROVOM KUĆOM.

U prvom ciklusu Delibašić se vraća u predjele prošlosti, sve do djetinjstva. On pjeva o ljutom kršu dalekog zavičaja, o toplom porodičnom domu i životnoj harmoniji u njemu. Oživljava predjele planina, orlova, žestokih vjetrova i osjećajnih ljudi. U ovom ciklusu nailazimo na pjesnikove lične preokupcije u kojima vlada ponor osame, čežnje i čovjekove vječite životne dileme: kuda, kako, kad? Ovaj ciklus je odbljesak davnog sna u kom vlada prošlost draga i topla, zapretana u dubinama ljudske duše. U toj prošlosti pulsira svijet samo njemu poznat i drag, svijet tih i miran, udaljen od huka industrijalizacije i po strani od naličja civilizacije. To je svijet koji zrači vječitim mirom i patrijarhalnim odnosima, koga više nema, ali je ostavio duboke tragove svoga postojanja.

KRUŽNO PUTOVANJE je ciklus o zavičaju i donekle nastavak poetskih preokupacija iz prethodnih pjesama, a PRED ŠILEROVOM KUĆOM je duboko i proživljeno pjevanje o čovjeku u tuđini koji kao iščašena biljka vegetira na tuđem tlu, daleko od zavičaja, Pjesnik samuje i tuguje pored rijeke Nekra, razmišlja na padinama Kilesberga, proživljava jednu od mnogih večeri na Vilhelmsplacu... Pjevajući o tuđini, on još više naglašava ljepotu zavičaja i vrijednost ljudskih kontakata koji se u tuđini teško ostvaruju („Ovdje su i bol i ljubav /uhvaćeni /ne događa se ništa / samo ponekad snježi /zavičajno...").

Centralna pjesma zbirke PRED ŠILEROVOM KUĆOM objašnjava i poetiku Momira Delibašića. U njoj pjesnik govori o teretu života i bremenu tuđine, o slobodi kao pojmu, čežnji, fenomenu i idealu. To sve čini ovu zbirku hronikom jedne savremenosti u tuđini, daje sliku života na raskršću. Pjesma i čitava zbirka govore o osami čovjeka koji ima sve, ali je osakaćen za zavičaj, ljubav i pažnju koja se nalazi samo u krilu domovine.

Prva zbirka Momira Delibašića je napisana u većini pjesama znalački i zrelo. Ima, istina i pjesama u kojima nedostaje izbrušenost jezika, sklad poetskih slika, jedinstvo nizova ili logički slijd. Neke su neujednačenog kvaliteta, a nekima nedostaje poetski naboj. Bez obzira na to ova prva zbirka Momira Delibašića je knjiga o ljudskoj postojanosti i neuništivosti. Ona je lišena otužnih tonova, banalnosti i patetike, nosi breme misaonih reminiscencija i ličnih, najčešće traumatičnih uspomena. Delibašić vlada sistemom pjesničkih slika i vješto pronalazi motivske okosnice, a to je dobar znak za njegovo buduće poetsko stvaralaštvo.

Rizo DŽAFIĆ

U SVIJETU KNJIGE

ČASOPISI

KNJIŽEVNA SPOZNAJA AFRIKE

● *Putevi, broj 5, Banjaluka, 1985.*

Koliko književni izraz prati, osvjetljava i podstiče buđenje i razvoj afričkog kontinenta? I kako se literatura utkiva u svakodnevni život, prepun revolucionarnih kretanja, talasanja i traženja izlaza iz zaostalosti, gladi, potčinjenosti i vjerovanja u bolje sutra? Neke od odgovora na ova pitanja nalazimo među koricama novog broja časopisa za književnost i kulturu **Putevi** (5,1985), posvećenog u cijelosti **afričkoj književnosti**, u izboru i prevodu **Nadežde Obradović.**

Dijeleći afričku književnost po geografskim regionima ovog kontinenta - na literarno stvaralaštvo sjeverne Afrike, uključujući i zemlje Magreba, te zapadne, istočne i južne Afrike - Nadežda Obradović je, uvažavajući jezička područja (francusko, englesko, portugalsko i arapsko) ipak uspjela da nam ovu slojevitu literaturu približi u njenoj duhovnoj povezanosti i jedinstvenosti. Skup kulturnih vrijednosti Afrike, svih njenih boja i iskaza, ovdje se doima i kao autohtno mnogoglasje, i kao jedna cjelina, jedna duša koja se otkriva i želi da bude spoznata i shvaćena. „Ako želiš da me razumeš (dođi, sagni se nad ovom dušom Afrike..." kaže u pjesmi **Ako želiš da me spoznaš** pjesnikinja iz Mozambika Noemia de Suza, koja za Afriku veze stihove, da je „mučena i veličanstvena, ponosna i misteriozna", „u čudnoj tuzi koja teče) iz afričke pesme, kroz noć...".

Dramu Afrike vidimo i u pjesmi Viriata de Kruza, iz Angole, koji u **Crnoj majci** potresno kazuje: „Tvoje prisustvo, majko, živa je drama rase, /drama od mesa i krvi, / koju je ispisao život olovkom vekova.../ Kroz tvoje oči, majko, / Vidim okeane bola..."

O licu gladi potresnije saznajemo iz pjesme Osvalda Mbujisenija Mtčalija, crnačkog pjesnika iz Južnoafričke Republike, nego iz novinskih tekstova: „O, dete, /tvoj stomak je kavez lavova/ što riču i danju i noću". A madagaskarski pjesnik Tomas Rahandraha ovako se obraća Pjesniku: „Govorićeš jezikom svoje nevinosti/ za one čiji je glas zazidan / i život obešen..." O tim čudnim vremenima Afrike pjeva i Armando Guebuza iz Mozambika: „Ta čudna vremena / Vremena gustih senki / Vremena bojazni / Vremena poniženja / Vremena pasivnog besa / Ta su vremena nestala poražena." I, kako pjeva Žan Ikel - Matiba, rođen u Kamerunu 1936. godine, „Život / polako / dolazi do daha...".

Poglavlje posvećeno piscima Zapadne Afrike, Nadežda Obradović počinje pričom **Smrt dečaka** Činua Ačebe iz Nigerije, koji već svojim prvim romanom, **Stvari se raspadaju**, „doživljava ogroman uspeh i prevodi se na 13 jezika", skrećući tako pozornost svijeta na književnost Afrike. Ovdje čitamo prozu i Bernara Dadieа (Obala Slonovače), Nogoa Betija (Kamerun), Flore Nvape (Nigerija), E. B. Dongale (Kongo), Sembena Usmana (Senegal) i dr.

Književnost Istočne Afrike predstavljena je prozom i stihovima: Daniačeva Verkua (Etiopija), Grejsa Ogota i Ngugijava Tjonga (Kenija), Okota pBiteka i Barbare Kimenje (Uganda), Ismaela Hureha (Somalija), Tsegaja Gabre - Medhina (Etiopija) i dr., dok su autori proze i poezije u poglavlju Južna Afrika: Besi Hed (Bocvana), Čarsl Mungoši (Zimbabve), Čiks Nkosi (Svazilend), Džems Matjus (Južnoafrička Republika), Agostinjo Neto (Angola) i dr.

Sjeverna Afrika predstavlja dio svoje literature u izboru iz književnih opusa: Arisa Šraibija (Maroko), Mohameda Mulesehula (Alžir), Mohameda Šukrija (Maroko), Bešira Kraiefa (Tunis), Muluda Ferauna (Alžir), Mustafe Fersija (Tunis), Alife Rifat i Andre Šedid (Egipat) i dr.

Putevi posvećeni afričkoj književnosti, koja se čitaocu približava i u posebnom izdanju **Glasa,** štampanom s naslovom **Ako želiš da me spoznaš,** nisu antologija literature stvarane na afričkom kontinentu, već jedan panoramski pogled na osvjedočene vrijednosti i djela značajna, ali manje poznata. Većina proznih ostvarenja i pjesama prvi put se objavljuju na srpskohrvatskom-hrvatskosrpskom jeziku, pa je time ovaj izbor pravi poziv da s više pažnje i povjerenja skinemo veo sa ostvarenja pisaca Afrike. A ta djela su pravi most do duše Afrike, do „parčeta crnog drveta" koje rađa plodove svjetlosti.

I. BEKRIĆ

S KAMEROM U OSNOVNOJ ŠKOLI „MILOŠ DUJIĆ" U ČELINCU

VELIKA IZLOŽBA MALIH SLIKARA

*ČELINAC, demcembra — Da se s malo sredstava, mnogo dobre volje i s radovima malih umjetnika može napraviti ozbiljna i velika izložba likovnih radova, pokazuju ovih dana učenici i nastavnici Čelinačke **Osnovne škole „Miloš Dujić"**. Ideja da se pozovu škole iz cijele Jugoslavije koje su nagrađene na ovogodišnjem „Politikinom" „Školskom času", potekla je od **Ljubomira Vulikića**, nastavnika likovnog vaspitanja Osnovne škole „Miloš Dujić" (takođe nagrađena na pomenutom konkursu kao jedna od najboljih). Povod je biorazmijeniti poruke posredstvom slika, saznati više o djeci iz drugih krajeva naše domovine, naučiti nešto o njihovom zavičaju, sklopiti nova, čvrsta prijateljstva.*

*I eto, poruka koja je putem boja ljepih crteža stigla u Čelinac iz **Zlota kod Bora** (OŠ „Petar Radovanović"), **Bučja kod Pakraca** (OŠ „XII proleterska brigada"), **Vranja** (OŠ „Radoje Domanović"), **Slavonske Požege** (OŠ „Nikola Demonja") **Arilja** (OŠ „Stevan Čolović") **Kumanova** (OŠ „Krste Misirkov"), **Sredske kod Prizrena** (OŠ „Moša Pijade"), **Subotice** (OŠ „Ivan Milutinović"), **Ivangrada** (OŠ „Radomir Mitrović"), **Velikog Laola** (OŠ „Žarko Zrenjanin") i **Ključa** (OŠ „Nikola Mačkić") - produbiće se i učvrstiti budućim dopisivanjima, susretima i druženjima.*

Radost i vatromet boja maštovitog dječijeg svijeta, nažalost, ni nekolicina reprodukcija na novinskom papiru ne može dovoljno dočarati. Zato najbolje pođite i sami pogledajte ovu lijepu izložbu.

Tekst i snimci: Davorin RELJIĆ

Nada Vujinović: „Ptica"

Ne samo o veoma dobrim nastavnim rezultatima, nego i vannastavnim aktivnostima Osnovne škole „Miloš Dujić" svjedoče brojna priznanja. Na fotografiji - jedna od vitrina u holu ispunjena pohvalama, peharima, diplomama, poveljama...

Ova ljepota je stigla iz Bučja

Ovako izgleda pravi atelje-nastava likovnog vaspitanja u V-3 razredu

Za sada najbrojnija publika - mališani. Ali, i veliki ovdje mogu mnogo toga da nauče

„Prozor naše škole" — Ivana Savović iz Ivangrada

U holu škole postavljen je i poseban pano sa pismima škola - gostiju. Ovdje se može više saznati o gradovima odakle su stigli crteži

Pred panoom učenika iz Bučja-Duško Topić, učenik sedmog razreda, objašnjava svojim drugovima - Sunčici, Ljiljani, Miroslavu, Belmi, Miki, Ireni, Željani, Darku, Alisi i Mirjani šta mu se najviše dopada na ovim crtežima

Više od stotinu izloženih radova se, nažalost, ne može u cjelini prenijeti (a najmanje vjerno dočarati ugođaj) na novinski papir. Ipak, evo još jedan dokaz više da ovu izložbu valja pogledati

Radovi učenika Osnovne škole „Ivan Milutinović" iz Subotice

Ranko Risojević otvara književno veče

JUBILARNI SUSRET PISACA

Pisci iz Banjaluke, članovi Udruženja književnika Bosne i Hercegovine prije deset godina donijeli su odluku da osnuju Podružnicu svoje staleške organizacije u Banjaluci, prvu takve vrste u Jugoslaviji. Tad je Podružnica brojala pet članova. Danas, deset godina od osnivanja, nju sačinjava dvadeset jedan književnik sa više od stotinu objavljenih autorskih djela.

Desetogodišnjicu svoga djelovanja u okviru Podružnice pisci su obilježili književnom večeri u vijećnici Doma kulture u Banjaluci. Dakle, umjesto dugih govora i zamornih izvještaja, pisci su govorili ono što je i suština samog čina pisanja - dijelove svojeg djela.

Prisutni u vijećnici i ovog puta su se mogli uvjeriti (iako svi književnici nisu bili prisutni) o raznovrsnosti književnog stvaralaštva u Banjaluci. Naravno, vrijednosni sudovi se ne mogu donositi na osnovu ove prigodne svečanosti književne riječi, ali se može kazati da književnost koja se sada stvara na ovom prostoru dobija i kvalitetno i kvantitativno. To najbolje možemo vidjeti po odjecima koji se javljaju u književnoj kritici - širom Jugoslavije.

Banjaluka sve više postaje književni centar, zaključak je koji možemo izvesti, prosuđujući po ugledu koji njeni pisci imaju. Doduše, mnogo veći van Banjaluke nego u njoj. A ugledu je, i te kako, doprinijela i sama Podružnica.

N.G. - D.R.

Kolja Mićević

Stevka Kozić - Preradović

Ismet Bekrić

Ranko Pavlović

Predrag Bjelošević

Sreten Vujković

Zorica Turjačanin

Miliko Šindić

Jovan Joco Bojović

Stanko Rakita

TOP LISTA

DOMAĆA:

1. **BEZ TEBE — VALENTINO**
2. **AZRA** — SEID MEMIĆ VAJTA
3. **GDJE SI DUŠO, GDJE SI RANO** — HENDA
4. **UGASI ME** — PARNI VALJAK
5. **NE ZOVI MAMA DOKTORA** — PRLJAVO KAZALIŠTE

STRANA:

1. **SEPARATE LIVES** — PHIL COLINS MARYLIN MARTIN
2. **BE NEAR ME** — ABC
3. **WE BUILT THIS CITY** — STARSHIP
4. **YOU BELONG TO THE CYTY** — GLENN FREY
5. **MIAMI VICE THEME** — JAN HAMMER

NARODNA:

1. **ČAŠU MI TUGOM NALIJTE** — MILENA PLAVŠIĆ
2. **ŽAO MI JE** — SEJO PITIĆ
3. **EVO TI SRCE NA DLANU** — BILJANA JEVTIĆ
4. **KAKO JE LEPO IMATI TEBE** — NADA TOPČAGIĆ
5. **NE DAJ SE, GENERACIJO** — ALEKSANDAR ILIĆ

PET NEZABORAVNIH:

1. **SHE LOVES YOU** — THE BEATLES
2. **PAINT IT BLACK** — THE ROLLING STONES
3. **BJDi KAJ MORE** — INDEXI
4. **I CAN'T STOP LOVING YOU** — MILLS BROTHERS
5. **SPEED KING** — DEEP PURPLE

RADIO—BANJALUKA

ZABAVNA:

1. **SRCE OD MEDA** — POSLEDNJA IGRA LEPTIRA
2. **KOKUZNA VREMENA** — MERLIN
3. **PART TIME LOVER** — STIVIE WONDER
4. **ENA** — HAUSTOR
5. **NORA** — ZRINKO TUTIĆ
6. **OSJEĆAM TO** — ĐURĐICA BARLOVIĆ
7. **PIŠI, PIŠI MI** — MAGAZIN
8. **PROBUDI SE** — SNJEŽANA NAUMOVSKA
9. **DRESS UP** — MADONNA
10. **ŽENA KAUBOJA** — JADRANKA STOJAKOVIĆ

NARODNA:

1. **TI SI ME ČEKALA** — TOZOVAC
2. **PIŠI MI** — MILICA ZDRAVKOVIĆ
3. **JA JE ZOVEM, NEĆE DA SE VRATI** — BAHTIJAR BRULIĆ
4. **GDJE SI SADA** — MILENA PLAVŠIĆ
5. **ČEKAM TE, ČEKAM** — ANA BEKUTA
6. **DOĐI MOJA TUGO** — TOMA ZDRAVKOVIĆ
7. **JA NEĆU LJEPŠU** — MILE KITIĆ
8. **NAUČIO SI ME DA TE VOLIM** — MIRSADA BEĆIREVIĆ
9. **OPILO NAS VINO** — MERIMA NJEGUMIR
10. **KAD BI JOŠ JEDNOM POKUŠALI** — SNEŽANA ĐURIŠIĆ

Pripremio: M. PERVIZOVIĆ

USKORO SMOTRA ROKA

„ZVIJEZDE" JOŠ ĆUTE

Zašto banjalučke grupe odugovlače sa prijavama za SMOTRU ROK STVARALAŠTVA BANJALUKA '85 — pitali su se do prije neki dan organizatori ove manifestacije. Zvijezde i zvjezdice banjalučke scene poprilično su gnjavili — te hoće li razglas biti dovoljno dobar za njihov nastup, te zašto „Glasovi" kuponi, pa „mi nećemo svirati, ako i oni budu svirali", itd. itd. Uglavnom niko nikoga baš i nije prisiljavao da svira (a možda su mnogi baš to očekivali). Međutim, sada organizacioni odbor ne zna šta sa silnim prijavama. Ostaje, ipak, i dalje neizvjesno hoće li značajniji i poznatiji lokalni bendovi takođe nastupiti. Za sada je svoj dolazak najavio Tahir Dinar (prisutne će bar pozdraviti sa scene), dosljedni svojoj demokratsko-sviračkoj liniji želi nastupiti i „Basdans", ali ih objektivno još muče manje personalne izmjene. I tu stajemo. Drugi nisu zainteresovani da se pojave?

Nema veze, uz mnogo grupa iz cijele Jugoslavije prijavila se prava četa mladih banjalučkih rokera. U okvirima organizaciono tehničkih pitanja najveći teret su povukli ispred MK SSO Mejdan I Goran Ratković i Enes Nezirović. Valja naglasiti da je manifestaciju pomogla OK SSO Banjaluka, a dobru volju da potpomogne najavila je i Omladinska zadruga Banjaluka, te posebno Dvorana „Mejdan". Koga i koliko ćemo hvaliti, ili kritikovati ostavljamo za poslije. Za sada je već pozitivno što se neko sjetio organizovati SMOTRU ROK STVARALAŠTVA. Nadamo se da će ovo biti, kako je i zamišljeno, dobra prilika za zabavu, otkrivanje novih sviračkih snaga i što je najvažnije za druženje. Baj, baj, vidimo se i čujemo — 15. decembar Dvorana „Mejdan".

D.R.

U BANJALUCI NEŠTO NOVO

„Slušaj"

Banjalučka grupa KRIPTON više ne postoji, a nekadašnji članovi ove grupe Danijel Dobrovoljski i Saša Radišić ponovo su se aktivirali. Pojačani novim članovima osnovali su novu grupu SLUŠAJ i nedavno napravili prve demo-snimke. Ove kompozicije imali smo prilike slušati u programu Radio-Banjaluke, a u okviru emisije „POSTER 85", gdje su bile premijerno predstavljene. Grupama određenih problema oko stalnog usjedištenja bubnjara, tako da je ovo poziv svima onima koji znaju dobro „udarati" da imaju mogućnost za stalni angažman u grupi „SLUŠAJ". Ko voli neka izvoli!!

Ovaj neriješeni kadrovski problem je i jedini razlog ako se ova grupa ne pojavi sljedećeg vikenda na „svirci" u Mejdanu.

M.P.

NAGRADNA IGRA ZA MLADE

Mik i Dejvid

Ovog puta učesnici u našoj redovnoj igri, u kojoj zajedno sa agencijom „Putnik" tačne odgovore nagrađujemo jednom LP i jednom singlicom, zaslužuju posebnu pohvalu. Nije bilo kupona sa pogrešnim odgovorom. Svi ste znali i tačno upisali da „Ples na ulici" složno pjevaju Dejvid Bouvi i Mik Džeger.

Višak sreće, međutim, imale su Amira Pleće iz Bosanske Gradiške, Ulica Stevana Malavuija bb, koja će dobiti longpleiku, dok je singlica pripala Tatjani Tomić, Ulica Đure Đakovića 2/IV, Banjaluka.

ROK—LEGENDE: BADI HOLI

BIO JE PRVI...

Ali, nije uradio sve što je želio

Badi Holi je rođen 7. septembra 1936. godine u Laboku, Teksasu. Odmah od djetinjstva opredijelio se za muziku tako da je sa svojim školskim drugom Bobom Montgomerijem i Larijem Velbornom oformio bend pod imenom „Western and Bop". Sve je to kratko trajalo, da bi ubrzo susreo producenta Normana Petija pod čijim nadzorom snima nekoliko snimaka sa grupom „Crickets", a nekoliko samostalno. Krajem 1958. Badi napušta „Crickets" i Petija, ali i dalje ostaje dosljedan svome imidžu: Na pozornici djeluje kao frenetični ludak, a što više godine prolaze dječija nestašnost postaje osnovno obilježje njegovog stila. Holijevi prvi snimci za kompaniju DECCA bili su ili komercijalni neuspjesi, ili nisu bili objavljivani i dugo bili kritikovani zbog svoje slabe instrumentalne ravnoteže. Danas oni izgledaju kao njegovi najsvježiji i najmanje pretenciozni radovi. Po riječima Malkolma Džonsa — Holi je bio prvi bjelac koji je mogao da se osloni skoro isključivo na sopstveni materijal. „Crickets" su vjerovatno bili prva bijela grupa sa postavom solo gitara, ritam gitara, bas i bubnjevi. Badi je bio i prvi rok-pjevač koji je i svirao gitaru, a bio je vjerovatno prva poznata rok-zvijezda koja je nosila naočare na sceni, što će kasnije slijediti Elton Džon i Elvis Kostelo.

Sa svojim ozbiljnim muzičkim radom sve više je istraživao i interesovao se za džez i duvačke instrumente, odnosno interesovalo ga je nešto drugo od onoga što je on svirao, od vesterna i kantrija. Dolazi i 1959. a Badi radi kao nikada ranije, brzo, intenzivno, kao da sve poslove mora da završi po svaku cijenu — po cijenu svog života?!

U jedan sat poslije ponoći, 3. februara 1959. avion u kome su se nalazili Badi Holi, Riči Valens i Big Boper, odlazeći na koncert u okviru njihove zimske turneje, srušio se, ali istovremeno nije mogao da sruši Badija sa vrha top-lista. Majstori se pamte.

Pripremio M. Džinić

snimio: d. reljić

TELEKS

●Debitanski album VITNEJ HAUSTN (s kojeg su izišle tri uspjele singl ploče, a posljednja je SEJVING OL MAJ LAV FOR JU) pripremala je pune dvije godine - i trud se isplatio. VITNEJ je kćerka američke pjevačice KISI HUSTN, a do pjevačke karijere radila je kao manekenka i foto-model.

●VINSKI KLARK (nekadašnji član DIPIŠ MOUD I KAZU) poslije snimanja singl-ploče s pjevačem POLOM KVINOM odlučio se za saradnju sa ENDIJEM BELOM. Duo je izabrao ime REJZER, a dobri znalci kažu da ENDIJEV glas neodoljivo podsjeća na glas ALISON MOJET, VINSOVE partnerke iz dua KAZU.

●PRINC koji snima novi film ANDR A ŠERI RED MUN na zahtjev drugih gostiju morao se iseliti iz hotela u NICI. TU JE STANOVAO sa svojom ekipom koju su opsjedali mnogobrojni obožavatelji, a time narušavajući mir ostalim gostima hotela. PRINCOVI suigrači u tom filmu biće VIKTOR ŠPINJETI i TERENS STEMP.

●Naslov novog hita ELTON DŽONA je NIKITA (Elton to izgovara kao: NAKITA), a po njegovom izlasku ELTON je izjavio da nema nikakve veze sa nekadašnjim predsjednikom SSSR-a NIKITOM HRUŠČOVOM. U video-spotu za koji se slikao u takvoj garderobi i načinom ponašanja ne bi se moglo reći da NIKITA nije malo i politizirana pjesma.

●PLAVI ORKESTAR je od prodaje ploče i turneje do sada ostvario promet od deset milijardi starih dinara, ali da je dosta novaca otišlo i na različite troškove između ostalog i 15.000 maraka na iznajmljivanje TV—opreme u inostranstvu. SAŠA LOŠIĆ tvrdi da je od svega toga njemu ostalo jedva 40 miliona starih dinara.

●Jedanaesti album MIKIJA JEVREMOVIĆA nosi naziv TI SI KAO DRAGI KAMEN i realizovan je u saradnji sa kompozitorom VOJKANOM BORISAVLJEVIĆEM. Sam MIKI je komponovao tri kompozicije za ovu ploču. — Ovoga vikenda u Beogradu će prodefilovati mnoga poznata muzička imena gdje će nastupati na ovogodišnjem MESAMU.

●NATAŠA je nova pjevačica grupe ZANA. Sa novom pjevačicom grupa više nije ona stara — ni približno.

●Na svojoj novoj ploči NEDELJKO BILKIĆ se pojavljuje kao autor dviju kompozicija MOST DO MOG ZAVIČAJA i NISAM STIG'O NI TAMO NI VAMO.

M.P.

VIDEO

SPORTSKE LEKCIJE

Nisu video-programi samo igrani filmovi, serije i muzičke kasete. Sve veće mogućnosti imaju kasete sa sportskim programima, tečajima aerobika, smučanja i odnedavno tenisa. Poznati video-aerobik DŽEJN FONDE je obišao svijet i po prodaji uspješno se nosi sa najboljim komercijalnim filmovima ili muzičkim programima. U Francuskoj je tražena kaseta sa smučarskom školom koju je napravio ŽAN KLOD KILI, u Italiji kaseta PIJERA GROSA. U Zapadnoj Njemačkoj po ljetošnjoj vimbldonskoj pobjedi pravi prodajni bum doživila je teniska video-škola BORISA BEKERA. Snimila ju je televizijska kuća TRANS VORLD INTERNEŠNLi predstavlja dva dijela. Na prvoj kaseti nalaze se osnovi teniske igre, teniski tečaj za početnike, koji je mladi as popratio sa nekoliko trikova iz svog repertoara. Druga kaseta (koja kao i prva traje sat i po) predstavlja BEKEROVE pripreme za velike mečeve sa različitim protivnicima koji ga čekaju s druge strane mreže. Ljubitelji tenisa tako dobijaju mogućnost praćenja duela najmlađeg vimbldonskog pobjednika sa drugim asovima poput KONORSA, LENDLA, MEKINROA i drugih.

M.P.

PRESNIMAVANJE, DA ILI NE?

Razlike u kvaliteti prirodne televizijske slike i snimka na video-kaseti (presnimljenog programa sa malog ekrana ili kasete) su veoma uočljivi. Na ekranu se nešto manje vidi kada pustimo snimak na koji smo dok smo ga snimali bili i te kako ponosni. Šta se dogodilo?

Proizvođači kaseta za video-programe su se dogovorili, zbog mogućnosti presnimavanja da ugrade neki skriveni dodatak o kome se veoma malo zna i to jedino da kvari presnimak slike i utiče na kvalitet tona. O čemu je u stvari riječ, dosad još nikome nije pošlo za rukom da otkrije, a kad se to ustanovi, proizvođači će se vjerovatno dosjetiti nečeg drugoga. Tako smetnje do kojih dolazi presnimavanjem programa nisu zbog kakve tehničke greške u video-rekorderu ili televizoru. Bez panike?

KNJIŽEVNI KUTAK

PONOR SMRTI

Crne misli mi bruje,
demoni kolo vode,
okolo tmina, beskrajna,
bliži se kraj.

Ponor dubok bez dna,
izobličena lica se smeju,
zovu, ruke pružaju,
opirem se, ali još više
tonem.

Ruke grčevito stegnute,
zračak svetlosti blesnu,
glavu stresam sjedajući,
a pogled mi pade, na...
na nogu od kreveta u
ruci.

Marić Rašo

HUMANI ODNOSI MEĐU POLOVIMA I ODGOVORNO RODITELJSTVO

U POSJETI DERMATO—VENEROLOŠKOJ SLUŽBI BANJALUČKOG KBC

Polne bolesti bez tajni

● Po riječima ljekara specijalista Dermato-venerološke službe banjalučkog Kliničko-bolničkog centra, danas polne bolesti nije teško liječiti, ali samo pod uslovom da se zaraženi na vrijeme javе ljekaru. Za otezanje nema razloga, jer razgovori o seksualnim odnosima, pa prema tome i bolestima koje se na taj način prenose, nisu više tabu i sramota

Dermato-venerološka služba Kliničko-Bolničkog centra u Banjaluci, najopremljenija je organizacija te vrste u Bosanskoj krajini. Tamo saznajemo da ambulante za ove tipove bolesti postoje i u Prijedoru i u Sanskom Mostu, ali da je veći dio stanovništva upućen na banjalučku.

Posjetili smo ljekare specijaliste u ovoj službi u želji da saznamo kakve su danas mogućnosti liječenje nekad opakih polnih bolesti i dali je banjalučki specijalistički tim spreman da se s njima bori. Ubrzo smo se uvjerili da razloga za brigu nema. Sčetiri ljekara specijalista i jednim specijalizantom, s dovoljnim brojem kadra s višom i visokom stručnom spremom, s dvije specijalističke ambulante, jednom ambulantom za intervencije, gdje se mnogo radi na kozmetološkim slučajevima, ali se pruža i različita fizikalna terapija dermatoloških oboljenja kao i dijagnostičkom laboratorijom, ovdje su spremni i za mnogo veći broj pacijenata, kojih danas, srećom nije mnogo.

OBAVEZNA UPUTNICA

- Nekada je ovo bio dispanzer - kaže **dr Milica Stamenković**, načelnik službe - ali po novoj organizaciji mi danas pripadamo sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti. Znači, manje je posla na prevenciji i više ne primamo pacijente direktno, nego samo s uputnicom ljekara opšte prakse. Za dermatološke bolesnike imamo i 30 kreveta u stacionaru, a oboljele od polnih bolesti liječimo samo ambulantno.

Kroz specijalističke ambulante ovdje dnevno prođe ukupno dvije stotine bolesnika. Saznajemo da se uglavnom radi o slučajevima kožnih bolesti. Mada ne tijesno vezano za našu temu ,radujenas saznanje da osim popularno nazvane „češe", ova oboljenja nisu zarazna. Pitamo dr Stamenković, koje su najčešće polne bolesti koje otkrivaju kod pacijenata.

- Mi ovdje liječimo isključivo gonoreju (triper ili kapavac) i sifilis (lens). Ostale polne bolesti se ne javljaju kod nas, ne samo u banjalučkoj regiji, nego i u Jugoslaviji i šire. To su oboljenja tropskih i suptropskih područja i za nas nemaju značaja.

Dr Jaroslav Kohout radi u ambulanti u koju se javljaju muškarci koji sumnjaju da su se zarazili nekom polnom bolešću. Pitamo ga o razlikama između simptoma ovih oboljenja kod žena i muškaraca.

- Razlika je u pojavi prvih znakova, manifestacija bolesti. Kod muškaraca, ako je gonoreja u pitanju, oni su jasni već poslije nekoliko dana. Lako ih je primijetiti jer se pojavljuje iscjedak iz vanjskog mokraćnog kanala, a osjeća se i peckanje prilikom mokrenja. Žene takvih tegoba nemaju i kod njih se bolest pouzdano može dijagnosticirati uglavnom samo laboratorijskim putem. Stoga one mogu biti kliconoše, a da same za to i ne znaju.

KLONITI SE SUMNJIVOG PARTNERA

Od dr **Ksenije Pirc** želimo saznati kako se prenose i na koji način otkrivaju polne bolesti.

- One se najčešće prenose polnim putem, može se reći u više od devedeset, pa i 98 od stotinu slučajeva. Vrlo su rijetke zaraze na neki drugi način.

Današnje metode liječenja garantuju uspjeh. Stoga, željela bih naglasiti da povod za odlazak ljekaru ne mora biti potpuno izražen simptom, nego je to već i saznanje da smo imali kontakta sa nekom sumnjivom osobom. **Svaka, i najmanja promjena na polnim organima, treba biti razlog da se od najbližeg ljekara kod koga se obično liječi, zatraži uputnica za specijalistu dermato-vanerologa. Osim toga, preporučila bih mladima da budu obazrivi prilikom izbora partnera. Nisu**

preporučljive stalne promjene i upuštanje u kontakte s nepoznatima. Treba dobro voditi računa s kim, kada i kako imati polne odnose, Uz to, potrebna je i povećana briga o ličnoj higijeni, pa i upotreba zaštitnih hemijskih i mehaničkih sredstava. Čovjek nikad ne zna da li je onaj s kim je zdrav ili bolestan. Stoga polni život zahtijeva i uzornu higijenu i brigu za svoje i tuđe zdravlje.

BOLEST NE BIRA „ŽRTVU"

Od dr Kohouta saznajemo da su najčešće „žrtve" polnih bolesti mladi između 20 i 30 godina starosti. Međutim, njih nisu pošteđeni ni mlađi ni stariji. Javljaju se tu i dječaci od 15-16 godina, pa i starci - svi oni koji su polno aktivni. Što se profesionalne strukture oboljelih tiče, najčešće „stradaju" oni čiji je posao vezan za putovanja, stalne promjene mjesta i česte kontakte s ljudima. Često „stignu" vozače, poslovne ljude, omladinu koja mnogo putuje...

- Rijetko „uhvatimo" bolest na samom njenom početku priča dr Stamenković - Gonoreju i nekako, a sifilis obično pronađemo u nekoj kasnijoj fazi i to obično prilikom redovnih obaveznih zdravstvenih kontrola kod radnika koji im moraju biti podvrgnuti svakih šest ili dvanaest mjeseci.

Želimo saznati nešto o načinu liječenja polnih bolesti. Dr Milica Stamenković naglašava:

- Nama bi mnogo značilo kada bi naše kolege iz opšte prakse, čim bi posumnjale u bolest, izdavale uputnice za dermato-venerologe, a nikako ne počinjali liječenje. U našoj službi postoji mogućnost postavljanja prave dijagnoze. Bolesti sifilis i gonoreja se veoma jednostavno i lako liječe, ali se ne treba prepuštati nestručnjacima, jer neadekvatna terapija može izazvati komplikacije koje se mogu osjećati mjesecima, pa i godinama. U terapiji, koja mora biti udarna, dajemo uglavnom antibiotike i sulfoamide. Važno je stalno biti pod nadzorom ljekara specijaliste da bi on pratio tok bolesti i doveo pacijenta do konačnog izlječenja.

Ljakari ne ostavljaju prostora za sumnju u mogućnost liječenja polnih bolesti. Sigurni su u efikasnost modernih lijekova, ali neprestano insistiraju na pravovremenom javljanju ljekaru. Međutim, ne brinu se samo za liječenje pacijenta, no je njihova dužnost u spriječavanju širenja zaraze još veća.

NAĆI IZVOR ZARAZE

- Od oboljelog za koga smo postavili tačnu dijagnozu, nastojimo doznati izvor zaraze - kaže dr Milica Stamenković. - Vrlo ga često, iz različitih razloga, ne dobijamo. Ljudi obično neželeda se kompromituju pred bračnim drugom (a do zaraze najčešće dolazi u „izletima" van braka) ili svojom okolinom. Ukoliko otkrijemo izvor zaraze, kada je gonoreja u pitanju, šaljemo poziv da se takva osoba javi u našu ambulantu i ako kod nje otkrijemo oboljenje, liječimo je na isti način. Sa sifilisom je nešto drugačiji slučaj, jer takvim bolesnicima otvaramo zdravstveni karton i do kraja oboljenja je on pod stalnom specijalističkom brigom. I tu, obavezno, tražimo izvor zaraze, ali radimo i serodijagnostiku kod svih članova uže porodice (supružnika, djece i ostalih ukućana) i ukoliko otkrijemo da su zaraženi, liječimo ih na isti način.

U Dermato-venerološkoj službi smo tako saznali da polne bolesti nisu više pošast, ali da ih je bolje spriječiti nego liječiti. Više razmišljanja o ljubavnim pustolovinama, brige o ličnoj higijeni i spremnosti da se pri svakom sumnjivom kontaktu ili promjeni na polnim organima, javi ljekaru, garantuju veću sigurnost. Stoga nije naodmet znati da ljekari koji lako rješavaju te muke, koje u vrijeme kada seks nije ni tabu ni sramota, ni same više ne znače doživotni znak na oboljeloj osobi, rade i tu, pored nas.

Svetlana ŠILJEGOVIĆ

IZ JEDNOG UGLA

TANGO UŽASA

Bradonja razbarušene, plave grive, u čizmama, farmericama, ljetnjoj majici i raskopčanoj bundi oslonio se leđima o nakrivljenu štangu na stajalištu „trinaestice" kod „Boske"; na njega se navalila, svom težinom po njemu polegla, proturivši, kao u argentinskom tangu, svoju nogu između njegovih koljena, stasita, bujna šiparica u tijesnom džemperu i zateglim, kožnim hlačama - izgrize, izujeda mu usne, obraze, vrat, dekolte, ušne resice, crvenim, vlažnim usnicama, steže, gnječi mu nježnim rukama struk, bokove, rebra, karlične kosti, energično opipkava butine, klizi prstima ovlaš niz pršljenove, po zadnjici... ovaj se uopće ne brani, ne reagira, ne daje znakove života od sebe, obješenih, opuštenih ruku, polusklopljenih očiju, obamro... Strahota jedna!

Sve češće pred mojim zapanjenim okom, na sceni banjalučkih ulica i trgova, iskrsavaju prizori nalik opisanom: muškarac u defanzivi, povlačenju, kukavnoj predaji, **podavanju** - žena-Klinka, u akciji, jurišu, tatarskoj, neumoljivoj najezdi... Na ponosnu, prebogatu zemlju Muškog Tijela, na ostatke, krhotine nekad granitno čvrste Nadmoći... Mučno je, užasno je gledati tako nešto... Boli, boli to neizmjerno: Muško, Bosanac, Banjolučanin (pa još, možda, s **Lauša**, s **Pobrđa** - iz **Rosulja!!!) kao mače, pudlica... kao lutka, igračka - seksualni Objekt, predmet sladostrašća, iživljavanja, drpanja na javnom mjestu...) Biće skoro smak svijeta, biće skoro, velim vam! Te nove, nasrtljive klinke zaista nemaju obzira prema sredovječnim, zgrnutim posmatračima, ni milosti za svoje mekušne, podatne, mužjačiće-vršnjake; moram, stvarno, s ovog mjesta da apeliram, da im podviknem: dajte, umjerite se, obuzdajte se malo, štedite njegov muški, ljudski ponos - zar morate baš svugdje, pred svima, stavljanjem šapa svukud po njemu označiti da je to vaš plijen, lovina, vaše vlasništvo - strpite se dok ne dođete u stan, među četiri zida, a onda radite od njega šta vam je volja... (Možete ga zadaviti, možete ga pojesti, možete mu i dijete napraviti ako hoćete!) Ono što, lično mene, najviše iritira, izbezumljuje prosto, u ovoj novoj podjeli uloga, u toj sve češćoj, uobičajenoj scenografiji današnjeg uličnog ljubavnog zagrljaja (jedan bespomoćni muškarac pritisnut, prignječen uz kakav zid, štangu, kesten, bezobzirnim, brutalnim nasrtajem pohote) to je, začudiće vas, noga, njezina. Ona jedna, lijeva ili desna, u najlonkama ili u nogavici hlača, depilirana ili rutava, drsko, samosvjesno naprijed izbačena noga, ugurana, proturena pobjednički između njegovih razmaknutih koljena - kao oslonac i baza za dejstvo... Smrači mi se... dođe mi da jeknem, da vrisnem, kad vidim te muške, raskrečene noge... dođe mi da skočim, da pucam u vještiču - kišobranom da odalamim, onesposobim karate-udarcem u potiljak pomahnitalu uspaljenicu, otrgnem je s obeznanjenog, zaslinjenog i izgriženog, poluugušenog mladca... Da mušapnem - zaurlam u uho, podižući ga, pridržavajući ga u bratskom, očinskom krepkom zagrljaju, da mu šapnem kroz suze, ljute, muške: Ustaj, huljo... Ustaj, bijedo - ispravi se... Ispravi se - ne bilo te! ne osvano majci sutra - i navali se, polegni. Ti po njoj, stegni je, mijesi je, da joj kosti pucaju...

... i upri, nabij, proturi tu nogu između njenih, vodi ti u tom „tangu" - ako si čovjek, ako si muško...

Nikica TOJČIĆ,
sredovječni muški šovinist

rekli su ● napisali su ● rekli su ● napisali su ● rekli su

ljubav

Zar nema neke prijatne sličnosti izmedu početka ljubavi i početka života? Ne uspavljuje li se dijete tihom pjesmom i blagim pogledima? Ne kazuju li mu se vilinske priče koje mu pozlaćuju budućnost? Zar nada ne širi neprestano svoja zračna krila na njega? Ne lije li ono naizmjenično suze radosti i suze bola? Ne ljuti li se ni za što, zbog šljunka kojim pokušava da napravi sebi trošnu kuću, zbog cvijeća na koje je zaboravilo čim ga je nabralo? Ne žudi li da grabi vrijeme, da ulazi u život? Ljubav je naš drugi preobražaj...

onore de balzak

ZAPISANO U KNJIGAMA

Putnica južnog smjera

Ona u snu nema zlatnu garderobu,
snoviđenje ne krase joj rojte.
Prtljag zaključava u bescvjetnu
sobu
i hrli bosonoga do neznane svojte.

Antičke horove čuje na sjeveru.
Putni san joj napreže glasnice.
Žreci sa juga imaju namjeru
da joj poklone tapiju vlasnice.

Putnica je što traži nigdinu
zanosom svoje snene pobune.
Argonauti bi za nju da brinu
pa odvraćaju južne šogune.

Za nju je kutak bajkom pripravljen
u predjelima posve marginalnim.
Zamor putni biva zaboravljen
na korablji sa pramcem koralnim.

A kad joj košmari san eksproprišu
i stas obuzmu rasanjene mijene
putokaz pribijen na arišu
prizvaće je da istinski krene.

Milan BOROVNICA

PODVUČENO

U okviru sistema vaspitanja i obrazovanja trebalo bi posebnu pažnju posvetiti pripremi omladine za razumijevanje i humanizaciju odnosa između polova, za skladne i odgovorne odnose u braku i za roditeljske dužnosti u porodici"

Rezolucija Sav. nar. skupštine o planiranju porodice, 1969. god.

BIBERČE

Crta i piše: Miro MLAĐENOVIĆ

BORAC IZ BOSANSKE DUBICE

NA KRAJU JESENI

Najprijatnije iznenađenje

● *Prije početka prvenstva Dubičanima nisu davane šanse za vrh tabele, ali izuzetnim finišem probili su se na petu poziciju*

Prije početka prvenstva u Regionalnoj fudbalskoj ligi malo je ko računao da bi fudbaleri Borca iz Bosanske Dubice mogli ući u kombinaciju za najviši plasman. Međutim, kako je prvenstvo odmicalo, igrači trenera Hidajeta Berberovića pružali su sve bolje partije i na kraju jesenjeg dijela zauzeli su peto mjesto sa petnaest bodova, koliko imaju trećeplasirani BSK i četvrti Ljubić.

— Prezadovoljni smo postignutim rezultatima — kaže Radenko Đaković, sekretar Kluba. U prvenstvo smo ušli sa željom da se plasiramo u sredinu tabele, ali odličnim igrama u finišu prvenstva ostvarili smo visok plasman. Da nas sudije nisu oštetile u Bosanskoj Krupi i Laktašima, naš bodovni saldo bio bi još bogatiji. U nastavku prvenstva imamo povoljan raspored i to je prilika za prodor u sam vrh tabele.

BILANS

BORAC (BD)	13	7	1	5	15:10	15
domaćin	6	5	0	1	9: 1	10
gost	7	2	1	4	6: 9	5

Na domaćem terenu Dubičanci su četiri susreta riješili u svoju korist (Borac TD 1:0, Mladost 1:0, Grahovo 3:0, Željezničar 1:0), a utakmica između Borca i Prijedora odlukom Takmičarske komisije registrovana je sa 3:0 u korist domaćina. Podsjetimo, ovaj susret je prekinut kod rezultata 1:1 zbog fizičkog napada golmana Prijedora Kralja na glavnog suca. Kod kuće prisustvovalo je 2.950 (491), a na strani 3.800 (542) gledalaca.

DOSTICA

● Dostica 7,00 (7 utakmica), Lađarević 6,50 (10), Kuželj 6,58 (12), Čehajić 6,45 (11), Vranješ I 6,44 (9), Krupić 6,70 (10), Makelić 6,10 (9), Petrović 6,50 (12), Krnjajić 6,00 (7), Numanspahić 6,37 (8), Banjac 6,54 (11).

● Kljajić 7,16 (6), Hajdarević 6,00 (4), Adžić 6,00 (2), Zeljković 6,00 (8), Grahovac 5,00 (1), Memiši 5,66 (3), Logo 6,00 (6), Vranješ I 6,50 (4), Borojević-

diju. Jedini neuspjeh kod kuće Borac je doživio u osmom kolu kada je Sloboda golom Bašića zabilježila minimalnu pobjedu. Na gostovanjima Dubičanci su zabilježili dvije pobjede (Berek 1:2, Podgrmeč 1:2), jedan remi (Ljubić 1:1) i četiri poraza (Vrbas 1:0, Laktaši 1:0, BSK 2:0, Bratstvo 2:1).

Ekipa Borca osvojila je peto mjesto zahvaljujući prije svega odličnoj igri u odbrani. Na trinaest susreta mreža Dubičanaca zatresla se samo deset puta, što je 1,3 gola po utakmici. Kod kuće Borac je primio samo jedan pogodak. Ton odličnoj igri u odbrani davali su golmani Dostica i Kljajić, centarhalfovi Krupić i Vranješ, te pouzdani Lađarević, Kuželj i Čehajić. Za razliku od odbrane, navala Borca je potpuno zatajila i po efikasnosti je tek osma ekipa u Ligi. Najbolji strijelac je lijevo krilo Banjac sa samo tri pogotka.

I pored visokog plasmana Borac je po broju gledalaca osma ekipa u Ligi. Na trinaest susreta okupilo se 6.750 posmatrača, što je 519 po utakmici. Kod kuće prisustvovalo je 2.950 (491), a na strani 3.800 (542) gledalaca.

LISTA STRIJELACA

Od 20 fudbalera, koliko je nastupilo u dresu Borca, samo šestorica su se upisali u listu strijelaca. To su: Banjac 3, Logo, Makelić, Vranješ i Numanspahić po 2, a jedan gol postigao je Krnjajić.

Napomena: Golovi sa utakmice Borac (BD) — Prijedor nisu upisani nijednom igraču, jer je ovaj susret registrovan službenim rezultatom od 3:0 u korist Dubičanaca.

U jesenjem dijelu prvenstva Dubičanci su dva puta proglašavani za tim kola. Bilo je to poslije uspješnih igara protiv Bereka i Podgrmeča. Od 20 fudbalera, koliko je branilo boje Borca, nijedan nije odigrao trinaest utakmica. Po dvanaest puta nastupili su novajlija Kuželj i kapiten Petrović.

U nastavku prvenstva fudbaleri Borca igraće značajnu ulogu u borbi za šampionsku titulu, jer na stadionu Đolovi gostuju Bratstvo, BSK, Ljubić, Berek... Ko pregrmi Bosansku Dubicu, obaviće veliki dio posla na putu do konačnog cilja.

Željko TICA

SUTRA: BEREK IZ PRIJEDORA

Izuzetan finiš: Fudbaleri Borca iz Bosanske Dubice

AKCIJE „GLASA" U SUSRET IZBORU NAJBOLJIH SPORTISTA BOSANSKE KRAJINE

SVI NA OKUPU — Za najboljeg sportistu Bosanske krajine u 1985. godini izabran je dr Jerolim Karadža, kapiten HK Borac. Prilikom svečanog proglašavanja desetorice najboljih, svi su bili na okupu: Ibrahim Šestan (Bihać), Smail Alagić, Snežana Šipka, Marta Vučak, Milorad Karalić, Zlatan Ibrahimbegović, dr Jerolim Karadža (zaklonjen), Nebojša Popović, Enver Bukić i Husnija Fazlić

KANDIDAT ZA DESET NAJBOLJIH U BOSANSKOJ KRAJINI: SVJETLANA MILANOVIĆ, ČLANICA PLIVAČKOG VATERPOLO—KLUBA INCEL

PREGRŠT MEDALJA

● *Već šest godina za redom Milanovićeva najbolja plivačica u Bosni i Hercegovini* ● *U protekloj sezoni na prvenstvima Republike osvojila 13 zlatnih i dvije srebrne kolajne* ● *Na saveznom takmičenju deveta, što je u posljednjih pet godina najbolji rezultat plivača iz BiH*

BANJALUKA — Iako je već šest godina za redom mlada članica Plivačkog vaterpolo kluba INCEL Svjetlana Milanović najbolja plivačica Bosne i Hercegovine, do sada se nijednom nije našla i na listi najboljih sportista Bosanske krajine. Razlog za to bio je jaka konkurencija ostalih kandidata, koji su imali bolje rezultate u drugim sportovima na saveznim rangovima takmičenja. I tako zbog, na nivou Bosne i Hercegovine, skromnijih plivačkih ostvarenja svih plivača i plivačica Milanovićeva je neopravdano ostala u sjenci. Međutim, to je nije pokolebalo da i u protekloj sezoni nastavi uspješnu žetvu medalja. Umjesto bilo kakvog revolta kratko je komentarisala izbor žirija „Glasa":

— Moje je da radim, treniram i ostvarujem što bolje rezultate. Žiri je sigurno imao prave kriterijume. Vjerujem da ću u narednoj godini stići i do deset najboljih sportista Bosanske krajine.

I zaista, kako sada stvari stoje, Svjetlana Milanović krupnim zaveslajima grabi ka svom novom cilju. U minuloj sezoni na prvenstvima Republike osvojila je čak 13 zlatnih i samo dvije srebrne medalje. Samo u ovoj godini prvakinja je Bosne i Hercegovine u disciplinama: 100 i 200 metara prsno, 100 i 200 metara delfin, 200 i 400 metara mješovito i to i na zimskim i na ljetnim prvenstvima. Pored toga, kao članica ženske štafete INCEL-a na 4x100 metara mješovito takođe je prvakinja, dok se drugim mjestom morala zadovoljiti u štafetama 4x100 metara kraul na zimskom, a potom i ljetnom prvenstvu Republike.

PRIJAVE

Do 6. decembra prijave za najbolje sportiste Bosanske krajine stigle su iz 14 klubova Bosanske krajine: PVK INCEL, KDT Partizan, FK Borac, AK „Rudi Čajavec", BK Slavija, TK „Petar Drapšin", KK Mladi Krajišnik, AK Borac, RK Borac, SD Kozara (svi iz Banjaluke), FK Rudar (Ljubija), KKK Ada, KK Sloga (oba iz Bosanskog Novog), FK Elektrobosna (Jajce).

„SLATEKS"

Radna organizacija „Slateks" iz Slatine, koja, inače, u svakoj prilici pruža pomoć za razvoj sporta i fizičke kulture, jedan je od supokrovitelja akcije Izbor najboljih sportista Bosanske krajine.

Dakle, Milanovićeva je prvakinja BiH čak u 13 disciplina. Možda nije naodmet podsjetiti da je do sada osvojila više od 200 medalja, od kojih su ogromna većina zlatne.

Inače, na prvenstvu Jugoslavije osvojila je za bosanskohercegovačke uslove izvanredno deveto mjesto, što je ujedno u posljednjih pet godina najbolji rezultat Republike. Pored toga, u sedam disciplina Svjetlana Milanović drži opšte rekorde Bosne i Hercegovine.

Dodajmo na kraju da je Svjetlana Milanović tek napunila 18 godina i student je prve godine Elektrotehničkog fakulteta u Banjaluci. Prethodno školovanje u osnovnoj i srednjoj školi završila je sa odličnim uspjehom. U klubu važi ostalim članovima kao primjer sportiste kakav se samo poželjeti može. Kao takva bila je nosilac olimpijske baklje „ZOI '84", te posljednji nosilac plamena MOI '84.

Uzeir PAŠALIĆ

Kneževoljka
BOSANSKA DUBICA
RADNA ORGANIZACIJA TEKSTILNE INDUSTRIJE

„RADE LIČINA" JESENJI PRVAK KRAJIŠKE

Rascvjetali

● *Ekipa „Rade Ličine" je najvažnija stepenica za mlade rukometaše na putu od pionirskih selekcija do prvog tima Borca* ● *Trener Boro Golić uspješno uzgajao „rasadnik" banjalučkog rukometa u kojem su se već „rascvjetali" novi talenti*

Iako su posljednju utakmicu protiv Une u Bosanskoj Krupi izgubili, rukometaši „Rade Ličine" su zasluženo osvojili prvo mjesto u Krajiškoj rukometnoj ligi ispred iskusne ekipe Mladosti, (BL), i to zahvaljujući boljoj gol-razlici, pošto su obje ekipe sakupile isti broj bodova (20). Izići kao pobjednik iz deset susreta, a samo jedan izgubiti uz gol-razliku 321:240, veliki je uspjeh banjalučkih poleteraca, kojima je ovo, u stvari, jedna od stepenica na putu od pionirskih škola ka prvoj postavi banjalučkog prvoligaša.

— Koliko je ova ideja za stvaranje sopstvenog igračkog kadra, za razliku od kupovanja gotovih igrača, ispravna, znaće se za nekoliko godina kada analiziramo rezultate i ustanovimo da li smo dobili masovnost ili vrhunske rukometaše, koji mogu igrati u Borcu. Svi ovi momci su talentovani, ali su sada Borcu najbliži Perić, Bilić i Marković. Za nas je veliko priznanje i to što su izvanredni Jovanović i Nezirević stalni omladinski reprezentativci naše republike. No, uspjesi nisu samo rezultat talenta, već predanog rada i spremnosti igrača da umjesto u disko ili kafić dolaze redovno na treninge - kaže trener Boro Golić, čiji je uspjeh tim vrednijі ako se zna da je on bio jedini član stručnog

JUBILEJI

ČETRDESET GODINA FIZIČKE KULTURE I SPORTA U SOCIJALISTIČKOJ JUGOSLAVIJI

Dani nezaboravni

● *Prvu košarkašku loptu u Banjaluku donio je fudbaler Aleksandar Aco Mastela, koji je mladim poklonicima sporta otkrio osnovne tajne košarke*
● *Borac je dva puta bio na pragu Prve savezne lige* ● *Plejada sjajnih rukometaša ponikla je u - Košarkaškom klubu Borac*

PRVI PUT PRVACI BiH: Bogdan CVIJETIĆ, Anto Šjor FRIGANOVIĆ, Mladen Braco STANIVUKOVIĆ, Hamzalija Hamza MIDŽIĆ, Zoran PROHASKA (stoje), Miro LOVRIĆ, Živorad Pečarić, koji nije mogao da igra zbog spora oko registracije, i Božidar Boba STANIVUKOVIĆ (čuče), snimljeni u Sarajevu za vrijeme prvenstva Bosne i Hercegovine

Pomno istražujući istoriju banjalučkog sporta, nastojeći da dođemo do nepobitnih dokaza kada je košarka počela da pušta korijen u ovom gradu, pronašli su, na već odavno požutjelim stranicama beogradskog lista „NAŠ SPORT" (danas „Sport") i ovaj podatak:

„Prošle nedelje održano je u Tuzli prvo republičkansko prvenstvo u košarci. Učestvovale su četiri muške i dve ženske I i II tim Slobode (Tuzla).

Prvenstvo muških ekipa osvojila je momčad FD Sarajevo, koja je pokazala solidno taktičko i tehničko znanje. Ostale ekipe su se plasirale ovim redom: Sloboda (Tuzla) Borac (Banjaluka) i Proleter (Kreka). Nedostatak ovog prvenstva, koje je inače bilo dobro organizovano, jeste da izuzev ženske ekipe Sloboda nije učestvovala nijedna druga ekipe.

Uzevši u obzir da je košarka u NR BiH tek u razvitku, ovo prvenstvo umnogome će doprineti daljem razvitku i popularizaciji košarke.

Informacija je objavljena u broju od petka, 10 oktobra 1947. godine. Prema tome, Banjalučani su se na košarkaškom prvenstvu Bosne i Hercegovine pojavili ubrzo poslije osnivanja kluba, znači godinama ranije nego što se do danas mislilo.

PRVA LOPTA

Prvu košarkašku loptu u Banjaluku je donio **Aleksandar Aco Mastela**, jedan od najistaknutijih banjalučkih igrača uopšte. Naime, pohađajući seminar za fudbalske trenere (1947. godne?), Mastela se u Beogradu (Zemunu) upoznao i sa osnovnim košarkaškim elementima i pravilama. Kada se spremao za povratak u Banjaluku, dobio je i jednu košarkašku loptu, tada kožnu. U svom gradu okupio je grupu mladića, otkrio im je o košarci ono što je znao i naučio, predao im loptu i - zarazio ih „virusom" od kojeg će tada, ali i kasnije „oboljeti" mnogi mladi Banjalučani, a on - Aco Mastela - vratio se fudbalu i fudbalerima.

U kolonu onih koji su se opredijelili za jedan od tada Banjalučanima sasvim nepoznat sport, svrstali su se: **Anto Šjor Friganović, braća Tošić, Dragan i Milan, Ahmet Vojvodić, Tihomir Tićo Štraus, Svetozar Koljević, Milivoj Lika Grozdanić, Boris Ignjatović, Dragan Dimitrijević...** Snaga kojom se košarkaški sport počeo da širi, uslovila je da se na Gradskom stadionu, iza južnog gola, otprilike gdje se sada nalaze tribine i semafor, izgradi košarkaški teren. U ono vrijeme to je bio jedan od samo dva ili tri košarkaška borilišta u Bosni i Hercegovini, pa su Banjalučani na to bili, s pravom, ponosni.

DVIJE TITULE

Poslije dvije-tri godine, košarkaši napuštaju Gradski stadion i sele se u dvorište Oficirskog doma (Doma JNA). Kao i prvi, tako je i ovaj teren bio izgađen, manje-više, vrijednim rukama mladih sportista, košarkaša. Gotovo preko noći, broj košarkaša se zapaženo povećao, a jedna nova, mlada generacija obećavala je zvjezdane trenutke banjalučke košarke. Lopti i košarci priklonili su se: **braća Stanivuković, Mladen, Božidar i Milan, Svetislav Ceci Strlčević, Božidar Pantić, Avgustin Čengić, Miroslav Lovrić, Bogdan Cvijetić, Aleksandar Jurić, Hamza Midžić. Zatim će im se pridružiti: Živorad Pečarić, odnosno Vladimir Jović, Jerolim Karadža, Josip Rački, Milan Puvačić, Vlado Erceg i mnogi, mnogi drugi.**

To je vrijeme kada su se košarkaške utakmice igrale više nego rijetko, jer ni klubova nije bilo mnogo, pa su samo republička prventva bila prilika da se pokaže koliko se i kako napreduje, šta se naučilo od lani... Banjalučani će 1950. godine biti sjajni organizatori prvenstva Bosne i Hrcegovine (teren u dvorištu Doma JNA), a 1953. godine Borac će postati, prvi put u svojoj istoriji, i šampion Bosne i Hercegovine.

-U Sarajevo smo otputovali ophrvani pesimizmom: u ekipi nije bilo Milana Stanivukovića, Josipa Račkog i Zorana Zeljkovića, a zbog bolesti kod kuće je ostao i Milan Prle Tošić, tada tehnički rukovodilac ekipe! - sjeća se Mladen Braco Stanivuković. **Međutim, prvenstvo smo sjajno započeli: u prvoj utakmici savladali smo KK Sarajevo sa 32:19 (16:9), a najbolji pojedinac bio je Bogdan Cvijetić. U narednoj utakmici, protiv nejakog Partizana iz Rogatice, zabilježili smo visoku pobjedu od 71:22 (36:11), uz 30 koševa Cvijetića.**

S obzirom na to da se prvenstvo igralo non-stop, bolje reći ekspresno, istog dana Jedinstvo iz Tuzle je savladalo Partizana sa 54:19 (31:11), odnosno KK Sarajevo, sa 42:24 (14:14).

-Dobri poznavaoci košarke, prednost su davali Jedinstvu, jer nas je ta ekipa, samo 15 dana prije prvenstva BiH, porazila sa 25 koševa razlike. Susret je i počeo u znaku Tuzlaka, koji su poveli sa 7:3. Međutim, ubrzo smo, koševima Friganovića i Prohaske, prvo izjednačili, a zatim prešli u vodstvo i na odmor otišli s lijepom prednošću, 17:13. To nas je silno ohrabrilo, pa je ekipa i u drugom dijelu nastavila da igra zrelo i mudro, taktički sjajno. Pobjedom od 3:26 (17:13) postali smo prvaci Bosne i Hercegovine! - priča M. Stanivuković.

Tu prvu titulu najboljeg osvojili su: **Miro Lovrić, Anto Friganović, Bogdan Cvijetić, Hamza Midžić, Zoran Prohaska, Mladen i Božidar Stanivuković.** Kao prvaci BiH, Banjalučani su u proljeće 1954. godine igrali na kvalifikacijama za ulazak u Prvu saveznu ligu, ali u Karlovcu nisu imali mnogo sreće.

ŠKOLA SPORTA I ŽIVOTA

Kroz KK Borac prošlo je bezbroj mladih ljudi, a ovaj klub će za mnoge od njih predstavljati istinsku školu sporta i života. Ne bez ponosa košarkaši hoće i sada da se podiče podatkom da su pod okriljem Borca prve i najvažnije elemente vladanja loptom naučili: **Bodan Cvijetić, Jerolim Karadža, Vladimir Jović, Božidar Stanivuković,** koji će ubrzo postati neprevaziđeni rukometaši, državni reprezentativci, odnosno: **Milan Mima Stanivuković, Zoran Prohaska, Josip Rački, Anto Šjor Friganović...** sportisti kojima je pripala časna dužnost da pronesu slavu banjalučkog rukometa.

Poslije četiri godine, Borac će ponovo postati šampion Bosne i Hercegovine: u dvije finalne utakmice „smrviće" sarajevsku Bosnu, prvo sa 80:69 (39:22) i terenu rivala, odnosno sa 63:53 (34:22), u revanšu. Put je Banjalučane ubrzo vodio u Zadar, na kvalifikacije za ulazak u Saveznu ligu. Iako su se silno borili, Banjalučani - **Prohaska, Tošić, Pantić, Jović, Karadža, V. Crnić, Sladojev, Puvačić, Kojić, Vilfan i Jurić** - protiv bolje pripremljenih, uigranijih i složenijih košarkaša Maribora (80:90), odnosno Zadra (69:105) nisu uspjeli da stignu do savezne pozornice. To je godina u kojoj su se: **Friganović, Karadža, Jović, Milan i Božidar Stanivuković, Rački i Prohaska** konačno i za uvijek priklonili osiromašivši košarku: toliko da se Borac dugo nije mogao od toga udarca oporaviti.

Stići će, istina mnogo kasnije, ovaj klub do Druge lige, doživjeće, zatim, i svoje teško stradanje, koje će ga prvo odvesti u Republičku pa čak i u Krajišku ligu, da bi 11. aprila prošle godine Borac ostvario san svih svojih generacija: postao je član Prve „B" savezne lige. Nažalost, u toj konkurenciji igrao je samo sedam-osam mjeseci, pa se, sticajem raznih i poraznih okolnosti, morao vratiti u Republičku ligu.

Za 38 godina djelovanja Borac je bio rasadnik košarkaša od kojih su mnogi omeđili bosanskohercegovačku, pa ako hoćete i jugoslovensku košarku. Prve sportske korake u ovom klubu naučili su: **Milan Prle Tošić, Božidar Pantić, Slobodan Jelić, Boro Raičević, Blaž Kotarac, Živorad Pećarić, Daroslav Vujaković..,** momci koji su kasnije igrali u prvoligaškim ekipama, odnosno reprezentaciji Jugoslavije.

Limun PAPIĆ

RUKOMETNE LIGE

rasadnik

štaba, odnosno da je obavljao sve stručne poslove, bez pomoćnog ili kondicionog trenera. U ovoj sezoni su mu na raspolaganju, uz nešto starije Burkuša, Bajića i Trninića, bili sve sami sedamnaestogodišnjaci: Jovanović, Pavlišin, Bilić, Nezirević, Kučuk, Praštalo, Perić, Marković, Majstorović, Katušić i Trikić. Najbolji strijelac je Nezirević sa 85 golova.

Rukometaši „Rade Ličine" sa trenerom Borom Golićem

Najbolje utakmice su odigrali protiv Mladosti (BL), Sloge i Srednjoškolca, koje su igrane u dvorani na koju su igrači navikli, a najslabije u Bosanskoj Krupi i Petrovcu na otvorenom igralištu. No, prvo mjesto u prvenstvu nije im bio glavni cilj. Najvažnije je stvoriti kvalitet i pripremiti se za uspješan nastup na juniorskom prvenstvu Republike, gdje je „Ličina" uz dobojsku Slogu, mostarski Velež i Radnički iz Goražda, glavni favorit. Međutim, prvi strijelac Nezirević je već siguran da će osvojiti prvo mjesto na juniorskom prvenstvu.

-Ozbiljan rad, sloga i zalaganje su rezultirali prvim mjestom u jesenjem dijelu prvenstva, a i na proljeće ćemo se boriti da ga zadržimo-riječi su Nezirevića, koje najbolje odslikavaju optimističku atmosferu u poletnoj ekipi mladih rukomešta.

Kapiten Zoran Trninić je nešto umjereniji i smatra da će im za prvo mjesto ravnopravan konkurent biti iskusni tim Mladosti (BL). I on ističe druge vrijednosti koje krase ekipu:

-Drugarstvo i odziv na treninge je na visokom nivou, a tome je dosta doprinio odnos Predsjedništva sa Božidarem Dodigom na čelu, prema igračima. Moram istaći da će odlazak trenera Golića na novu dužnost predstavljati veliki hendikep, bez obzira na to koji će ga trener zamijeniti. Ali i pored toga mi ćemo nastojati da i dalje pružamo, ne samo efikasne, već i lijepe igre i ostanemo izvor novih snaga za Borac.

Intresantno je i mišljenje bivšeg rukometaša Borca Velimira Petkovća o ovim dječacima. On smatra da su svi izuzetno talentovani, ali ipak ističe Nezirević i Pavlišina, za kojeg kaže da bi ga već sada trebalo uključiti u rad sa prvom ekipom Borca, pogotovo zato što se u banjalučkom prvoligašu osjeti nedostatak kvalitetnog lijevog krila. A upravo to i jeste cilj cijelog projekta banjalučkih stručnjaka u kojem je „Rade Ličina" jedna od najvažnijih karika.

Ivica PERIJA

KRAJIŠKI SPORTSKI VIKEND

DRUGA SAVEZNA FUDBALSKA LIGA — BIHAĆ: Jedinstvo - Spartak, nedjelja u 13 sati.

PRVA SAVEZNA KOŠARKAŠKA LIGA —ŽENE: BANJALUKA: Mladi Krajišnik - Revija - Elemes, Sortska dvorana „Borik", subota, u 18,30 sati.

REPUBLIČKO PRVENSTVO U KOŠARCI ZA JUNIORKE — BANJALUKA: Dvorana „Mejdan", nedjelja od 18 sati.

JUNIORSKO PRVENSTVO BANJALUČKE REGIJE U RUKOMETU — BANJALUKA: Dvorana OŠ „Ranko Šipka, subota od 8 sati i nedjelja od 13 sati.

TURNIR PRVOLIGAŠA U RUKOMETU — BANJALUKA: Dvorana OŠ „RankoŠipka", subota od 16 sati i nedjelja od 10 sati.

OPŠTINSKA KUGLAŠKA LIGA BANJALUKE — BANJALUKA: Kuglana Sportske dvorane „Borik", subota i nedjelja od 9 sati.

TRADICIONALNI TURNIR U MALOM FUDBALU — BANJALUKA: Sportska dvorana „Borik", subota i nedjelja od 9 sati.

SPORTSKI VIKEND NA TALASIMA RADIO—BANJALUKE

PONOVO — SPORT I MUZIKA

Sportska redakcija Radio-Banjaluke i u nedjelju, 8. decembra, emituje vanredni sportski program. Od 12 do 15 sati u emisiji SPORT I MUZIKA biće emitovane aktuelne sportske informacije — o prvenstvenim susretima banjalučkih ligaša, kao i druge aktuelnosti iz sporta i fizičke kulture. Gosti programa — bračni par Velinka i Fuad Đulić, posebne rubrike o turniru u malom fudbalu „Borik '86".

U okviru ove emisije, od 13 sati obezbijeđen je i direktan prenos fudbalske utakmice Druge savezne lige — Zapad iz Titovog Vrbasa — VRBAS — BORAC. U emisiji će biti emitovana i odabrana hit-zabavna i narodna muzika. Ovu emisiju Radio-Banjaluka realizuje u saradnji sa Sportskom dvoranom „Borik".

Domaćin i voditelj u studiju: Zvonko Šašić.

Urednik emisije: Idriz Saltagić.

ŠAHOVSKI ZADATAK

Broj 1023
Priprema: Nikola LAKIĆ, Šahovski majstor

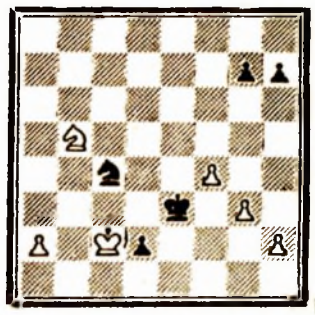

Bijeli: Kc2, Sb5, pješaci a2, f4, g3, h2 (6)
Crni: Ke3, Sc4, pješaci d2, g7, h7 (5)

Crni vuče i dobija!

Pozicija je nastala u partiji Borca - Simagin (Moskva, 1949) u kojoj je crni nakon dva poteza prinudio protivnika na predaju.

Rješenje prošlog zadatka: 1..b4 2. Lb4 Ld4 3. Ld2 Ta7 4. Df8 Tc8 5. Dd6 Td8 6. Db4 Tb8 7. Tfel Tb4 8. Te2 Ta3 i bijeli je predao, jer slijedi mat u dva poteza.

Imena za sva vremena

Zvjezdani trenuci jugoslovenskog sporta ⑤

Piše: Milan ŽDRALE

Olimpijski tim iz Helsinkija 1952. godine, koji je bio sastavljen od darovitih igrača vrhunske evropske, pa i svjetske klase, vjerovatno najjači tim koji je Jugoslavija ikad imala

Vujadin Boškov

Godina 1952, Olimpijske igre u Helsinkiju, jedna fudbalska utakmica pobudila je kao nijedna ranije, ni kasnije interesovanje cijele Jugoslavije. Akteri te drame koja je trajala 210 minuta (!) bili su: **Beara, Stanković, Crnković, Čajkovski, Horvat, Boškov, Ognjanov, Mitić, Vukas, Bobek i Zebec!**

Od tada je prošlo više od tri decenije, ali je ostalo sjećanje koje govori o reprezentaciji čijih se jedanaest imena i danas izgovara kao da su igrala juče. U našoj bogatoj fudbalskoj istoriji imali smo tri reprezentacije koje su se izuzetno istakle - „urugvajska" iz 1930, „olimpijska" 1952. i „čileanska" 1962. godine. Najveći ugled i najveću popularnost stekla je „olimpijska„! To je pojam onog najboljeg što je naš fudbal imao, onog nezaboravnog i nedostignutog.

Olimpijski tim odigrao je dvije one čuvene utakmice sa reprezentacijom Sovjetskog Saveza u Helsinkiju. Kako je došlo do tih susreta? Naši su na Olimpijadi pobijedili Indiju pa je trebalo da žrijeb odluči ko će nam biti sljedeći protivnik. U to vrijeme u najluksuznijem hotelu Skandinavije „Vakuna", na devetom spratu, okupilo se mnogo fudbalskih funkcionera i zaljubljenika u ovaj sport. Svi su s nestrpljenjem očekivali ko će biti rival našoj reprezentaciji koja je ubrajana u favorite Olimpijskih igara.

Kćerka predsjednika Finskog organizacionog olimpijskog komiteta Erika fon Frenkela prvo je iz lijepog pehara izvukla ceduljicu na kojoj je stajalo: JUGOSLAVIJA, zatim drugu na kojoj je pisalo Sovjetski Savez! U sali je nastao žagor koji se nije stišao ni prilikom izvlačenja sljedećih parova. Finske novine su komentarisale da će se na startu sastati dvije reprezentacije koje konkurišu za zlatnu medalju!

Fudbalska drama

Osvanuo je taj 20. juli, sunčan i lijep. Na stadionu Ratina u Tampereu, naš kapiten Ivica Horvat izveo je na teren čuveni olimpijski tim. Naporedo sa Horvatom išao je i kapiten sovjetske reprezentacije Bobrov. Sovjetski tim nastupio je u sastavu: Ivanov, Križevski, Mirkov, Neto, Bašaškin, Petrov, Trofimov, Nikolajev, Bobrov, Beskov i Menjutin. Toj fudbalskoj drami svjedočio je engleski sudija Elis!

Vladimir Beara, mnogo godina kasnije, pričao nam je o tom susretu:

- Reprezentacija Sovjetskog Saveza odolijevala je našem napadu do 27. minuta kada je Mitić prvi savladao Ivanova. Negdje na sredini igrališta, Boškov je pronašao Vukasa koji je predribolovao nekoliko protivničkih igrača i lijepo proigrao Mitića, koji je oštrim udarcem po zemlji pogodio mrežu sovjetskog golmana.

Poslije vodstva, naša reprezentacija zaigrala je još bolje, stvorila je nove šanse. Na terenu se odvijala sportska borba koja je bila korektna. Brojni posmatrači aplauzom su nagrađivali naše majstore. Do kraja poluvremena plavi su postigli još dva gola. O tome nam je pričao Stjepan Bobek:

- Mitić je poveo loptu iz dubine, proigrao je Ognjanova, njih dvojica su izmijenila nekoliko duplih pasova. U toj brzoj akciji, Ognjanov se neočekivano našao pred golom Ivanova, bio je okružen sa četiri igrača iz sovjetskog tima, ali je uspio da zatrese mrežu! Tako smo poveli sa 2:0! Nešto kasnije postigli smo i treći gol, sve je izvedeno u dva poteza: Zebec je munjevito jurio prema golu Ivanova, pratili su ga Križevski i Neto, ali ga nisu stigli. Kada je bio na ivici šesnaesterca, šutirao je tako snažno da Ivanov nije uspio ni pogledom ispratiti let lopte prema mreži. Tako smo na odmor otišli s osjećajem velike radosti.

Fatalni Bobrov

U poluvremenu utakmice, naši su pravili plan za nove juriše. Nastavak je donio četvrti gol Jugoslovenima! Već u prvom minutu drugog dijela igre, Bobek i Ognjanov napravili su jedan lijep „vez" na terenu; u toj kombinaciji sovjetski odbrambeni igrači ostali su iza njih. Bobek je zatresao mrežu Ivanova! Poslije tog gola, Sovjeti su smanjili na 1:4, ali su naši uspjeli, ponovo, preko Zebeca da povećaju na 5:1! U finišu utakmice, plavi su bili umorni zbog jakog ritma što su sovjetski igrači iskoristili i uspjeli da izjednače na 5:5! Bobrov je bio neuhvatljiv; tri gola smo primili nakon kornera!

Poslije isteka 90 minuta, susret je nastavljen produžecima; nijedna reprezentacija nije imala više snage da postigne gol. Naši momci su imali pred kraj jednu lijepu priliku nakon kombinacije **Mitić - Ognjanov - Vukas!** Centarfor Vukas šutirao je snažno, a lopta nekoliko centimetara odletjela pored gola.

Dva dana kasnije, na istom stadionu, jugoslovenski tim izašao je u istom sastavu, sovjetska reprezentacija imala je jednu izmjenu: na lijevom krilu umjesto Menjutina pojavio se Đurakin. Ponovo je na pomolu bila jedna nova fudbalska drama. Cijela Jugoslavija živjela je za ovaj susret i pobjedu plavih momaka. Jugoslovenski reprezentativci bili su uvjereni da će u novoj utakmici postići pobjedu.

Početak druge utakmice bio je buran, napadi su se smjenjivali pred oba gola. Reprezentacija Sovjetskog Saveza prva je došla u vodstvo, strijelac je bio opet taj za nas neuhvatljivi Bobrob. O tim dramatičnim trenucima, tri decenije kasnije, pričao nam je Aleksandar Tirnanić tadašnji selektor jugoslovenske reprezentacije:

Cijela zemlja je s vama...

- Utakmicu smo počeli nervozno, naši su željeli da što pre postignu gol pa im u početku nije uspevalo da ostvare zamišljeno. Srećom, nervoza je, trajala desetak minuta. Prvu šansu imali smo u 9. minutu kada je Mitić snažno šutirao iskosa sa dvadeset metara, lopta je proletela pored stative. U 14. minutu videli smo novo uzbuđenje, u akciju su učestvovali Mitić, Čajkovski i Ognjanov, sve je završio Zebec snažnim udarcem, sreća je spasila golmana Ivanova.

Od 10. minuta naši su vršili sve snažniji pritisak na sovjetski gol. To je donijelo izjednačenje sredinom prvog poluvremena. Plavi su započeli akciju sa centra, Vukas je predriblovao dvojicu igrača, a treći je jurio na njega kada je on dodao loptu Zebecu koji je pronašao Mitića, a on je odmah šutirao lijevom nogom u lijevi ugao. To je bio početak kraja, golman Ivanov morao je da vadi loptu iz mreže. Do kraja prvog poluvremena plavi su postigli još jedan gol.

- Strelac je bio Stjepan Bobek. Tako je počela naša ofanziva bez prestanka, pobeda nam više nije mogla izmaći. Do kraja utakmice Čajkovski je postigao i treći gol za Jugoslaviju. On je sa 16 metra tukao veoma jako, lopta je zakačila jednog sovjetskog igrača i odletjela u mrežu. Svemu je bio kraj! Sovjetski reprezentativci pokušavali su da naprave preokret, ali nisu uspeli. Pobedio je bolji, posle 210 minuta Jugoslavija je slavila veliku pobedu - sjeća se Branko Stanković.

Jugoslovenska reprezentacija uspjela je da prebrodi najtežu prepreku do finala Olimpijskog turnira u Helsinkiju. U finalu su se plavi sastali s Mađarskom. Pobjeda je pripala Mađarima (2:0), naši su osvojili srebrnu medalju. To je bio veliki uspjeh. Čestitke plavima stizale su sa svih strana prije i poslije meča sa Sovjetskim Savezom. Među njima bila je i ona u kojoj je pisalo: **„Cijela zemlja je s vama!"** I bilo je tako. Nikad nas jedna fudbalska pobjeda nije toliko obradovala.

Na kraju ove priče o „olimpijskom timu" vratimo se na njegov početak: on je u svom najboljem sastavu ostojao tako reći samo 18 dana! Započeo je i završio svoj kratak, a toliko slavan put na Olimpijskim igrama u Helsinkiju, odigrao je šest utakmica: četiri dobio, jednu izgubio ijednu igrao neriješeno. Ako bismo računali utakmice iz vremena dok se ovaj tim formirao i kasnije, kada se počeo osipati, njegov je bilans bio mnogo impresivniji, a ugled je stican duže i održan više od 18 dana koliko je igrao u najboljem sastavu.

Od jedanaest igrača „olimpijskog tima" desetorica su proslavila zlatni jubilej, odigravši 50 i više utakmica u reprezentaciji Jugoslavije. Tu slavu nije doživio jedino Tihomir Ognjanov, mada je po kvalitetu to zasluživao. Ono što je posebno krasilo te momke bio je veliki entuzijazam i velika ljubav prema fudbalu.

U idućem broju:

MEDALJE O VRATU „GUSARA"

KRIMI-ROMAN U NASTAVCIMA (9)

R. POPINS

Začaran krug

Sara je ustala i krenula ka vratima, počevši da zakopčava mantil i da podvrće rukave. Toni je odmah krenuo za njom.

- Ništa mi nije rekla... stvarno ne mogu da se sjetim - dobaci Sara.

Semi ih je, kao što je i obećao, odvezao svojim kolima do centra grada. Kada su izlazili, Ema mu je ponovo došapnula da malo više pazi koga dovodi u kuću, a na ulici, ispred same kapije susreo se sa knjižarom Alkajem, koji mu je, skinuvši vlažan šešir na trenutak, ponovo uputio onaj sažaljivi, podrugljivi osmijeh.

x x x

Pozorišna sala, prazna i u polumraku djelovala je neobično. Na pozornici nekoliko glumaca je istovremeno, prilično glasno uvježbavalo svoj tekst. Semi je sjeo u drugi red, pored suvonjavog Vernera, koji je dugo godina drugovao s Pepardom.

- Već nekoliko puta sam te tražio - došapnu mu Semi. - Moram da razgovaram s tobom.

- Znam... rekli su mi.

- Očekivao sam da ćeš nas, poslije svega što se dogodilo, obići.

- Objasniću ti. Sačekaj koji minut...

- Verner! Da li si razmišljao o osvjetljenu? - dobaci zgodna plavuša s bine. - U onoj, ključnoj, sceni to je bitno.

- Mila, potrudi se da konačno naučiš svoj tekst i da koriguješ akcenat, a ostalo prepusti meni.

- Grofica traži da bude u centru pažnje. Trebalo bi da joj proširiš ulogu - dobaci neko od glumaca. - Naročito bi joj odgovaralo da produžiš onu scenu svlačenja.

- Tišina! - Uzviknu Verner, ustavši. Uhvatio je Semija ispod ruke. - Preći ćemo u neku od kancelarija. Idemo.

- Hej, Verner! Imam ideju... Predlažem da ja i Roki promijenimo uloge. Roki bi sa svojim krivim, dlakavim nožicama uzbudio raju - dobaci plavuša zajedljivo.

Glumci su počeli glasno da se smiju. Verner je htio da ih opomene, ali je samo nestrpljivo odmahnuo rukom i izašao. Odveo je Semija u neku garderobu, prepunu kostima i raznog pozorišnog pribora.

- Ovdje ćemo biti najmirniji - reče, kada su sjeli. - Namjeravao sam da vas obiđem. U vrijeme Rejove tragedije bio sam na putu. Vratio sam se tek prije dvadesetak dana. Imao sam ugovor s pozorištem iz Tonsena.. režirao sam neke nove komade.

- U redu, ne moraš da se pravdaš - prošaputa Semi. - Nekada si bio nerazdvojan s Rejom... izgleda da su vam se putevi razišli.

- To je tačno - potvrdi Verner, pognuvši glavu. Ipak, bio je red da vas obiđem i da tvojoj ženi izjavim saučešće. Međutim, saznao sam da je Lana veoma teško podnijela sve to i mislio sam...

- Molim te, nemoj o tome... nije bitno - blago ga prekinu Semi. - Zakleo sam se da ću pokušati da saznam što više o Reju i o svemu što je dovelo do tragedije. Zbog toga sam i došao.

- Znam da su neki novinari vršili pritisak da se istraga obnovi, ali navodno je sve bilo jasno. Rej je priznao zločin.

- Da, priznao ga je, ali niko od nas ne zna pod kakvim se to okolnostima dogodilo - reče odlučno Semi. Uostalom, priznaću ti. Po svemu što sam dosada saznao, izgleda da je Rej doista kriv ... Ipak, želim makar da razjasnim sve to.

- Ali, ja sam ga posljednjih godinu i više rijetko viđao - reče Verner. - Ne vjerujem da ti mogu pomoći.

- Zašto ste se razišli? Slobodno mi reci... da bih bilo šta uradio moram što bolje da upoznam Reja.

- Nisi li malo zakasnio?

- Nema potrebe da ironišeš - procijedi Semi, pripalivši nervozno cigaretu. Možda, ruku na srce, imaš pravo, ali ne zaboravi da je Rej Lanin brat... Bio je skoro petnaest godina mlađi od mene i nismo imali mnogo zajedničkog.

Verner je dograbio krejon sa toaletnog stola i počeo njime da šara po kutiji od cigareta.

- Razišli smo se čim je počeo da se viđa sa Džoanom. U početku sam mislio da će to biti samo neka od njegovih avantura... ali, pošto se ozbiljno upetljao u tu vezu, sklonio sam se.

- Zamjerao si mu?

- Verner je nekoliko puta energično klimnuo glavom, a zatim se nagao ka Semiju i spustio mu ruku na rame.

- Svakom se može dogoditi da se zaljubi i da izgubi kriterijume, ali Pepard je preterao. Nemoj misliti da sam monstrum, kreten... Džoana je imala svojih kvaliteta, ali nju niko živi ne bi mogao da odvoji od droge. Pepard je u tu vezu ulagao mnogo, previše... ne mislim samo materijalno, Totalno je ugušio svoju ličnost i počeo da živi pod opsesijom...

Znam, znam... Lana i ja smo mnogo puta pokušavali da ga upozorimo, ali nije vrijedilo. Lana je na kraju popustila, tvrdeći da Rej ima prava na svoj izbor.

Verner je vratio olovku na mjesto, ustao i, gurnuvši ruke u džepove, naslonio se na ivicu stola. Tiho je uzdahnuo.

- Eto, dokle ga je doveo njegov izbor. Mislim da ga Džoana nije navukla da uzima drogu, ali ipak ga je uvukla u svoj svijet, ili da budem precizniji, polusvijet.

- Kada si ga posljednji put vidio?

- Pa već sam ti rekao da smo prestali da se družimo... dosta je vremena prošlo od tada. Posljednji put mi je tražio neki novac na zajam. Nisam htio da mu ga dam, jer sam znao da je to za Džoanu.

(Nastaviće se)

HUMORESKA

ZAJAM

Imam kćerku staru devet mjeseci i ženu koja ne radi, tako da živimo samo od jedne plate. Nije nam nimalo lako, ali pošto stanujemo i hranimo se kod mojih roditelja, može se izdržati. Da ne bi ispalo da živimo baš potpuno besplatno, jedan mali dio moje plate dajemo u kuću, a ostalo nam je sasvim dovoljno da pokupujemo sve što nam treba.

Neki dan sam uspio da se malo izvučem od žene i izađem van. Svratio sam u kafanu u kojoj se uvijek u to doba skupljalo moje staro društvo i raspravljalo o tekućim problemima. Ovoga puta glavna tema razgovora je bio zajam za zapošljavanje.

-Uopšte mi ne pada na pamet da dam jednu svoju platu za taj zajam-upao sam usred razgovora.

Zavladala je tišina. Gledali su me zaprepašćeno, ne vjerujući svojim ušima u to što su čuli.

-Sram te bilo-napao me je moj stari školski drug-kako samo možeš reći tako nešto? Znaš li ti koliko ima nezaposlenih koji u tom zajmu vide spas?

-Znam - prekinuo sam ga- i moja žena je nezaposlena. Kako ćemo mi izdržati bez jedne mjesečne plate?

-Tebi je ipak lakše. Valjda si uštedio nešto.

Nisam ništa uštedio, ali sam uvidio da je bolje da ne raspravljam više o tome, pa sam ućutao. Malo sam posjedio s njima a onda sam otišao kući, jer više nisam mogao da izdržim njihove prekorne poglede.

Možda su oni u pravu, razmišljao sam to veče u krevetu. Možda bih ipak i ja trebao dati taj zajam, ali, cijela jedna plata. Odjednom mi je sinulo. Kako se samo nisam ranije toga sjetio? Ne samo da ću dati zajam, nego ću time pomoći da se zaposli čovjek koga poznam i još ću riješiti svoje finansijske probleme.

Obavio sam sve što je trebalo i nedjelju dana kasnije svratio u istu onu kafanu, gdje sam zatekao isto društvo. Pozdravio sam ih smješeći se i sjeo. I dalje su me prekorno gledali.

-I ja sam dao zajam-rekao sam značajno ih pogledavši.

Time sam ih zaista obradovao.

-Znao sam ja da ti nisi tako loš-rekao mi je isti onaj stari školski prijatelj i potapšao me po ramenu.

-I to kakav zajam-nasmiješio sam se - direktno sam pomogao svome kumu, koji već sedam godina čeka na birou bez šanse za zaposlenje. U roku od par mjeseci će sigurno dobiti posao.

Zgledali su se u čudu.

-Ništa mi nije jasno-rekao je jedan iz društva-kakav ti je to zajam?

-Pravi - rekao sam-nisam potrošio ni pare i čak ću dosta uštedjeti na njemu, a pomogao sam čovjeku kome je potrebno.

Sada im tek ništa nije bilo jasno. Gledali su me zabezeknuto očekujući objašnjenje.

-Sasvim jednostavna stvar-rekao sam pobjedonosno - pozajmio sam kumu nezaposlenu ženu i kćerku i odmah su mu skočili bodovi na birou, pa je sad prvi put na rang-listi. Čim izađe neki konkurs, dobiće posao. Bojim se samo da mi ne vrati ženu sa dva djeteta. Ono drugo kao kamate.

Dragan KESIĆ

MILENKO KOSANOVIĆ

AZB(R)UKA

novih zanimanja

S SIZOFRENIK

Obolio
jedan čova
-dijagnoza:
bolest nova.

Nije sida,
ne daj, bože,
SIZ-a mu je
ispod kože.

Miloš APRILSKI

POSTSKRIPTUM

NADANJE

Banjalučka gimanzija je za ovu školsku godinu dobila nešto više od dva miliona dinara, a samo za grijanje školske zgrade kolektiv je u prvom tromjesečju izdvojio 3,66 miliona dinara. Razlika je nadoknađena iz ličnih dohodaka nastavnika, čiji je prosjek zaista nizak - 34.823 dinara.

Nastavnici se nađaju da će i njih uskoro ogrijati sunce.

ŠKOLOVANJE

Za potrebe prevoza učenika od kuće do škole i nazad ove godine je u Prijedoru izdvojeno oko 46 miliona dinara, što je u odnosu na prošlu godinu više za 171 odsto. No, unatoč tome, a s obzirom na stalna poskupljenja prevoza, već sada nedostaje oko pet miliona dinara.

Zakon o školstvu, međutim, samo što ne predviđa da se đaci u školu nose na rukama.

(NE) DOVOLJNO

Studentima iz Bosanske Dubice ove školske godine je dodijeljeno 12 kredita. Visina studentskog kredita veća je nego prošle godine i kreće se između 3900 i 10.000 dinara.

To i ne bi bilo tako malo kad bi studenti imali besplatan smještaj i ishranu.

Himzo SKORUPAN

KAUBOJI

-Je li, šta tebi najviše smeta u našoj privredi?

-Kaubojsko ponašanje.

-Da, ali ne razumijem šta pod tim podrazumijevaš?

-To što neki ni pored svih apela štednje, a vala i inflacije, neće da stegnu kaiševe...vise im kao u pravcijatih kauboja.

-Ako je već tako, zašto im odgovarajući šerifi ne stanu na put?

-Vraga, na koji način? Do sada je to pokušavano na sijaset metoda...

-Prosto, treba samo raspisati potjernice. To vjerovatno do sada nisu pokušavali.

-Varaš se, to čak i sad čine.

-Svaka čast, znači, raspisuju potjernice za pljačkašima društvene imovine?

-E pa nije za njima, već za konjima.

-Vidi, bogati, a zašto za konjima?

-Šta znam, valjda da sve te silne pljačke imaju nekome da natovare na leđa!

J. NIKOLIĆ

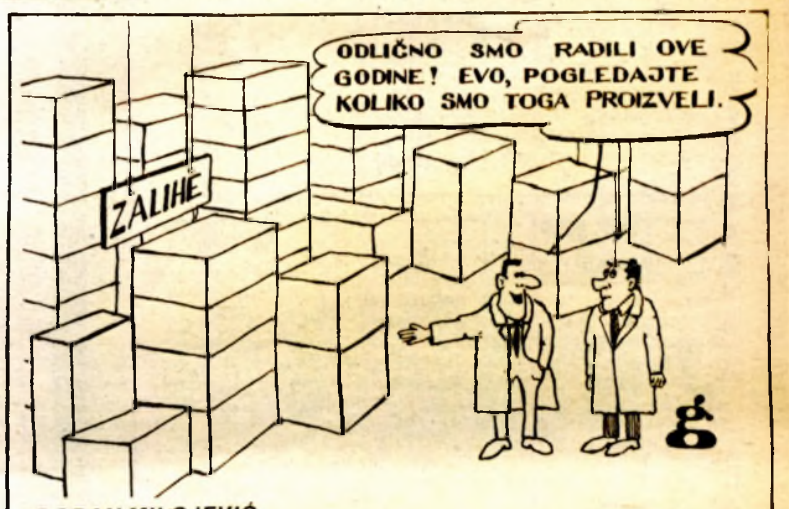

GORAN MILOJEVIĆ

INVENTURA

Šta je, druže, ni ti se nisi prijavio u komisiju za popis inventara u našem kolektivu?

-Lani sam bio i rekao sam - nikad više!

-Zašto?

-Znaš kako je, to je veoma složen i nezahvalan posao.

-Ne sumnjam, ali pošto nikada nisam bio u toj komisiji, interesuje me šta je tu najteže?

-Ubjeđivanje sa pojedinim drugovima.

-Zbog visine cijene za obavljanje poslova inventure?

-Jok, cijena se odredi unaprijed, na zboru radnih ljudi.

-Čekaj, pa o kakvom se ubjeđivanju radi kad je u pitanju popis društvene imovine?

-O ubjeđivanju pomenutih drugova da nas puste u svoje stanove, kuće, vile, vikendice...

J. NIKOLIĆ

KO JE KO

IDEALISTA
Čovjek koji želi čiste račune kod poslova u mutnom.

HUMANISTA
Čovjek, koji i pored odmaklih godina, jede i dalje dječiju hranu humanu.

REALISTA
Čovjek koji se zalaže za realan kurs dinara.

NADREALISTA
Čovjek koji želi živjeti iznad realiste.

SOLISTA
Čovjek koji isključivo jede solo pasulj.

ATEISTA
Čovjek koji je izgubio svaku vjeru da će naći zaposlenje.

OPTIMISTA
Čovjek koji teži optimalnom životu.

PESIMISTA
Čovjek koji šah igra samo crnim figurama.

Abdulah DAUL

AFORIZMI

● I radnici, koji žive samo od svoje plate, su umjetnici.

● Um caruje snaga klade valia. Ovih drugih bi se rezultati mogli iskazivati po količini klada.

● Samoupravim sporazumima se regulišu nesamoupravni sporazumi, a nesamoupravnim sporazumima se likvidiraju samoupravni sporazumi.

● Uspjela je da joj po prvi put u dugogodišnjem bračnom životu muž ne stavi prigovor na ručak. Nije ga ni spremala.

● On je u svom kolektivu i vedrio i oblačio. Nije čudo što je imao bogatu žetvu.

● Sve što je šteta ne mora i daje štetno. Nekad i od štete neki imaju koristi.

● Na postavljeno pitanje direktoru, kako se osjeća kao direktor, odgovorio je da se osjeća.

● Za sve ono, što je uradio za ovo društvo, ostalo je da mu se zahvali neko kasnije društvo.

● Nekada je u svojim diskusijama najčešće govorio kako stvari stoje. Sada govori kako su nekada stvari stojale.

● Rekli su mu, kada je vraćao partijsku knjižicu, a šta je sa štednom?

● Za razliku od fotelja za koje se traže samo dok traje predstava, za direktorsku fotelju traži se karta za stalno.

● Najzad su pronašli krvica za promašenu investiciju Fenija To su feničani.

Hakija Avdić

ŠARENICA

USKLAĐIVANJE

U SKLADU
SA PRINCIPOM
SVAK JE GAZDA
U SVOJOJ KUĆI
POČELI SU GOSTE
NESMETANO TUĆI

SVEČANA SJEDNICA

ČIM PREĐOŠE
TAČKU ZADNJU
ZAKLJUČAK DONESOŠE
NA POVEĆEM PLADNJU

STARA PRIČA

SA VUKOM
KORZOM ŠETA
GRADSKA OVCA
„VULMARK KVALITETA"

UZALUDNOST (III)

ZALUD BJEHU PROMJENE
KORJENITE I BITNE
KAD NAM
RAČUNICE OSTADOŠE
MALOGRAĐANSKI SITNE

PITANJE I ODGOVOR

ZAŠTO SE UMJETNIK
U DRUŠTVU
LOPOVA SREĆE?
ZATO ŠTO
OBOJICA PODVALU
SMATRAJU ZA UMIJEĆE?

BOŽO MARIĆ

EPIGRAMI

Postavljanje

Za političara tog rekoše:
-Taj zna da se postavi!
Sitne probleme rješava sam,
a krupne, krupne drugima ostavi.

Prošlost

U školi mu je pismena zadaća
uvijek predstavljala bauka.
Sada se prošlosti svojoj ceri
kao ekspresni doktor nauka.

Slijepci

U nas, kakvog li samo čuda,
postoje slijepci i takve vrste
za koje je ogroman uspjeh
kad god im progledaju kroz prste.

Izludivanje

Socijalistički nevaspitan građanin
prosto me izluđuje:
očekuje da mu ja s kućnim odgojem
aplaudiram
dok on društvenu imovinu otuđuje.

Alija Kapidžić Alkap

ĐORĐE LAZAREVIĆ

IZMIJENJENE SLIČICE

Niz od četiri desne sličice - šaljive strip-karikature, namjerno je izmiješan. Za dobivanje logičkog poretka sličica karikature potrebno im je promijeniti mjesta. Pogledajte malo svaku od sličica i postavite je na pravo mjesto. Napominjemo da nijedna nije, po našem predlošku, na svom pravom mjestu!

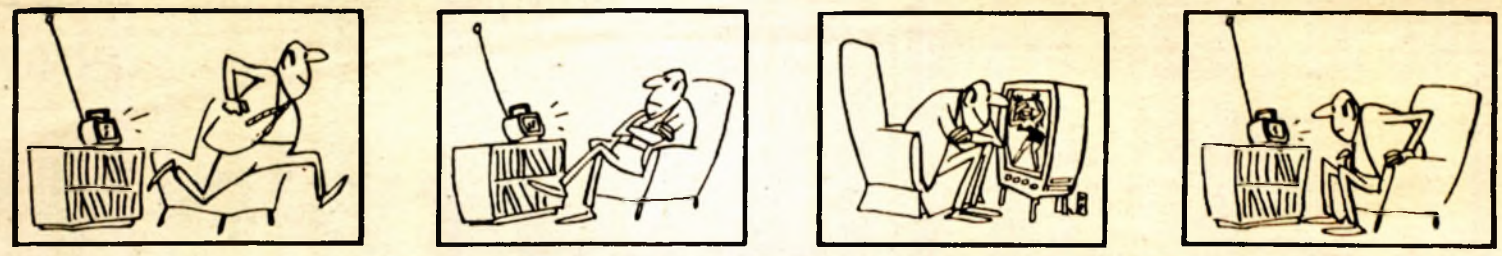

MAGIČNI LIK

DAR, DRA, I, JA, JE, LA, NA, NJE, PO, PRE, REN, RI, SE, SER, TO, VAC, VI, VI, VI, VO.

VODORAVNO i USPRAVNO: 1. Ime i prezime nedavno preminulog zagrebačkog glumca (na slici gore!), 2. Ime i prezime poznatog filmskog atletičara - dugoprugaša, 3. Metanje zavoja na ranu, 4. Pristaša engleske konzervativne struke, 5. Kraj u sjevernoj Hrvatskoj, uz rijeku Dravu.

M. Spasojević

IST! SIMBOL — ISTI BROJ!

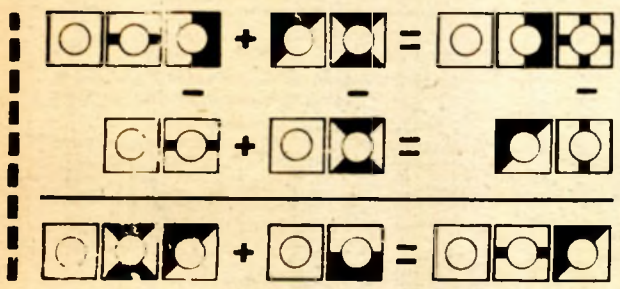

KORIDA

Da biste dobili kompletan crtež zgode na koridi, potrebno je redom spojiti sve tačke označene brojevima počevši od 1 pa do 72. Šta ćete dobiti?!

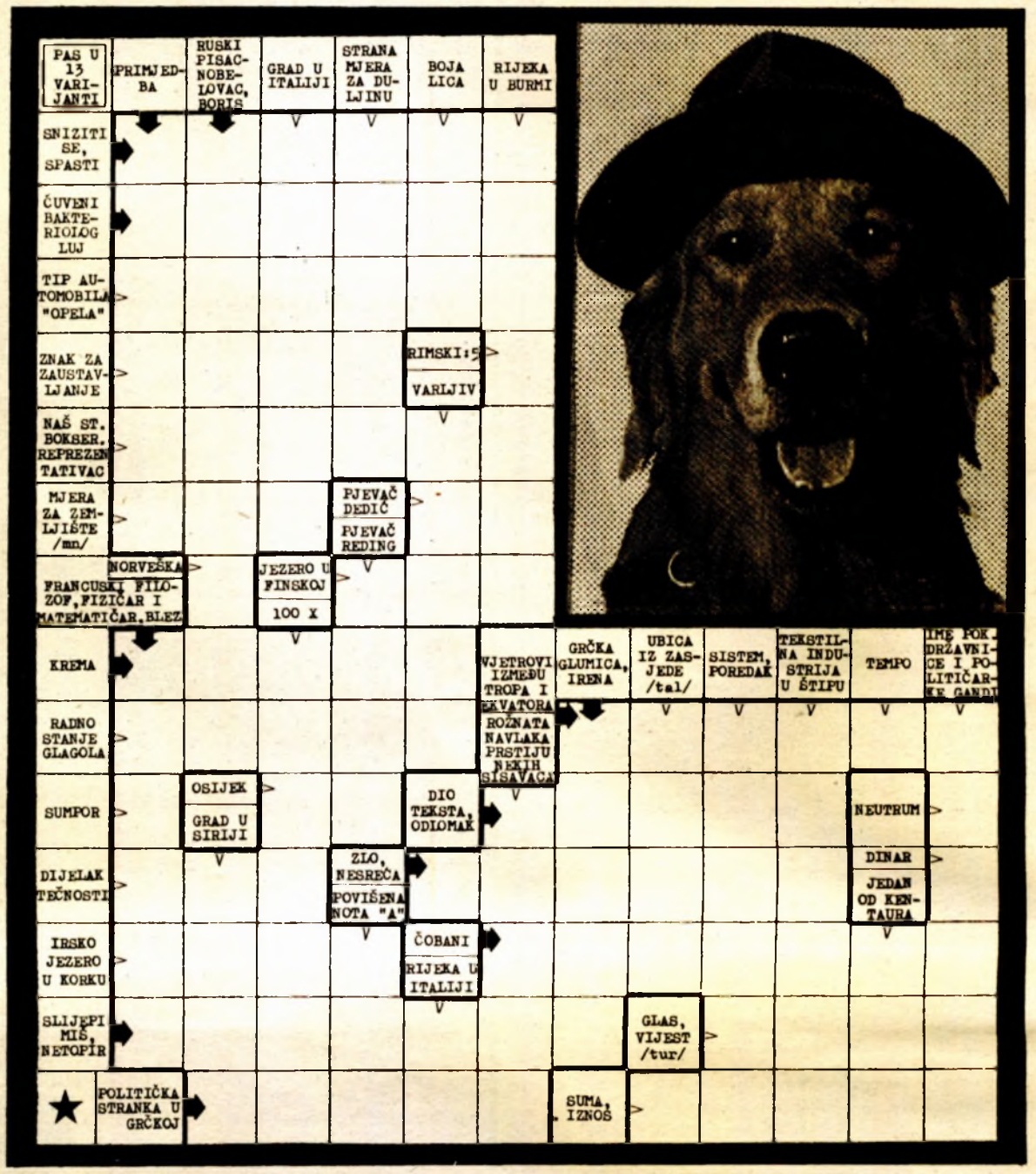

STENOKARDIJA

SRCE PATI, NAGONI...

...na strah. Zato – valja pozvati liječnika!

(R. Skopal)

OPREZ, VOZAČI!

(premetaljka)

NEPRESTANI zavoji i nezgode česte značajke su ove vijugave ceste!

OPASAN NESTAŠLUK (dvostruki anagram)

Mali Ivo baš je deran pravi:
BRATU BARUT u glazbalo stavi!

(Ž. Marinović)

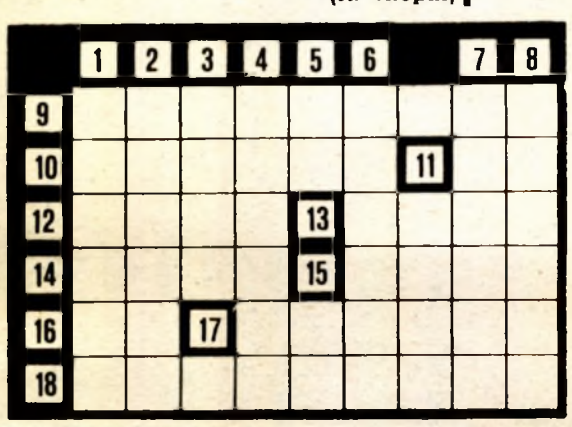

MALA UKRŠTENICA

VODORAVNO: 9. Najpoznatije ljetovalište južnog Jadrana, 10. Država na Bliskom istoku, 11. Inicijali našeg bivšeg trkača Lorgera, 12. Grad u SSSR, rodno mjesto Turgenjeva, 13. Mjehurići na koži, 14. Nagi, 15. Direk, 16. Oznaka za euro-ček, 17. Rijeka u sred. Dalmacije (Omiš!), 18. Osoba koja nešto niječe.

USPRAVNO: 1. Starogrčki filozof (bure!), 2. Razlozi, povodi, 3. Poznati francuski pjevač šansona, Žak, 4. Naprave za razgrtanje snijega, 5. Dva samoglasnika, 6. Ime zagrebačke glumice Knezović, 7. Ispunjenje, 8. Dječak, momčić, 11. Način pisanja ili umjetničkog izražavanja, 15. Inicijali Kusturice.

M.Glibo

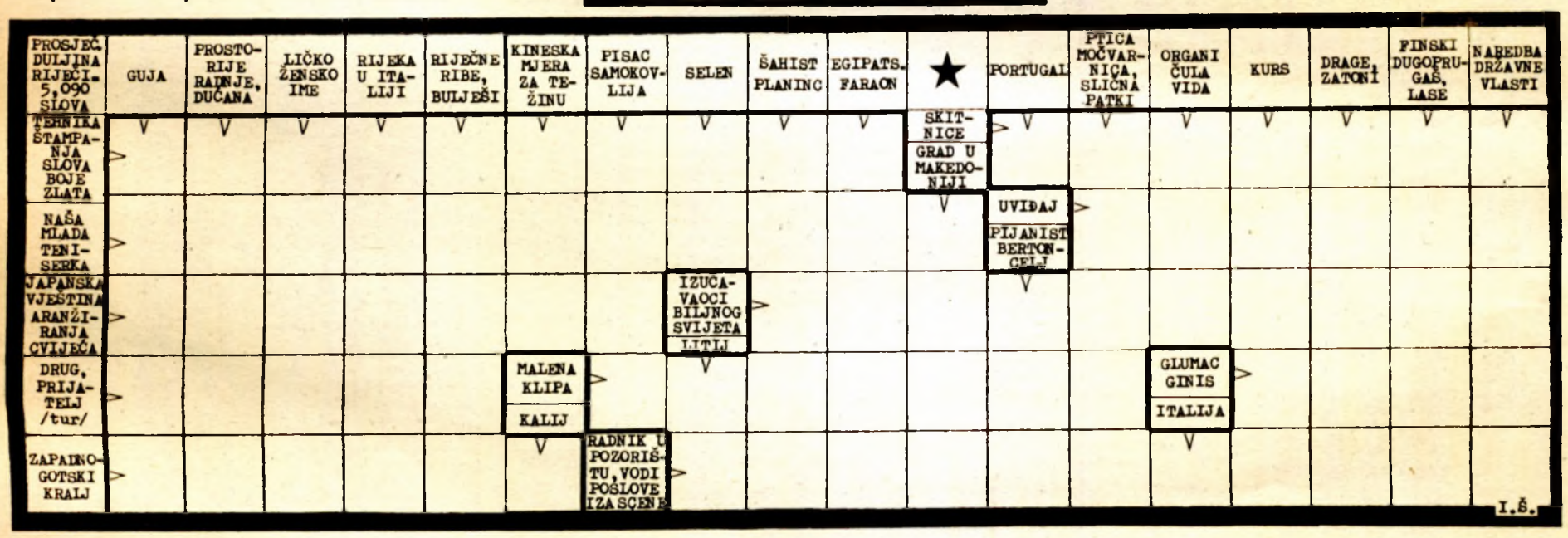

Bolno je saznanje da već godinu dana nije s nama naš voljeni

FADIL (JUSUFA) FAZLIĆ

8.12.1984 — 8.12.1985.

S ljubavlju i poštovanjem

NJEGOVI:
supruga ATIFA, kćerke: JASNA i VESNA, unučad: VEDRAN i EMILIJA i zet ĐOKO
056620

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljima i poznanicima da je u petak, 6. decembra 1985. godine, u 74. godini života preminula naša draga

ASIJA (Mehe) MAŠINOVIĆ

Sahrana će se obaviti u subotu, 7. decembra 1985. godine, u 14,30 sati na Novom groblju u Banjaluci.

OŽALOŠĆENI: snaha Subha, djever Mustafa, sestrična Safija, te porodice: Robović, Mašinović, Begić i ostala ožalošćena rodbina.
074735

Javljamo tužnu vijest da je 6.12.1985. godine nakon duge i teške bolesti preminula u 52. godini života

MILKA LIPOVAC (rođena DIZDAR)

Sahrana će se obaviti 7.12.1985. godine u 15,30 sati na Groblju svetog Ivana u Trapistima.

OŽALOŠĆENI: suprug Slavko, sinovi: Josip, Ivica i Marijan, braća: Anto, Joso i Marko, sestre: Jela, Ruža i Katica, te ostala ožalošćena rodbina.
056669

TUŽNO SJEĆANJE

Prošla je godina dana otkako nije s nama naš voljeni brat i djever

FADIL FAZLIĆ

8.12.1984 — 8.12.1985.

S tugom i poštovanjem

brat GALIB i snaha BISERA
056603

Osnovna organizacija udruženog rada „Tvornica tapeciranog namještaja i dušeka" „ŠIPAD—RADNIK" Bosanska Gradiška, Partizanska broj 1.

poništava

OGLAS

o prijemu pripravnika objavljenom u listu „GLAS" dana 3. decembra 1985. godine u dijelu koji se odnosi na prijem KV stolara — pripravnika.

SOUR „KRAJINATURIST"
BANJALUKA
RO „UGOTURS" ČELINAC

Na osnovu odluke br. 1502/85 raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme

1. PRODAVAČ PIĆA U PODRUMU GORNJI VIJAČANI — 1 izvršilac.

USLOVI: 1. KV ili PK ugostiteljsko-turističkog smjera, SSS ekonomskog ili upravnog smjera, osnovna škola sa iskustvom ili bez radnog iskustva.

2. Prednost imaju kandidati sa mjestom stanovanja blizu lokacije podruma Gornji Vijačani.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova oglasa podnose se u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa u listu Glas Banjaluka na adresu RO „UGOTURS" ČELINAC.

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose o potrebi povećanja broja radnika, radnici OOUR-a „Proizvodnja mesa" Bihać u sastavu RO Veterinarske stanice iz Bihaća, objavljuju

OGLAS

za zasnivanje radnog odnosa na određeno vrijeme od 6 mjeseci.

1. KV — mesar — izvršilaca 5

2. pomoćni radnik u klaonici - izvršilaca 5

Pored opštih uslova predviđenih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće uslove:

— za poslove pod 1. KV-mesar sa iskustvom od 6 mjeseci ili bez iskustva.

— za poslove pod 2. nekvalifikovani radnik.

Pismene prijave se podnose u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa na adresu: RO Veterinarska stanica, M. Vukovića 18, Bihać.

PRIVREDNA BANKA SARAJEVO
OSNOVNA BANKA „BANJALUKA"
BANJALUKA

Na osnovu odluke Izvršnog odbora Privredne banke Sarajevo — Osnovne banke „Banjaluka" Banjaluka — o rashodovanju i prodaji osnovnih sredstava ova banka objavljuje:

LICITACIJU

za prodaju osnovnog sredstva putem nadmetanja

— Putničko vozilo „mercedes", BL-655-29, u voznom stanju, registrovan, godina proizvodnje 1970. god. početna cijena 1.000.000 dinara.

— Licitacija će se održati 12. decembra u 12 sati u garaži objekta PBS u Ulici Marija Bursać, br. 7.

— Vozilo se prodaje u viđenom stanju, bez prava kupca na naknadno reklamiranje.

— Troškove prenosa vlasništva, taksu i porez, snosi kupac.

— Kupljeno vozilo mora se preuzeti i platiti odmah ili u roku od tri dana, u protivnom smatraće se da je kupac odustao od kupovine, bez prava na povrat kaucije.

— Danom prodaje prestaje kasko i obavezno osiguranje prodatog vozila.

— Vozilo se može pogledati na dan licitacije od 11 do 12 sati.

— Pravo učešća na licitaciju imaju sva pravna i fizička lica koja na blagajnu banke polože 20% od početne cijene.

— Najniži iznos nadmetanja je 50.000.

KOMUNALNA RADNA ORGANIZACIJA „BANJALUKA"
OOUR „ČISTOĆA"

OBAVJEŠTENJE

OOUR „Čistoća" obavještava građane da će ovlašteni radnici OOUR-a vršiti premjer stambenih površina radi potpune evidencije o broju korisnika usluga i površina koje su osnovica za obračun naplate usluga odvoza smeća.

Molimo vas da omogućite nesmetan rad ovlaštenim radnicima OOUR-a, s obzirom na to da će OOUR „Čistoća" od 1. januara 1986. godine vršiti naplatu usluga na odvozu smeća na bazi ovako utvrđene evidencije putem ovlaštenih radnika OOUR-a.

Zahvaljujemo na saradnji i povjerenju.

OOUR „Čistoća" Banjaluka

AIPK „BOSANSKA KRAJINA"
BANJALUKA
ZZ „AGROPROMET" BANJALUKA
OOUR „POLJOPRIVREDA"

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose OOUR-a „Poljoprivreda" od 3.12.1985. godine raspisuje se

OGLAS

za prijem u radni odnos na NEODREĐENO VRIJEME na poslove i radne zadatke:

1. POSLOVOĐA SERVISA — 1 izvršilac

2. AUTO-MEHANIČAR — 1 izvršilac

USLOVI: VKV auto-mehaničar i 2 godine radnog iskustva na tim ili sličnim poslovima

3. AUTO-MEHANIČAR — 2 izvršioca

USLOVI: KV auto-mehaničar i 1 godina radnog iskustva na tim ili sličnim poslovima

4. AUTO-ELEKTRIČAR — 1 izvršilac

USLOVI: KV auto-električar i 1 godina radnog iskustva na tim ili sličnim poslovima

5. AUTO-LIMAR — 1 izvršilac

USLOVI: KV auto-limar i 1 godina radnog iskustva na tim ili sličnim poslovima

6. SKLADIŠTAR — 1 izvršilac

USLOVI: KV trgovac i 1 godina radnog iskustva na tim ili sličnim poslovima

7. ADMINISTRATIVNI RADNIK — 1 izvršilac

USLOVI: SSS — ekonomski tehničar i 6 mjeseci radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima

ZA KANDIDATE OD REDNOG BROJA 1 DO 7 OBAVIĆE SE PRETHODNA PROVJERA ZNANJA I SPOSOBNOSTI.

8. POMOĆNI RADNIK — 1 izvršilac

USLOVI: NK radnik — osmogodišnja škola i 6 mjeseci radnog iskustva

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

UZ PRIJAVU NA OGLAS PRILOŽITI:

— svjedočanstvo o završnom ispitu ili ovjeren prepis svjedočanstva

— potvrdu o radnom iskustvu na istim ili sličnim poslovima

PRIJAVE SLATI NA ADRESU: ZZ „AGROPROMET" BANJALUKA, Ul. A. Šeremeta bb, Banjaluka, s naznakom „Komisiji za radne odnose OOUR-a „Poljoprivreda".

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

NOVO

ZUBNA SVILA
VOŠTANA

ništa nije tako efikasno u čišćenju zuba kao zubna svila preporučena od većine zubnih liječnika

DENT A MARKONI®

prodaje i pouzećem Jugohospitalija
Zagreb, Berislavićeva 11
tel. 041/422-522

Tužnim srcem javljamo svim rodacima, prijateljima i poznanicima da je naš dragi i nikad neprežaljeni

MUSTAFA ŠANTA

iznenada preminuo 5. 12. 1985. godine u 69. godini života.

Sahrana će se obaviti u subotu, 7. 12. 1985. godine u 15,30 sati u Stupnici.

Ožalošćeni:
supruga Hatida, sin Sulejman, kćerke: Mina, Vahida i Zinka, snaha, zetovi, unučad, porodice: Šašivarević, Vojvodić, Trtić i Kurjak, te ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

Obavještavamo članove kolektiva i poznanike da je dana 5. decembra 1985. godine nakon kratke i teške bolesti preminuo u 50. godini života naš radni drug

BOŽIDAR (Matana) MAJSTOROVIĆ

Sahrana će se obaviti u subotu, 7. decembra 1985. godine, u 14 sati na Novom groblju u Banjaluci.

RO „KRAJINAPREMJER"
BANJALUKA

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljima i poznanicima žalosnu vijest da je naš dragi suprug, brat, stric i tetak

BOŽIDAR (Matana) MAJSTOROVIĆ

nakon kratke i teške bolesti preminuo 5. 12 1985. godine u 50. godini života.

Sahrana dragog nam pokojnika će se obaviti u subotu, 7. 12. 1985. godine u 14 sati na Novom groblju.

Ožalošćeni:
supruga Bernarda, sestra Anda, brača Mirko i Anto sa porodicama i porodica Štader i ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

056670

Dana 7. decembra 1985. godine navršava se sedam tužnih dana od smrti našeg dragog i nikad neprežaljenog suprugai oca

ŠERIFA SMAJLAGIĆA

Koristimo se prilikom da posebno zahvalimo neurološkoj službi i njihovom osoblju, te svim rodacima, prijateljima i komšijama koji su nam pritekli u pomoć u ovim teškim trenucima bola i tuge.

PORODICA SMAJLAGIĆ
056664

Dana 9. decembra 1985. godine navršava se tužna godina od prerane i iznenadne smrti naše drage supruge, mame, bake i svekrve

SAVKE SAVE STOJANOVIĆ

Dana 8. decembra 1985. godine u 11,30 sati na Novom groblju u Banjaluci otkrićemo spomenik, položiti cvijeće i zaliti suzama njenu vječnu kuću.

NJENI NAJMILIJI
056595

Dana 7. decembra 1985. godine navršava se dvanaest tužnih godina kako je smrt zauvijek otela iz našeg zagrljaja

SLAVKA MILUNOVIĆA

rodenog u Maglajanima 1935, a sahranjenog u Gornjim Podgradcima

Toga dana posjetićemo tvoj grob, položiti cvijeće i odati dužno poštovanje sa unučićima koje nisi doživio da vidiš.

OŽALOŠĆENA PORODICA I RODBINA
056607

Dana 10. decembra 1985. godine navršava se četrdeset dana tuge i bola od prerane smrti našeg dragog sina, brata, strica i ujaka

MIRKA (TRIVUNA TRIVE) PAJIĆA

Toga dana u 11 sati na Groblju Pavlovac posjetićemo njegov grob, okititi cvijećem i zaliti suzama. Ujedno zahvaljujemo svima koji saučestvovaše u našem bolu.

OŽALOŠĆENA PORODICA
056624

Dana 10. decembra 1985. godine navršava se četrdeset dana tuge i bola od prerane smrti našeg dragog kolege i prijatelja

MIRKA (TRIVUNA TRIVE) PAJIĆA

Tvoja dobrota i plemenitost, tvoj vedri lik vječno ćemo čuvati u našim srcima. Tvoji drugovi i drugarice sa kojima si radio na
MONTAŽI 7 OOUR-a DODNJI DIJELOVI TVORNICE OBUĆE „BOSNA" BANJALUKA

056625

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljima i poznanicima da je naša

NATALIJA NATA ANTEŠEVIĆ

nakon duže bolesti preminula u četvrtak, 5. decembra 1985. godine, u 87. godini života. Sahrana drage nam pokojnice obaviće se u subotu, 7. decembra 1985. godine, u 14 sati na groblju u Boriku u Banjaluci.

OŽALOŠĆENE PORODICE:
ANTEŠEVIĆ, JOTANOVIĆ i JANKOVIĆ
056671

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljima i poznanicima da je naš dragi i nikad neprežaljeni otac, brat, djed i čukundjed, nakon teške bolesti preminuo dana 5.12.1985. godine u 86. godini života

GLIGO Marka BRKIĆ

Sahrana će se obaviti dana 7. decembra 1985. godine (SUBOTA) na groblju u selu Kosjerovo u 14 sati.

OŽALOŠĆENI:
sin Milan, snaha Milica, unuci: Slobodan, Smilja, Milorad i Milenko, snahe: Ljubica, Đuja, Nada, zet Pero praunučad: Ljiljana, Goran, Snježana, Sladana, Aleksandar, Silvija, Maja i Nenad i čukununuk Milan.

056672

TUŽNO SJEĆANJE

TEOFIK KIKO KOBAŠLIĆ

7.12.1919 — 7.12.1985.

Dragi dido,

Živimo bez tebe lišeni svih radosti koje si nam ti pružao. Svako sutra teže nam je nego juče. Zato si u našim srcima uvijek voljen i nezaboravljen. Iskreno hvala tvojim prijateljima koji te nisu zaboravili.

TVOJI UNUCI:
ZLATANA, DARKO, ZLATA i MAJA
056618

Dana 9. decembra 1985. godine navršavaju se dvije tužne godine otkako nije s nama naš dragi suprug i brat

IRFAN TUCEK

Toga dana posjetićemo njegov grob i položiti cvijeće.

Ožalošćeni:
supruga, braća, sestra i drugi
056655

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BANJALUKA: DA LI JE CIJENA RTV-PRETPLATE VISOKA?

DOVOLJNO INFORMACIJA

Nijaz Cerić, službenik SUP-a:

- Dugogodišnji sam pretplatnik radija i televizije. Novo poskupljenje me nije iznenadilo, jer cijene svakodnevno rastu, pa je trebalo očekivati da će i pretplata poskupjeti. Televizijski program nije loš, a osim toga, uvijek se emisije mijenjaju. Mislim da smo sasvim dovoljno informisani o svim zbivanjima u zemlji i svijetu. U prilici smo da se, gledajući televiziju, zabavimo i oraspoložimo, jer humorističkih i zabavnih emisija ima stvarno dovoljno.

SKUPA PRETPLATA

Blagica Đurđević, službenica u „Metalu":

- Moram priznati da je RTV pretplata skupa, ali i dalje ću ostati pretplatnik. Program je jako loš. Nekvalitetne i manje interesantne emisije prikazuju se odmah nakon dnevnika, dok filmovi idu relativno kasno. Trebalo bi mijenjati termine, jer filmovi su mnogo gledaniji. Bilo bi dobro da ima više zabavnih emisija.

LOŠ PROGRAM

Jela Miljević, domaćica:

- Nisam zadovoljna televizijskim programom i mislim da bi ga trebalo sadržajnije obogatiti. Pristalica sam narodne muzike koje na televiziji ima malo. Kad već pretplata poskupi, zašto se ne udovolje i želje gledalaca? Kad plačam, želim da znam u šta ulažem pare. Radio-program nije loš i ne može se poreditisa televizijskim. Što je najvažnije, radio-program je sadržajno bogatiji i raznovrsniji.

ZABAVA

Rajko Mačkić, službenik u Sekretarijatu unutrašnjih poslova:

- Sem školskog programa, na našoj televiziji nema dobrih emisija. Nažalost, pretplata raste, a program se ne mijenja. Našem radnom čovjeku treba dosta humora, zabavnih emisija, filmova. Preokupirani problemima, vjerovatno bi tad zaboravljali na sve teškoće. Kad bi program bio onakav kakvim ga ja zamišljam, pretplata ne bi bila skupa. Međutim, vjerovatno bi i tad neko našao zamjerku, jer ukusi su različiti.

tekst: S. HADŽIĆ
snimci: R.O.

ZANIMLJIVOSTI

Platonska ljubav Boja Džordža

U životu kontraverznog britanskog pop-pjevača Boja Džordža pojavila se nova ljubav - 18-godišnja manekenka i foto-model Alis Templ.

Poznati pjevač, koji sada ima 24 godine, kaže da je oduševljen svojom novom djevojkom, naziva je „moja divlja djevica" i ističe da je njihova veza zaista platonska - da nikada nisu vodili ljubav.

„Ljubav koju osjećam je čista. To nije želja, već prenošenje psihičkih izraza" - kaže pop-pjevač, kojeg inače bije glas da više voli osobe istog nego suprotnog pola.

Arheološko otkriće u Siriji

DAMASK - U blizini grada Dir Al Zura na sjeveroistoku Sirije, pronađeni su ostaci sela starog sedam hiljada godina. To arheološko otkriće svjedoči o prvim nastojanjima čovjeka iz kamenog doba da napusti nomadski način života i počne da se bavi poljoprivredom i stočarstvom.

MUZEJSKI EKSPONATI

Fosilizirano jaje dinosaurusa

JUNAN - Fosili pet jaja dinosaurusa postali su eksponati muzeja oblasti Džučeng u provinciji Šadnog, vec poznatog po velikom broju sličnih rijetkosti. Paleontolozi procijenjuju da fosili potiču iz ranog perioda krede (stari su između 136 i 65 miliona godina). Oni su pronađeni u maju ove godine u planinama oblasti Džučeng i mešto su veći od jaja guske.

Slična fosilizirana jaja dinosaurusa pronađena su u više navrata od 1964. godine i u blizini glavnog grada oblasti Džučeng, a čitava oblast poznata je kao bogato nalazište ostataka dinosaurusa uopšte. Tako je 1966. i 1968. godine pronađeno pet skeleta ovih bića, sasvim nestalih sa lica zemlje od kojih se dva kompletna skeleta mogu vidjeti u prirodnjačkom muzeju u Pekingu i u muzeju provincije Šandong.

RADIO-PROGRAM

BANJALUKA
SUBOTA, 7. DECEMBRA

Program emituje na ST 280 metara (1071 kHz) i UKT 95,9 MHz
7,00 - Početak programa
7,05 - MUZIKA — NOVOSTI — MUZIKA (VIJESTI u 7,30, Oglasi i obavještenja u 7,45)
8,00 - Mi predlažemo - vi birate
9,00 - GOST PROGRAMA
10,00 - Hit programa
10,10 - Rezervisano vrijeme
10,20 - Magazin sedam
11,00 - SPORTSKI ŽURNAL
11,20 - Uključite svoje magnetofone
12,00 - Završetak programa
Od 12,00 do 07,00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

NEDJELJA 8. DECEMBRA
7,00 - Početak programa
7,05 - MUZIKA — NOVOSTI — MUZIKA (VIJESTI u 7,30, Oglasi i obavještenja u 7,45)
8,00 - AIPK BOSANSKA KRAJINA NA TALASIMA KRAJIŠKIH RADIO—STANICA
8,30 - Poželjeli ste - izvodimo
10,00 - JEDINSTVENI U ODBRANI I ZAŠTITI
10,20 - Magazin sedam
11,00 - Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 - EMISIJA NA UKRAJISNKOM JEZIKU
Od 12,00 do 15,00 - SPORT I MUZIKA (u okviru ovog vanrednog sportskog programa Radio-Banjaluka će direktno prenositi prvenstvenu fudbalsku utakmicu Druge lige - Zapad iz Titovog Vrbasa - VRBAS — BORAC. U emisiji i aktuelnosti iz košarke, boksa, rukometa. Gosti emisije, posebne rubrike o turniru u malom fudbalu „Borik '86". Domaćin i voditelj: Zvonko Šašić, urednik: Idriz Saltagić.

BOSANSKA GRADIŠKA
SUBOTA, 7. DECEMBRA
8,00 - POČETAK I NAJAVA PROGRAMA
8,05 - Muzika - informacije - muzika
8,50 - Oglasi i obavještenja
9,00 - Odabrali smo za diskofile
9,30 - VIJESTI i sportska hronika
9,40 - Narodna muzika
10,00 - Iz melodije u melodiju
11,00 - „OMLADINSKI STUDIO"
12,00 - Odjava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške
12,00 - 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA Bihać
(Susret na talasu)

NEDJELJA, 8. DECEMBRA
8,00 - POČETAK I NAJAVA PROGRAMA
8,05 - „ZELENA POLJA" - emisija za poljoprivrednike i selo
8,30 - Želite, čestitate, pozdravljate, I dio
9,00 - Oglasi i obavještenja
9,10 - Želite, čestitate, pozdravljate, II dio
10,00 - „HUMORISTIČKI RADIO—TALAS"
10,10 - Želite, čestitate, pozdravljate - do kraja programa (u 12,00 — VIJESTI)

PRNJAVOR
SUBOTA, 7. DECEMBRA
RADIO PRNJAVOR PROGRAM EMITUJE NA ST 1341 kiloherc i UKT 98,3 megaherca
SUBOTA, 7. DECEMBRA
9,00 - Najava „Subotnjeg revijalnog programa Radio-Prnjavora"
9,03 - Muzika - informacije - reklamni blokovi i oglasi iz radnih kolektiva
10,00 - GOST PROGRAMA — (inženjer Branislav Krajišnik, upravnik Šumarije Prnjavor)
10,45 - Muzika-informacije-muzika
12,00 - Zajednički program radio-stanica Bosne i Hercegovine
14,00 - POMAK - „Prnjavorske omladinske aktuelnosti" (dvosatna mozaik-emisija posvećena upisu zajma za produktivno zapošljavanje u Bihać
16,00 - Odjava programa

NEDJELJA, 8. DECEMBRA
7,58 - Najava „Nedjeljenog aktuelno-informativnog i zabavnog programa Radio-Prnjavora
8,00 - AIPK „Bosanska krajina" na talasima krajiških radiostanica (Prenos programa Radio-Banjaluke)
8,30 - Iz sata u sat, reporterska javljanja o rezultatima upisa zajma u mjesnim zajednicama na selu i muzika iz programa emisije „Vaše želje čestitke i pozdravi"
16,00 - Odjava programa

SRBAC
NEDJELJA, 8. DECEMBRA
8,00 - Nedjeljni program Radio-Srpca (muzika, EPP, oglasi, Nedjeljom za selo, AIPK na talasima, reportaža, želje...)
12,00 - Odjava i završetak emitovanja

BOSANSKA DUBICA
SUBOTA, 7. DECEMBRA
11,00 - Najava i pregled programa
11,05 - PRIJEPODNEVNI MAGAZIN — za svakog nešto
12,00 - SUSRET NA TALASU
14,00 - Emisija za selo
14,30 - VIJESTI
14,35 - Sad smo mi na redu - omladinski program
15,30 - PROTEKLE SEDMICE U BOSANSKODUBIČKOJ KOMUNI
15,40 - Obavještenja i oglasi
16,00 - Odjava programa

JAJCE
SUBOTA, 7. DECEMBRA
9,00 - Najava programa
9,10 - Vijesti
9,15 - Otvoreni studio - kontakt-emisija
10,00 - Revija želja, čestitki i pozdrava...
11,00 - Odjava programa

BOSANSKI NOVI
SUBOTA, 7. DECEMBRA
9,00 - I danas smo zajedno (najava, vijesti i melodija dana)
9,10 - Želje slušalaca
10,00 - Emisija za selo (u sklopu programa emitujemo Kombinat na talasima krajiških RST)
10,30 - Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 - Hronika 6 radio-dana (IPP-pregled aktuelnosti na kraju nedjelje)
11,30 - Zajednički program RS Bihać
14,00 - Odjava programa i najava ponovnog susreta
Nedjeljom Radio-Bosanski Novi ne emituje program.

KLJUČ
NEDJELJA, 8. DECEMBRA
10,00 - Najava programa i vijesti
10,30 - Nedjeljna hronika Radio-Ključa
11,00 - Poruke, želje i pozdravi slušalaca
12,00 - Emisija za selo i AIPK na talasima
13,00 - Nedjeljom za mlade i odjava programa
14,00 - Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva.

PRIJEDOR
SUBOTA, 7. DECEMBRA
9,00 - Najava programa
9,02 - Noviteti disko-produkcije
9,30 - Jugoton-ekspres
10,00 - Subotom zajedno
11,00 - Čestitke, želje, pozdravi
13,00 - Odjava programa

INFORMATOR

BANJALUKA

KOZARA — Specijalni agent (francusko-njemački, avanturistički) u 11, 16, 18 i 20 sati.
VRBAS — Opasan biznis (američki, kriminalistički) u 16, 18 i 20 sati.
PALAS — velika sala — Teksaški rendžer (američki, akcioni) u 10, 16, 18 i 20 sati, mala sala — Oaza djevojaka na stranputici (francuski, kriminalistički) u 16,30, 18,30 i 20,30, a u 10 sati američki dječiji crtani film Lude trke Tomija i Džerija.

NARODNO POZORIŠTE
Nema predstave.
DJEČIJE POZORIŠTE
Nema predstave.
DOM KULTURE
U nedjelju, 8. decembra, u 11 sati film za djecu „Lesi se vraća kući".
UMJETNIČKA GALERIJA
Dvanaesti jesenji salon.

BIBLIOTEKA

Odjeljenja u Domu radničke solidarnosti rade svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Mejdanu radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Budžaku radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Stalna izložbena postavka Muzeja je otvorena svakog dana sem ponedjeljka od 9 do 15 sati. Subotom, nedjeljom i praznikom od 9 do 13 sati.

DEŽURNA APOTEKA
Noćno dežurstvo ima apoteka 1. maj u Ulici Vladimira Nazora 21, telefon 21-914.
DOM JNA
Izožbe - Izbor dokumenata i fotografija.
U izložbenom prostoru - „42 godine narodne vlasti" - „U susret 13. kongresu"
U prizemlju
„Završne operacije za oslobođenje Jugoslavije", izložba posvećena kozarskoj epopeji i 40 godina slobode.

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
Vatrogasci 93
Hitna pomoć 94
Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac).
Autobuska stanica 45-355
Željeznička stanica 31-229
Taksi-stanica 22-222
Inspekcija 32-100
Dežurna inspekcija 32-354
Elektrobanjaluka 42-555
Servis za hitne popravke stanova 45-404
Atlas 31-995
Inex-turist 21-261
Putnik 43-900
Turist-biro 35-082
Slavnik Koper 31-113
Mladost Bihać 39-835
-Centar za obavještenja 985
Služba za interventne kvarove „Vodovoda i kanalizacije" tel. 40-811 i 40-815

POLASCI VOZOVA

Za Sarajevo: 056, (brzi), 02,00 (brzi) 06,07 (olimpik), 9,26 (brzi), 13,15 (brzi), 16,05 (brzi) i 18,10 (poslovni).

Za Zagreb: 01,11, 03,13, 04,12, 09,57 (poslovni), 15,06 i 16,22.

Za Beograd: 06,53 (poslovni, a od Rume se odvaja za Novi Sad), 10,01 (putnički do Doboja, iz Doboja brzi u 14,00), 14,50 (putnički do Doboja, iz Doboja u 17,32) 22,45 putnički do Doboja iz Doboja 01,38.

DOLASCI VOZOVA

Iz Sarajeva: 01,08, 03,00 (brzi), 09,55 (poslovni), 15,04 (brzi), 16,16 (brzi), 20,10 (poslovni).

Iz Zagreba: 00,42, 01,52, 13,12, 16,02 (brzi), 18,08 (poslovni), 21,42 (ubrzani).

Iz Beograda: 05,35, 08,25, 13,28, 16,16, 19,05, 21,57

VANREDNI VOZOVI

Svake nedjelje, BANJALUKA - MARIBOR u 13,25 - i DOBOJ - BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01.

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE

ZA ZAGREB: 01,20; 02,00; 03,00; 05,30; 06,00; 07,45; 08,30; 09,30; 11,00; 12,00; 12,40; 13,15, 14,30; 15,10; 15,20; 17,00; 18,15; 18,15; 19,24; 20,00; 22,00.

ZA BEGORAD: 05,00; 06,00; 09,30; 15,00; 17,00; 23,00.

ZA LJUBLJANU: 01,20; 08,20; 12,00; 13,15; 15,10; 19,25 (za Poreč preko Ljubljane).

ZA SARAJEVO: 00,30, 08,00, 12,00, 00,45 (u prolazu u 10,00 13,35, 9 15,15).

ZA KRANJSKU GORU: 13,15

ZA TUZLU: 05,35 i 15,45

ZA DUBROVNIK: 20,20, 22,00, 24,00 (polasci u prolazu),

ZA MOSTAR: 06,00 i 3,00 (preko Bugojna, Prozora i Jablanice) 11,26 (u prolazu) 22,00, 00,24.

ZA BIJELJINU: u 11,00 (iz prnjavora u 12,15 i Dervente u 14,40 sati)

ZA NOVI SAD: u 13,00 (u 14,05 iz Prnjavora, iz Dervente u 14,40).

ZA DERVENTU: 07,00, 09,00, 08,00 10,00, 11,00 12,00, 13,30, 17,00, 18,00.

ZA PRIJEDOR: 05,30, 05,36, 07,00, 07,30, 08,00, 09,15, 09,45, 10,15, 10,45, 11,45, 12,15, 13,30, 13,45, 15,30, 15,45, 16,45, 17,00, 18,15, 19,30, 20,15.

ZA SRBAC: 06,56, 07,45, 09,15, 12,15. 12,30, 16,00, 17,15.

ZA KUKOLJE I SRBAC: u 6,15, a povratak iz Srpca u 11,00.

AUTOBUS NA RELACIJI BANJALUKA—LUŠCI—PALANKA u povratku saobraća preko PRIJEDORA umjesto BRONZANOG MAJDANA sa polaskom iz LUŠCI PALANKE u 05,45, SANSKOG MOSTA 06,35, i PRIJEDORA u 07,10 sati.

ZA ROVINJ: 19,35

ZA RIJEKU: 6,00, 07,45, 22,00.

ZA UMAG: 06,00.

ZA SPLIT: 06,40.

ZA ŠIBENIK: 07,30, 22,30 subotom i nedjeljom).

SANSKI MOST: 10,15, 06,30, 12,15, 15,45.

BOSANSKA GRADIŠKA: Svakih pola sata

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture prikazuje se danas sutra film JEDNORUKI BOKSER u 10, 18 i 20 sati.

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom i srijedom od 20 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovi (Domu kulture) od 17 do 20 sati.

Stalna izložba „Putevi pobjede" otvorena je od 10 do 13 u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić" u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca".

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon 813—130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, otvara se i u 13, 16, 19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci — 813—433.

Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci — 813—500.
Turist-biro 813—080.
Taksi — stanica 811—716
„Elektro - Bosanska Gradiška" 813-344.

ČELINAC

Danas nema kino-predstave, a sutra se prikazuje film BOKSAČ ZA DOLARE u 19,30 sati.

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850-047. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—015 — Narodna biblioteka „Ivo Andrić" radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—013. Autobuska stanica 850—139.

KOTOR — VAROŠ

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 24 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880—104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino-predstave.

Narodna biblioteka „Veselin Masleša" radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon broj 830—250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830—030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830—006.

SKENDER—VAKUF

Nema kino-predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890—611. Opštinski centar za obavještenje radi od 00 do 24 sata, telefon 890—620.

SRBAC

Apoteka 840—003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840—150. Biblioteka 840—038.

PRNJAVOR

Stanica za hitnu pomoć 860—190. SUP 860—001. Autobuska stanica 860—462.

DEŽURNA STRANA

NOVI SUSRET KASPAROVA I KARPOVA

MEČ POČINJE 10. FEBRUARA

MOSKVA, 6. decembar — Sovjetska agencija TASS je objavila da će se revanš-meč između Garija Kasparova i Anatolija Karpova igrati od 10. februara do 21. aprila iduće godine. FIDE nije zvanično objavila ovaj termin, ali se u vijesti sovjetske agencije kaže da je to odluka Predsjednika FIDE.

TASS je takođe citirao izvode iz Karpovljevog pisma predsjedniku FIDE, u kome obavještava da je odlučio da se koristi odlukom Kongresa FIDE u Gracu, ove godine, da igra revanš-meč protiv Garija Kasparova.

„ZVJEZDANI RATOVI"

SPORAZUM SAD I BRITANIJE

LONDON 6. decembra (Tanjug) — Ministri odbrane Sjedinjenih Američkih Država i Velike Britanije Kaspar Vajnberger i Majkl Hezeltajn potpisali su danas u Londonu sporazum o istraživanjima o projektu „Zvjezdani ratovi".

Britaniji je ovim sporazumom, nazvanim „Memorandum o razumijevanju", zvanično dodijeljena uloga u istraživačkim poslovima „Strateške odbrambene inicijative" (SDI), odnosno britanskim firmama je otvoren put za saradnju u fazi istraživanja tog programa. Procjenjuje se da će u istraživanja „Zvjezdanih ratova" biti uloženo oko 26 milijardi dolara.

U PRIJEDORU POČELO POJEDINAČNO ŽENSKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO BiH

UČESTVUJE 40 ŠAHISTKINJA

PRIJEDOR — U hotelu „Prijedor" u Prijedoru danas je počelo pojedinačno žensko prvenstvo Bosne i Hercegovine u šahu, čiji je organizator Šahovski klub „Rudar" iz Ljubije. Na ovom prvenstvu, koje će trajati deset dana, učestvuje tek 40 najboljih šahistkinja iz cijele republike. Zl. Đ.

UČENICI BANJALUČKE METALSKE ŠKOLE DALI KRV

HUMANOST NA DJELU

BANJALUKA, 6. decembra — Stotinu učenika Metalske škole, dobrovoljnih davalaca krvi, je danas posjetilo Zavod za transfuziju i dalo svoj doprinos u obezbjeđenju dovoljnih količina ove dragocjene tečnosti.

Među prisutnima je bilo najviše onih koji su krv dali prvi put i poslije toga izrazili želju da im to ubuduće postane stalna praksa. Ne umanjuje vrijednost ni podatak da je njih tridesetak, zbog toga što nisu ispunili jedan od uslova (punoljetstvo), vraćeno kućama. Bar su pokazali dobru volju i spremnost da se odazovu na ovakve i slične humanitarne akcije.

Zlatanu Velikonji, sekretaru škole, ovo je dvadeset sedmi put kako daje krv. Počeo je kao sedamnaestogodišnjak. Do sada je dao više od osam litara krvi.

A. MEHMEDOVIĆ
Snimio: R. Pavičić

Mnogi su krv dali prvi put

U PRIJEDORSKOJ OSNOVNOJ BANCI

„OLAKŠALI" ŠTEDIŠE

PRIJEDOR, 6. decembra — U prijedorskoj Osnovnoj banci je pukla bruka: nedavno su šalterske radnice **Jela Jusufagić i Marija Jeftić**, sa štedne knjižice kase uzajamne pomoći Ljubijskih rudnika „digle" 98.900, odnosno 80 hiljada dinara i ostale bez posla. Prva je u ovdašnjem Opštinskom sudu osuđena na pet mjeseci zatvora, a protiv druge je pokrenut krivični postupak.

Juče je sa posla udaljena radnica **Gordana Mutić** i protiv nje je pokrenut disciplinski postupak, zbog toga što je sa štedne knjižice Bože Samardžića stavila u svoj džep 790 hiljada dinara. O tome su odmah obavješteni kriminalistički inspektori Opštinskog SUP-a Prijedor.

MARKSISTIČKO OBRAZOVANJE

SEMINAR ZA VODITELJE RASPRAVA

BANJALUKA, 6. decembra — Centar za marksističko obrazovanje i političke studije „Veselin Masleša", u saradnji sa Opštinskim komitetom Saveza komunista Banjaluka, sutra organizuje instruktivni seminar za voditelje rasprava o temama osnovnog programa iz osnovnih organizacija Saveza komunista mjesnih zajednica seoskog područja.

Na seminaru koji počinje u 10 sati u sali SIZ-a za zapošljavanje voditeljima rasprava će biti uručeni i pisani materijali za pojedine teme.

Takođe, biće riječi i o delegatskom sistemu, dosadašnjim iskustvima i zadacima Saveza komunista u tom poslu, idejno-političkom i moralnom liku člana SK, socijalističkoj revoluciji u Jugoslaviji i odnosu prema poljoprivredi i selu, te primjeni nauke i savremene tehnologije kao pretpostavke daljeg unapređivanja poljoprivredne proizvodnje. Ove teme izložiće Zdravko Zlokapa, dr Adam Ninković, mr Boro Vasić i Enes Turkanović.

Ž.P.

U OOUR-u „PUT" U BANJALUCI

BOD OBUSTAVIO RAD

BANJALUKA, 6. decembra — Juče je četrdesetak od ukupno 350 zaposlenih u OOUR-u „Put" u Banjaluci obustavilo rad oko sat i po vremena. Razlog je bila odluka o visini boda. Dosad su ovdje lični dohoci isplaćivani po vrijednosti boda od oko 15 dinara, a sada je bod trebao biti manji za tri dinara. Inače, ovdje je prosječan lični dohodak oko 28.000 dinara.

Danas je rad nastavljen.

IZ OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI

ZATVOR ZA OCEUBICU

BANJALUKA, 6. decembra — Zbog ubistva svog oca Mirka (64) danas je u Okružnom sudu u Banjaluci na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina osuđen **Milorad Goronja** (29) iz Gornje Gradine kod Bosanske Dubice. Presudu je izreklo Vijeće petorice kojem je predsjedavao sudija Nenad Balaban.

Porodična tragedija dogodila se 29. septembra oko 18 sati. Nakon što je pijan započeo svadu sa ocem Mirkom koji mu je prigovorio zbog opijanja, Milorad Goronja ga je udario više puta automobilskom pumpom. Kad je otac pao na kauč sin ga je rukama zadavio.

Okrivljeni je priznao izvršenje djela, ali se branio da je bio pijan i napadnut.

Utvrđeno je da je on bio tada u stanju bitno smanjene uračunljivosti, a kako nije osuđivan, a majka ne traži kažnjavanje bile su to olakšavajuće okolnosti pri odmjeravanju kazne.

M.D.

PBS OSNOVNA BANKA „BANJALUKA"

KURSNA LISTA

(formirana 6. decembra 1985. godine)

KURS U DINARIMA

Zemlje	Valuta	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni zadevize
Austrija	100 šilinga	1700,39	1702,94	1705,50
Belgija	100 franaka	591,05	591,94	592,83
Danska	100 kruna	3302,26	3307,23	3312,19
Francuska	100 franaka	3922,75	3928,65	3934,54
Holandija	100 florina	10651,73	10667,73	10683,73
Italija	100 lira	17,62	17,65	17,68
Norveška	100 kruna	3971,24	3977,21	3983,18
SR Njemačka	100 maraka	11976,90	11994,90	12012,89
Švajcarska	100 franaka	14351,54	14373,10	14394,66
Švedska	100 kruna	3930,86	3936,76	3942,67
Japan	100 jena	148,55	148,78	149,00
V. Britanija	1 funta	447,60	448,27	448,95
Kanada	1 dolar	217,83	218,15	218,48
SAD	1 dolar	301,04	301,49	301,95
Australija	1 dolar	205,10	205,41	205,72

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se od 14 sati 6. decembra 1985. godine, a kursevi za srednji od 7. decembra 1985. godine.

TV

SUBOTA, 7. DECEMBRA

PRVI PROGRAM

8,15 — Pregled programa
8,20 — Reprizni program
10,25 — VAL D'IZER: Svjetski skijaški kup: Spust (M), prenos
11,30 — Reprizni program
12,55 — PJ u fudbalu: OFK Beograd — Velež
14,45 — Crtani film
14,55 — Kritična točka
15,25 — Narodna muzika
15,45 — Ivana Brlić—Mažuranić — dokumentarna emisija
16,50 — TREBEVIĆ: Međunarodno takmičenje u skeletonu, reportaža
17,00 — PJ u košarci: Partizan — Cibona, I poluvrijeme
17,50 — Košarka: II poluvrijeme
18,30 — Gdje sunce izlazi i zalazi — emisija iz kulture
19,00 — Crtani film
19,30 — Dnevnik II
20,00 — TRAGOM UCJENE — engleski igrani film
21,40 — Vijesti
21,45 — Sedam svjetskih dana
21,55 — „TV spot 85" — vikend-program
23,25 — Pregled programa za nedjelju

DRUGI PROGRAM

13,30 — Pregled programa
13,35 — Jugoslavijo, dobar dan — informativno-zabavna emisija
14,05 — Čovjek amfibija - sovjetski igrani film
15,35 — Zlatni slavuj — snimak festivala dječije zabavne pjesme, I dio
16,40 — „BAKA" — čehoslovački igrani film za djecu, II dio
18,00 — Ciklus drama Aleksandra Popovića - „CRNI PETAK", drama
19,00 — Tamburatorij u Slavonskom Brodu - emisija narodne muzike
19,30 — Dnevnik
20,00 — Zabavna muzika
20,30 — Sjećanja — feljton
21,00 — Studio 2
21,10 — Sportska subota
21,45 — Šest žena Henrika VIII — serijski film
23,10 — Poetski teatar
23,40 — Pregled programa za nedjelju

NEDJELJA, 8. DECEMBRA

PRVI PROGRAM

10,15 — Pregled programa
10,20 — Vijesti
10,30 — „Notna svaštara" — nedjeljno prijepodne za djecu
12,00 — Zganje - imanje
14,00 — Mali koncert
14,15 — „GRIZLI ADAMS" — serijski film za djecu
15,05 — Sastanak bez dnevnog reda
17,15 — PREKRETNICA — američki igrani film
18,50 — Skubi Du — crtana serija
19,30 — Dnevnik II
20,00 — Plodna ljetina — dramska serija TV Ljubljana
21,00 — Sportski pregled
21,50 — Doba mijena — dokumentarna reportaža
22,20 — Dnevnik III
22,40 — Pregled programa za ponedjeljak

DRUGI PROGRAM

10,20 — Pregled programa
10,25 — Razmeđa domaći igrani film
11,55 — „Rubinštajn u Dovilu" — muzička emisija
12,50 — Na četiri točka — emisija o saobraćaju i turizmu
13,10 — Muzičko popodne: Jugoslovenska muzička tribina
14,10 — VAL D'IZER: Svjetski kup u skijanju super veleslalom, muškarci, snimak
15,10 — SESTRIERE — Svjetski kup u skijanju, slalom, žene, snimak
16,00 — PJ u boksu: Priština - Budućnost, snimak
16,45 — Kup gradova u gimnastici
17,00 — PJ u košarci: Iskra DELTA Ježica — Partizan
17,35 — Trebević: Međunarodno takmičenje u skeletonu
18,25 — PJ u fudbalu: Crvena zvezda — Sarajevo, reportaža
18,55 — PJ u fudbalu: Željezničar — Partizan, reportaža
19,30 — TV Dnevnik
20,00 — Sjećanja — dokumentarna serija
20,45 — Studio 2
21,05 — Tajna Kaspera Hauzera — zapadnonjemački film
22,45 — Učesnik i svjedok — emisija iz kulture
23,30 — Pregled programa za ponedjeljak

DAVID ŠTRBAC

Miro Mladenović

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEOROLOŠKOG ZAVODA BiH

Toplo

ZA BOSANSKU KRAJINU: Ujutro prohladno, ponegdje maglovito, a tokom dana umjereno oblačno i sunčano. Najviša temperatura od 10 do 16 stepeni.
ZA BANJALUKU: Malo do umjereno oblačno i sunčano, najviša temperatura oko 16 stepeni.
ZA DVA—TRI DANA: Još dan-dva zadržaće se pretežno suho i toplo vrijeme, a zatim se očekuje jače naoblačenje i mjestimično kiša i postepeni pad temperature.
VODOSTAJ: Una — Bihać 40 cm, malo mutna, temperatura vode 9 stepeni. Sana—Sanski Most 210 cm, bistra, temperatura vode 8,4 stepena. Vrbas—Banjaluka 92 cm, bistra, temperatura vode 7,5 stepeni. Vodostaj u stagnaciji.

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefon: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-979, 37-977, daktilografi 34-449. Oglasno u Ulici Veselina Masleše 13, telefon 34-448. Teleks 45-208 YU GLAS, OOUR Novinska djelatnost Banjaluka, žiro-račun broj: 10500-603-4106 kod SDK Banjaluka. Pretplata za SFRJ: jednomjesečna 1.100 dinara, tromjesečna 3.300 dinara, polugodišnja 6.600 dinara, godišnja 13.200 dinara, samo za „Nedjeljni Glas" 2.400 dinara godišnje. Pretplata za inostranstvo: jednomjesečna 2.200 dinara, tromjesečna 6.600 dinara, polugodišnja 13.200 dinara, godišnja 26.400 dinara, samo za „Nedjeljni Glas" 4.800 dinara godišnje.

KOPIJU UPLATNICE ZA PRETPLATU POSLATI NA OGLASNO.

Uplate na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo, Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82 „Glas" je oslobođen plaćanja poreza na promet.